

Talarbenägenhet i olika gruppsammansättningar - En undersökning på gymnasiet

Speaking activity among adolescents at the secondary school level

Fredrik Lindhé

Sandra Tuvelöv

Examensarbete i lärarutbildningen

Höstterminen 2008

Handledare: Håkan Landqvist

Examinator: Ingrid Wiklund

SAMMANFATTNING

Fredrik Lindhé och Sandra Tuvelöv

Talarbenägenhet i olika gruppammansättningar

- en undersökning på gymnasiet

Speaking activity among adolescents at the secondary school level

2008

Antal sidor: 75

Syftet med den här studien är att undersöka individers talarbenägenhet i olika gruppammansättningar. Undersökningen genomfördes på en gymnasieskola i mellersta Sverige där åtta elever observerades först i helklass, sedan i könshomogena grupper och till sist i tvärgrupper. Eleverna blev tilldelade en kreativ gruppuppgift att lösa och med hjälp av videoinspelningar har sedan elevernas talaktivitet studerats. Våra resultat grundar sig på kvalitativa och kvantitativa data och det som framkom i undersökningen var att det var stora skillnader i bemötandet av förslag i de olika grupperna. Ett annat intressant resultat var att talarbenägenheten hos de passiva eleverna inte var beroende av variabeln kön, utan att deras talaktivitet var beroende av övriga gruppmedlemmars talarbenägenhet.

Nyckelord: talarbenägenhet, aktiv, passiv

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte	2
1.2 Forskningsfrågor.....	2
1.3 Uppsatsens disposition	3
1.4 Definition av termer.....	3
1.5 Etiska ställningstaganden	4
2 Forskningsbakgrund	4
2.1 Gruppens dynamik och makten i gruppen	5
2.2 Språk och kön	7
2.3 Talarbenägenhet	9
3 Material och metod	11
3.1 Genomförandet	11
3.2 Beskrivning av materialet.....	11
3.2.1 Beskrivning av observationsmaterial	11
3.2.2 Beskrivning av samtalsmaterial.....	12
3.2.2.1 Samtalsuppgiften.....	12
3.2.2.2 Inspelning	13
3.3 Urval	14
3.4 Databearbetning och analysmetoder.....	14
3.4.1 Kvalitativ forskningsstrategi med kvantitativa inslag.....	15
3.4.1.1 Kvantitativa inslag	15
3.4.2 Observation som metod.....	16
3.4.3 Semistrukturerad intervju som metod	16
3.4.4 Metod för samtalsanalys	16
3.4.4.1 Transkription.....	22
3.4.4.2 Transkriptionsprinciper.....	27
3.5 Validitet och reliabilitet	27
4 Resultat	29
4.1 Intervju med Anton.....	29
4.1.1 Observationer i blandad klass	30
4.1.2 Samtal med Anton efter observationstillfällena.....	32
4.2 Gruppsamtalen	32
4.2.1 Gruppsamtal i flickgruppen	33
4.2.2 Gruppsamtal i pojkgruppen.....	38

4.3 Tvärgrupperna.....	43
4.3.1 Gruppsamtal i tvärgrupp passiv.....	44
4.3.2 Gruppsamtal i tvärgrupp aktiv.....	49
5 Resultatanalys	56
5.1 Bemötande	56
5.2 Talarbenägenhet	59
5.3 Genus	65
6 Diskussion	67
6.1 Diskussion av metod	67
6.2 Diskussion av resultat.....	68
6.3 Slutsatser	73
6.4 Nya forskningsfrågor	73
Referenser	74
Bilagor	75

1 Inledning

Intresset för att utföra den här studien grundlades genom två tidigare undersökningar kring samtalsbeteende i mindre grupper i skolmiljö.

Under vår lärarutbildning genomförde vi, i kursen *Uppsatsprojekt med språksociologisk inriktning*, en undersökning som gick ut på att två grupper, en pojkgrupp och en flickgrupp, om vardera fyra personer blev tilldelade en vardagsanknuten uppgift att lösa i respektive grupp. Med hjälp av ljud- och videoinspelningar studerades sedan elevernas språkliga samarbete. Det som framkom i undersökningen var att flickgruppen tenderade att föra en mer noggrann och detaljerad diskussion där alla tilläts att prata klart och där alla lyssnade på varandra jämfört med pojkgruppen. Något gemensamt för bägge grupperna var att gruppmedlemmarna uttalat och omedvetet tillägnade sig olika roller inom gruppen som t.ex. ordförande och lyssnare. Slutligen drogs slutsatsen att de bägge könshomogena grupperna hade mycket att lära av varandra då det fanns skillnader i arbetsgång och strategi.

Jan Einarsson & Tor G. Hultman (1984) har genomfört en liknande studie i mindre grupper där de undersökte det språkliga samspelet mellan deltagare som var muntligt aktiva, dvs. talare, och elever som var muntligt passiva, dvs. tigare. Undersökningen *Tigare och talare* gick ut på att elever delades in i mindre grupper om fyra där talare och tigare fick samtala med varandra. Kravet som fanns vid gruppindelningen var att två talare och två tigare skulle placeras i samma grupp. Sedan undersökte forskarna hur den språkliga interaktionen var i gruppen.

Arbetet i skolan går ut på att lösa kreativa problem, komma med förslag, argumentera och att arbeta i olika gruppkonstellationer. I Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) står det att läsa om skolans huvuduppgifter under punkt 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna

Eleverna skall i skolan få utveckla sin förmåga att ta initiativ och ansvar och att arbeta och lösa problem både självständigt och tillsammans med andra. Skolan skall utveckla elevernas kommunikativa och sociala kompetens.

Med bakgrund mot detta vill vi undersöka fenomenet på ett djupare plan för att se hur eleverna beter sig i andra gruppkonstellationer. Det vore intressant att jämföra hur talare och tigare samtalar/samarbetar dels i mindre könshomogena grupper och

dels i mindre blandade tvärgrupper där talare får samtala med likasinnade och tigare får samtala med likasinnade.

1.1 Syfte

Ur ett lärarperspektiv är det intressant att se hur olika gruppammansättningar fungerar då stor del av undervisningen i skolan bedrivs i olika grupper. Huvudtanken med att arbeta i små grupper är att alla elever ska lära sig att vara aktiva i diskussionerna, argumentera för sina tankar och samtidigt öva på att samarbeta med andra. Det problematiska med grupparbeten är att det är svårt att veta om alla deltagare verkligen är lika aktiva eller delaktiga i diskussionerna för att lösa uppgiften som man blivit tilldelad. Den generella uppfattningen som finns är att vissa elever åker snålskjuts på flitiga elevers bekostnad och att makliga elever därmed bara flyter med i grupparbetet. Men vi menar att det kanske inte bara har att göra med att vissa elever är sävliga och att de istället väljer att inte vara delaktiga i gruppens arbete. Vi menar att gruppens sammansättning har en stor betydelse för hur delaktig en elev är i diskussionerna.

Vi anser att det är, för oss som blivande lärare, men även för redan verksamma lärare, väsentligt att ha vetskap om elevers talarbenägenhet förändras i olika gruppammansättningar och om individens initiativ till att aktivt delta för att nå fram till en gemensam ståndpunkt påverkas av andra gruppdeltagares talarbenägenhet.

Gruppdiskussioner handlar även om att finna en balans mellan att hålla sig till ämnet och lösa uppgiften som gruppen har blivit tilldelad. Därför vill vi även undersöka om gruppens sammansättning även påverkar den enskilde individens uppgiftsorienterade initiativ för att föra gruppens diskussioner framåt. Hur bemöts elevers idéer och tankar i olika grupper? Kan bemötandet av idéer och funderingar vara en orsak till att eleven väljer att inte vara delaktig i diskussionerna?

Vi kommer även att försöka urskilja några tendenser kring huruvida individens talarbenägenhet hänger samman med könssammansättningen eller samtalsdeltagares muntliga aktivitet.

1.2 Forskningsfrågor

- Hur bemöts olika samtalsdeltagares initiativ i en grupp passiva respektive aktiva deltagare?

- Hur påverkar talarbenägenheten hos övriga gruppdeltagare den enskilda individens talaktivitet?
- Hur påverkas deltagarnas ämnesanknutna initiativ beroende på gruppens könssammansättning?

1.3 Uppsatsens disposition

Uppsatsens disposition är uppdelad i tre huvuddelar: bakgrund, metod och material samt resultat. I den första delen presenteras uppsatsens teoretiska utgångspunkter samt tidigare forskning kring området. I den andra delen beskrivs den valda metoden, vilken är både kvalitativ och till viss del kvantitativ. I den tredje och sista delen redovisas sammanställningar av intervjuer och observationer samt en resultatdiskussion som kopplas till forskning som är relevant för studien.

1.4 Definition av termer

Under denna punkt kommer vi att beskriva hur vi har valt att beteckna samtalsdeltagare som antingen *passiva*, *aktiva* eller *pratglada* i samtalen då det gäller att komma med yttranden eller förslag som hjälper gruppens diskussioner framåt. När det gäller begreppen *passiv*, *aktiv* och *pratglad* anser vi att en deltagares beteende hör ihop med ordets betydelse men vi har även fått inspiration till klassificeringen från Einarsson & Hultmans (1984) undersökning *Tigare och talare*.

<i>Aktiv</i>	Introducerar allvarliga förslag som har någon form av argument knutet till sig. Problemformulerade argumentationer som ger upphov till att en ”sak” börjar diskuteras. Deltagaren kommer med många förslag, Hon/han argumenterar sina samt andra deltagares förslag och idéer. Den aktiva deltagaren kommer med många inlägg och yttranden.
<i>Passiv</i>	Introducerar skämtsamma förslag och enkla förslag. Deltagaren kommer med få inlägg och är således tystare än andra deltagare. Eleven kan vara pratglad men då den bara tar upp irrelevanta saker som inte är ämnesorienterat bidra hon/han inte att samtalet förs framåt. Eleven håller ofta med sina kamrater och använder sig i större utsträckning av stödsignaler eller minimal respons såsom, <i>mm</i> , <i>ja</i> , <i>ok</i> , <i>låter bra</i> etc.

- Pratglad* Den pratglade deltagaren i gruppen pratar mycket och ofta men innehållet i yttrandet kanske inte alltid har relevans för att nå fram till en lösning på uppgiften. Detta bidrar till att hon/ han ofta slänger ur sig spontana och skämtsamma yttranden.
- Förslag* Då samtalsuppgiften i denna undersökning går ut på att eleverna ska introducera och diskutera olika förslag på ”saker” som de vill ta med sig ut i skogen har vi valt att använda oss av Ohlssons (2003:119) definition av vad som räknas som ett förslag: Ett *förslag* innebär att talaren anger en tänkbar ”sak” att ta med sig ut i skogen.

1.5 Etiska ställningstaganden

Den här undersökningen har genomförts enligt de forskningsetiska principer som arbetats fram av vetenskapsrådet (www.vr.se). De fyra krav från vetenskapsrådet som den här studien har förhållit sig till är: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*.

Eleverna som deltog i vår undersökning kom från en vanlig skolklass och därför rådfrågade vi rektorn och den ansvarige läraren på skolan om hur de ansåg att vi skulle gå tillväga med eventuella tillstånd för att eleverna skulle kunna medverka i studien. Förutom att deltagarnas integritet och personuppgifter måste skyddas behövdes det inte några andra tillstånd för att utföra den här undersökningen. Det gemensamma beslutet mellan de berörda eleverna, ansvarig lärare i klassen samt ansvarig rektor för programmet var att det inte behövdes något mer än elevernas medgivande.

Deltagarnas integritet har skyddats genom att vi genomgående i den här undersökningen använder fingerade namn. Undersökningen har bedrivits på en skola någonstans i mellersta Sverige. Undersökningen var frivillig och deltagarna kunde när som helst välja att inte fullfölja studien.

2 Forskningsbakgrund

I detta avsnitt kommer vi att ta upp befintlig forskning inom området. Vi har strävat efter att använda oss av primärkällor i största möjliga mån då vi anser att det ger ökad validitet.

2.1 Gruppens dynamik och makten i gruppen

När det gäller gruppens betydelse för individen och individens betydelse för gruppen, skriver Christina Wehner Godée (1993) att olika gruppkonstellationer kan locka fram olika sidor hos de individer som är med i gruppen. En grupp kan ofta bestå av passiva, aktiva, tystlåtna och pratglada medlemmar. Gruppen kan också förstärka eller försvaga vissa karaktärsdrag hos gruppdeltagarna. En förutsättning för att det ska fungera att kalla en grupp för en grupp, är att gruppen har en gemensam målsättning eller ett gemensamt intresse. I skolan förekommer det relativt ofta att elever arbetar i grupper och har då ofta av läraren fått någon form av uppdrag eller uppgift, vilket då kan ses som ett gemensamt mål eller intresse för gruppen. Godée hävdar även att det som brukar benämnas med ordet gruppdynamik handlar om hur medlemmarna så att säga anstränger sig för sin ställning i gruppen. Med andra ord inverkar gruppen på varje enskild individ samtidigt som varje individ inverkar på gruppen. Här spelar ansiktsuttryck och kroppsspråk en stor roll. Hur gruppens relationsmönster ser ut beror till stor del på varje gruppdeltagares individuella ställning.

Karin Åberg (2000) granskar samarbetsklimatet i skolan och hon menar att de bästa förutsättningarna för att en grupp ska fungera är att det ingår starka och självständigt tänkande individer med stor vilja och bra samarbetsförmåga. I grupper finns olika normer som finns till för att stärka gruppen samt dess individer. Normer som gäller för alla i gruppen påverkas av gruppsycket. Om gruppsycket är starkt är det svårt för den enskilde individen att avvika från gruppens normer. Faktorer som påverkar hur starkt gruppsycket är i en grupp är till exempel gruppens storlek, medlemmarnas ålder och samhörigheten. Åberg menar vidare att olika roller behövs och är viktiga för maktbalansen i en grupp. I en skolklass finns oftast roller som bland andra clownen, den snälle och hjälpsamma. Att man värderas högt eller lågt i en grupp kan bero på olika saker. Faktorer som påverkar detta kan till exempel vara social status, självsäkerhet eller intellektuell betydelse.

Björnsne, Grahm och Rostvall (1982) menar på att en grupps grund för att finnas till är att den har ett syfte som medlemmarna accepterar. Vidare skriver de att det behövs en viss anpassning för att kaos inte ska råda, samtidigt som det behövs initiativ och personligheter för att undvika innehållslöshet. Stor vikt läggs vid olika roller inom gruppen och att man tilldelas eller tilldelar sig själv en viss roll inger trygghet hos gruppmedlemmen då man vet vad man ska göra och vad som förväntas

av en. I arbetsgrupper finns ofta en formellt utsedd arbetsledare, något som inte hindrar att det finns någon annan i gruppen som under en viss period utövar än mer inflytande över gruppen och därmed är den verkliga ledaren.

Björnsne, Grahm och Rostvall (1982:45–48) redogör för olika störningar som kan uppstå inom en grupp och dessa har med ledarskapet att göra. Det första exemplet som tas upp är när någon i gruppen uppfattas som dominerande och tar för mycket plats. En annan störning är den tyste och passive som kan orsaka osäkerhet och inte spegla de egentliga behoven inom gruppen. En tredje störning som tas upp är kampen om makten eller en hög position varifrån man senare kan utöva ledarskap. Einarsson & Hultman (1984:223) menar att ”det är väl känt att makt och språk hänger samman” och att den starke ledaren, talaren, tar sig stora friheter att dominera i samtalet. Några av de drag som den dominante talaren tar till är rätten att avbryta andra deltagare, rätten att välja ämne och rätten att bestämma när ett samtal ska avslutas.

Viveka Adelswärd (1992:133, 142) diskuterar kommunikativa stildrag som hur man påbörjar och avslutar ämnen, hur man reglerar samtalstempot samt hur man dominerar i en grupp. Hon menar att snabba ämnesbyten, associationer och ämnesglidningar, det vill säga när man växlar från en huvudaspekt till en biaspekt, är typiska för vardagliga samtal mellan jämlikar som känner varandra väl. Vidare skriver hon att tala i munnen på varandra, det vill säga när man talar samtidigt, har ofta oproblematiskt tolkats som en kamp om talutrymmet. Adelswärd diskuterar olika sätt att dominera i en grupp, och här menar hon att man med det kan mena flera olika saker. Ett exempel är att man är den som bestämmer ämnet, sammanfattar slutsatserna, kommenterar de viktigaste punkterna eller formulerar något som de övriga i gruppen uppfattar som det väsentliga.

Anna Malmbjer (2008) har i sin nyutkomna avhandling studerat hur samtal och samarbete fungerar i grupp bland högskolestudenter. Hon konstaterar att det är studenternas intresse och engagemang, lokala omständigheter och ibland rena tillfälligheter som avgör hur arbetet och samtalen utvecklas. Hennes studie visar även att grupparbeten och gruppsamtal som undervisningsform kräver mycket förarbete och lärarstöd för att fungera som det är tänkt, och att grupparbeten därför inte kan ersätta lärarledd undervisning.

2.2 Språk och kön

Jan Einarsson & Tor G. Hultman (1984) har genomfört flertalet undersökningar vad gäller språk och kön på låg- och mellanstadiet samt på en gymnasieskola.

Undersökningarna handlar främst om kvinnligt och manligt beteende i språkliga sammanhang. Resultatet de redovisar är sammanfattningsvis att flickor intar en mer passiv roll på gymnasiet än vad pojkar gör. Flickornas mer passiva roll byggs upp från grundskolan eftersom de redan där intar en mer passiv åskådarroll än vad pojkarna gör. En orsak till detta beteende kan vara den dubbla dolda läroplanen som finns i skolan. Einarsson och Hultman (1984) har formulerat teorin om den dubbla dolda läroplanen som i korta drag går ut på att pojkarna vänjer sig vid att ta friheter och vid att stå i centrum medan flickorna får mindre svängrum och en mer passiv roll i klassrummet. Einarsson & Hultman (1984:82) tar upp den så kallade ”tvåtedjedelsregeln” för hur talutrymmet i klassrummet är fördelat. Läraren tar två tredjedelar av talutrymmet i anspråk då det gäller taltiden i klassrummet och eleverna får dela på den sista tredjedelen. Av elevernas kvarvarande tid tar pojkarna den största biten, två tredjedelar, medan flickorna får endast en tredjedel av talutrymmet.

Norrby (2004:181, 182, 191) tar upp och diskuterar olika kommunikativa strategier och samtalsstilar. Hon menar på att en kommunikativ strategi kan vara hur man betonar solidaritet och närhet till varandra inom gruppen. Genom att överdriva intresset, sympatin eller uppskattningen visar man gemenskap med samtalspartnern. Man kan även använda sig av markörer som signalerar att man tillhör samma grupp och att man genom detta skapar en gemenskap, eller en ”vi-känsla”. Vidare diskuterar Norrby den potentiella risken att deltagarna kan komma att hävda olika åsikter och därigenom skapa diskussion och eventuellt gräl. En lösning på detta kan, enligt Norrby, vara att man väljer att svara undvikande eller att undertrycka sina egna åsikter. Vad gäller samtalsstilar skriver Norrby att olika icke-språkliga drag kan spela en väsentlig roll i sammanhanget. *Respekt- och hänsynsstilen* är en av de stilar som diskuteras och den utgår från att samtalsdeltagare som inte känner varandra så väl låter varandra tala till punkt och därmed blir samtalstempot lägre och pauserna längre. *Närhets- och engagemangsstilen* är vanligare mellan nära vänner i informella sammanhang. Saker som kännetecknar *närhets- och engagemangsstilen* kan vara att man byter ämne snabbt och abrupt, man ger många uppbackningar, man har täta talarbyten, man undviker pauser mellan turerna, man använder sig av

ljuddiagram, man talar fort, man använder sig av ett uttrycksfullt kroppsspråk samt att det kan förekomma stora variationer i röststyrka.

Kerstin Nordenstam (1987) har skrivit en forskningsrapport om hur män och kvinnor samtalar. Hennes forskning baseras på transkriberade bandinspelningar mellan män, mellan kvinnor och mellan gifta par. Hennes resultat visar att det föreligger stora skillnader i de tre grupperna. Männerna organiserar sig hierarkiskt, talar i längre repliker och talar inte om personer medan kvinnorna har flera sammanfallande turer och fler stödsignaler samt utrop och returnerande frågor. Nordenstam (1987) menar på att kvinnorna uttrycker kontaktsökande, samarbete och aktivt intresserat lyssnande.

Kerstin Nordenstam har skrivit en artikel i *Kvinnovetenskaplig tidskrift* (nr 1: 1990) där hon behandlar kvinnors och mäns sätt att tala till vardags. Hon hävdar att det finns könsskillnader i språkbruket som kan avläsas i hur kvinnor och män samtalar med varandra i könsblandade och i könshomogena grupper. Deltagarna har spelat in sig själva under en halvtimmes samtal i hemmiljö kring vardagliga saker. Av resultatet drar hon sedan slutsatsen att männen gärna ordnar sig hierarkiskt och talar i långa repliker, medan kvinnorna ser sig ha jämbördig status och talar i korta repliker. Nordenstam menar vidare i sina resultat att kvinnors ämnesbyten inte sker genom eller efter långa pauser, utan att de inte har några svårigheter att hitta nya ämnen att tala om. Samtalen flyter på, ordet fördelas jämnt och bygger på varandras ämnen. Hon drar slutsatsen att kvinnorna är mer obesvärade i enkönade samtal. De manliga deltagarna i studien avbryter varandra oftare än när kvinnorna talar med varandra i könshomogena grupper. Nordenstam tolkar nedanstående företeelser i kvinnors samtal med varandra som aktivt lyssnarskap:

Kvinnors prat med en annan talare under pågående talares tur är normalt under en avspänd informell konversation. Kvinnor talar också till den talande, skjuter ofta in anmärkningar, erbjuder entusiastiska kommentarer och ger stödsignaler (Nordenstam 1990: 37).

Nordenstam jämför detta med männens avbrott som enligt henne tycks ha som mål att ta över turen vilket gör att det uppfattas som om att männen vill beröva pågående talares rättighet att avsluta turen. Detta kan i könsblandade samtal leda till att kvinnor tystnar.

2.3 Talarbenägenhet

Bo-Arne Skiöld (1992:62, 63, 65) diskuterar talträngdhet och tystnadsbenägenhet. Han menar på att vilken roll man kommer att spela i en grupp beror på faktorer som personlig läggning, ställning i gruppen och gruppatmosfär. Vidare menar han att talförhet kan bero på engagemang i ämnet, livligt temperament men även en oförmåga att under en längre tid stå ut med tystnad. Omgivningen reagerar inte nödvändigtvis negativt på talarnas verbala aktivitet och den kan vara ett resultat av andra gruppmedlemmars handlingar och brist på handlingar. De som är benägna att inta en tystlåten attityd i gruppen brukar ha skäl för sin tystnad och de skälen kan vara brist på intresse för det ämne som ska behandlas, avsaknad av kunskaper och synpunkter, svårigheter att komma in i gruppen eller en känsla av underlägsenhet inför övriga gruppmedlemmar. Även blyghet och rädsla att göra bort sig nämns som orsaker till tysthet. Skiöld fortsätter med att talet är vårt främsta sätt att visa vår existens i en grupp och den som inte talar i en grupp riskerar därmed att upphöra att existera i och för gruppen.

Undersökningen *Tigare och talare* (utförd av Einarsson & Hultman (1984)) utgick från hypotesen att tigarna inte bara är tysta för att de inte kan prata eller att de inte har något att säga. Istället menar författarna att det handlar om att de tysta eleverna ofta inte vågar säga något inför sina klasskamrater i det gemensamma klassrummet. Utifrån den teorin ville de undersöka hur tigarna hävdade sig i mindre grupper. Gruppindelningen bestämdes i förväg och det bidrog till att två talare och två tigare hamnade i samma grupp. Samspelet och samtalen mellan dessa deltagare spelades in på band och analyserades senare.

De viktigaste resultaten som framkom vid gruppsamtalen var att "talarna talar och tigarna tiger". Precis som i det gemensamma klassrummet dominerade talarna även i de mindre grupperna och tigarna hade svårt att hävda sig i samtalen. Resultatet visade även på att talarna pratade fyra gånger så mycket som de tystlåtna. Undersökningen visade även på att de talföra pratade med en tydlig och klar röst medans de tystlåtna pratade med något lägre och otydligare röst. De talföra, både flickor och pojkar, var även de som avbröt sina tystlåtna kamrater i större utsträckning.

Einarsson & Hultman (1984:215-223) kunde även urskilja några gemensamma drag i den språkliga interaktionen mellan de talföra och de tystlåtna. Nedan har vi kort sammanfattat de viktigaste iakttagelserna som framkom vid deras undersökning.

Den talföra flickan framhåller gärna sin åsikt och hennes inlägg är ofta korta och faktabaserade. När hon pratar så är det svårt att avbryta henne och hon låter sig inte tystas av andra talföra deltagare. Hennes resonemang bygger på logiska resonemang, sakargument och genom att agera "hjälp lärare" försöker den talföra flickan att hålla samtalet inom de givna ramarna. Hon har kontroll på gruppsamtalet och hon för samtalet framåt genom att hänvisa till egna erfarenheter, problem och funderingar som har anknytning till praktiken.

Den talföre pojken talar mest i gruppen och han har övertaget i samtalet. Detta gör han genom att hyscha, överrösta, avbryta, nonchalera och direkt håna de övriga gruppmedlemmarna speciellt flickorna. Han byter gärna ämne men han är uppgiftsorienterad då ämnena han tar upp håller sig inom ramen för vad som behandlas i samtalet. Han kan uppfattas som aggressiv av andra deltagare men det beteendet kan kort och gott bara vara att han har ett gott självförtroende. Detta gör att han många gånger vägrar att lyssna på övriga deltagare i gruppen. Den talföre pojken kan känna sig hotad av den talföra flickan då han vid upprepande tillfällen attackerade henne genom att kritisera hennes uttalanden eller lite provokativt be henne förtydliga sig.

Den tystlåtna flickan kommer med få inlägg eller yttranden och hennes bidrag i diskussionerna består till stor del av att hon försöker hålla samtalen i gruppen inom ämnesramen för uppgiften eller tillrättavisar andra yttranden. När hon talar så stakar hon sig, hon tvekar och hon talar med tyst och osäker stämma. Einarsson & Hultman konstaterar att det fanns en tystlåten flicka som bröt detta mönster vid en av gruppdiskussionerna. Vid detta tillfälle vågade den tystlåtna flickan att tala och lärarkandidaten som pratade med henne efteråt upplevde det som att flickan tyckte det var en befrielse att ha vågat prata inför andra.

Den tystlåtna pojken var under gruppsamtalen något mindre tystlåten än den tystlåtna flickan men hans roll i gruppen var ändå att komma med korta inlägg och yttranden i de talföras diskussioner. Han hade svårt att hävda sig i gruppen vilket även syntes då övriga deltagare ofta nonchalerade det han sa och att de ofta avbröt eller överröstade hans yttranden. När han pratar så gör han det med långsamt och med en låg samtalston.

3 Material och metod

Under denna punkt kommer vi först att presentera materialet som ligger till grund för vår undersökning. Därefter kommer vi att presentera de metoder som vi använde oss av för att nå resultatet i vår undersökning.

3.1 Genomförandet

Vi har observerat en idrottsklass vid två tillfällen där vi under första tillfället gjorde en allmän observation för att se hur klassen fungerade och vid andra tillfället fokuserade vi på åtta utvalda elever i den gemensamma svenskundervisningen. Direkt efter avslutad lektion samtalande vi med den ansvarige läraren, Anton, och därefter skrev vi ner våra observationer och reflektioner.

Efter observationerna delades eleverna in i mindre könshomogena grupper där de fick argumentera och diskutera en kreativ samtalsuppgift. Därefter skapades tvärgrupper. Diskussionen i de mindre grupperna videofilmades. Samtalen tog mellan 6.35 och 16.04 minuter och den totala inspelningstiden är 48.39 minuter.

Efter utförd samtalsuppgift hade vi ett kortare uppföljande samtal med eleverna där vi ställde några korta frågor.

3.2 Beskrivning av materialet

Undersökningen grundar sig på tre empiriska material. Det är bland annat tre semistrukturerade intervjuer med läraren Anton. Vi har observerat två lektioner i helklass (kommer fortsättningsvis kallas blandad klass). Materialet bygger även på fyra videoinspelade gruppsamtal.

3.2.1 Beskrivning av observationsmaterial

Under det första tillfället fokuserade vi på att skaffa oss en överblick över hur den gemensamma klassen fungerade. Vid det andra observationstillfället fokuserade vi däremot på de åtta elever som deltog i vår undersökning. Ett hjälpmedel som vi hade vid det andra observationstillfället var ett utarbetat observationsschema för att skapa gynnsammare förutsättningar samt för att kunna precisera vad det var vi skulle undersöka.

3.2.2 Beskrivning av samtalsmaterial

Vårt gruppsamtalsmaterial består av fyra stycken videoinspelade gruppsamtal där åtta elever som går i årskurs 2 på gymnasiet vid två tillfällen har delats in i två grupper om fyra i varje grupp. Eleverna har fått arbeta med en samtalsuppgift där de gemensamt fått chansen att argumentera och diskutera fem saker som de ska ta med sig hemifrån för att överleva en vecka i skogen. Dessa gruppsamtal skedde utan att någon vuxen var närvarande.

Den ena könshomogena gruppen bestod av fyra flickor och den andra av fyra pojkar. Deltagarna har sedan fått chansen att diskutera och argumentera med likasinnade i två tvärgrupper, med blandad könssammansättning, som bestod av två flickor och två pojkar. Vi, liksom flera forskare (bl.a. Ohlsson 2003), anser att fyra deltagare i varje grupp är en lämplig gruppstorlek då alla deltagare lättare kommer till tals då än i en större grupp. Vidare har vi valt att använda oss av grupper om fyra för att indelningen av passiva och aktiva deltagare skulle bli så enkelt som möjligt.

Eleverna som deltog i undersökningen kommer från en vanlig gymnasieskola någonstans i mellersta Sverige. De elever som deltagit i vår undersökning har svenska som modersmål. Detta är inte något som var ett krav utan det är bara en tillfällighet då det fanns elever i klassen med annat modersmål än svenska.

3.2.2.1 Samtalsuppgiften

Samtalsuppgiften som vi har använt oss av i undersökningen kommer från Maria Ohlssons (2003) avhandling *Språkbruk, skämt och kön – Teoretiska modeller och sociolingvistiska tillämpningar*. Uppgiften handlar om att göra ett urval. Eleverna får föreställa sig att gruppen ska tillbringa en vecka i skogen på egen hand. De får ta med sig fem saker hemifrån för att kunna klara sig, och uppgiften är att tillsammans välja ut dessa saker. Vad gäller kläder får de dock tänka sig att de har allt vad de behöver.

De måste enas om valet, vilket innebär att uppgiften inte kan lösas individuellt. Uppgiften är alltså en verklig gruppuppgift, men givetvis kan någon eller några dominera diskussionen mycket. Eleverna har själva kunnat välja hur de vill lägga upp och genomföra arbetet. Arbetet med den här uppgiften ger eleverna möjlighet att träna olika kommunikativa färdigheter som diskussion, argumentation, förhandling och sammanfattning.

Samtalsledararen närvarar inte i samma rum som eleverna när de diskuterar, utom vid uppläsningen av uppgiften samt vid det kortare samtalet efter att eleverna

har diskuterat klart. Eleverna har därmed fått alla instruktioner muntligt och på så sätt har de inte haft något skriftligt underlag, utan de har blivit tvungna att diskutera och förhandla med varandra om något som har varit oklart.

Eleverna tilldelades penna och papper med instruktionen att de fick skriva ner något om de ville. Det var därmed inte något krav att de skulle skriva ner något. Vi ställde även korta intervjufrågor efter gruppdiskussionens slut för att se hur det hade gått, vad de hade kommit fram till och för att vi skulle få höra motiveringar till det. Detta för att det många gånger kan vara intressant att jämföra deras kommentarer med det faktiska samtalet. De uppföljande frågorna som ställdes var:

- På vilket sätt tänkte ni att just den saken skulle vara bra att ha med sig?
- Hur kom ni fram till den saken?
- Fick alla deltagare i gruppen chansen att komma med förslag?
- Var det svårt att komma överens?

3.2.2.2 Inspelning

Materialet har spelats in på samma skola under två tillfällen hösten 2008.

Inspelningarna skedde i ett mindre grupprum på skolan. Fördelen med att använda sig av samma rum samt samma placering av kameran är att inspelningarnas kvalitet inte skiljer sig åt. Se bilaga tre och fem för att se elevernas placering under de fyra gruppsamtalen.

Vi började med att spela in flickgruppen och sedan pojkgruppen direkt efteråt. Då vårt syfte var att studera aktiva och passiva deltagares uppgiftsorienterande initiativ var vi tvungna att analysera och klassificera deltagarna som aktiv eller passiv. Detta bidrog till att vi inte kunde genomföra tvärgruppsamtalen direkt efteråt, utan först en vecka senare. En fördel med detta är att de elever som tar lite längre tid på sig att ta till sig och fundera kring uppgiften fick chansen att göra det. Ytterligare en fördel är att det blir mer likt den vanliga skolgången där eleverna har någon dag mellan lektionerna. Inspelningen av den aktiva och den passiva tvärgruppen skedde direkt efter varandra.

Vi valde att spela in samtalen med videokamera för att vi tycker att det är intressant att se samspelet mellan deltagarna då kroppsspråket och talet inte alltid stämmer överens. Videoinspelningar underlättar även transkriberingen av materialet då man lättare ser vem som pratar än att försöka identifiera rösterna i enbart audioinspelning.

Vi använde oss av en tämligen enkel digital videokamera av märket Panasonic NV-EX3. Då mikrofonen var inbyggd i kameran har vi därför inte fått bästa möjliga ljudkvalité.

För att alla skulle vara synliga för kameran hade vi placerat ut fyra stolar, två på varje sida av ett rektangulärt bord. Eleverna fick sedan själva bestämma var de skulle sitta och vem de skulle sitta bredvid. När eleverna satt sig tillrätta satte vi igång videokameran, gav eleverna muntliga instruktioner för samtalsuppgiften. Sedan lämnade vi rummet och bad dem komma ut och säga till oss när de var klara.

Efter att eleverna hade diskuterat färdigt följde vi upp inspelningen med några enkla frågor om vad de kommit fram till och om det var svårt att komma överrens. Tanken med det efterföljande samtalet var att jämföra deras egna kommentarer med själva inspelningarna. En annan fördel som Maria Ohlsson (2003:111) tar upp med det efterföljande samtalet är att uppföljningen är ett naturligt steg för eleverna då det ofta förekommer i den verkliga skolundervisningen.

3.3 Urval

Skolan där vi utförde vår undersökning hittade vi genom personlig kontakt. Vi hade haft kontakt med läraren Anton i ett annat ärende och vi tog därför kontakt med honom för att se om det var möjligt och om det fanns utrymme för oss att utföra observationer i någon av hans klasser.

Bland de elever som frivilligt valde att delta i vår undersökning var det bara tillfälligheten som fick avgöra vilka åtta som fick chansen att vara med. De deltagande eleverna var vanliga elever i skolans värld och vi har inte särskiljt några elever.

Vidare påpekade vi att deltagandet i undersökningen var frivilligt och att eleverna när som helst kunde avbryta.

3.4 Databearbetning och analysmetoder

I detta avsnitt kommer vi att beskriva hur vi har gått tillväga för att samla in data och vilka metoder vi har använt oss av vid analys av den.

3.4.1 Kvalitativ forskningsstrategi med kvantitativa inslag

Kvalitativa data är en produkt av en tolkningsprocess samt att informationen produceras medan informationen tolkas av forskaren. Kvantitativa data har en tendens att förknippas med analys och med siffror som den centrala analysenheten.

Vår undersökning har en kvalitativ ansats med vissa kvantitativa inslag. Kvalitativ och kvantitativ forskningsmetod behöver nödvändigtvis inte ställas i opposition till varandra utan kan komplettera varandra i forskningsprocessen. Vi anser att man, genom att använda sig av flera olika metoder, kan ge ökad reliabilitet till forskningen.

3.4.1.1 Kvantitativa inslag

En aspekt som måste tas i beaktande när det gäller de kvantitativa resultaten är att det inte är säkert att vi har kunnat återge det exakta antalet yttranden respektive stödsignaler. Dels beror det på vår enkla inspelningsutrustning, dels att vi själva har grovtranskriberat samtalen utan digitalt hjälpmedel. Detta bidrog därför till att det blev svårt att räkna det exakta antalet yttranden eller stödsignaler då det förekom samtidigt tal, deltagare som pratar med låg röst eller samtal där någon deltagare pratar med högre röst än övriga. Även avsnitt då det förekommer samtidigt skratt under en pågående samtalstur blir av förklariga skäl svårt att räkna. Vi har ändå valt att ta med de kvantitativa beräkningarna i vårt resultat eftersom vi anser att även om inte resultatet inte stämmer exakt med det rätta antalet kan resultatet ändå ge oss en tydligare bild på hur talutrymmet var fördelat i grupperna.

Vi har endast räknat ett förslag en gång och det spelar därför ingen roll om en deltagare tar upp ett förslag som redan introducerats av en annan deltagare tidigare i samtalet. Det räknas fortfarande bara som ett förslag. Alternativa förslag som redan finns i skogen har vi inte tagit med i beräkningarna då uppgiften enbart behandlar saker som de vill ta med sig hemifrån. Vi har inte heller tagit någon hänsyn till om det introducerade förslaget är en modifiering av ett tidigare förslag. Med modifiering menar vi följande: *kniv*, *fällkniv*, *svärd* och *samurajsvärd*. Alla dessa hör i grund och botten till samma kategori men det är ändå fyra olika förslag.

Vår tolkning av ett yttrande är någonting som en deltagare säger under ett pågående samtal. Vår uppfattning stärks även av vad Catrin Norrby (2004:122) anser om vad som räknas som ett yttrande. Alla yttranden (såväl turer som sådana yttranden som är ”mindre” än en tur, t.ex. uppbackande småord) fyller väsentliga

funktioner i samtalet, yttrandena är kommunikativa handlingar vilka ”gör” något i diskursen. Vad gäller räkning av yttranden har vi valt att räkna allt som sägs i samtalen från det att vi har lämnat rummet tills vi kommer in i rummet igen. Vi har därför inte gjort någon skillnad på korta eller långa yttranden. Vad gäller minimal respons eller så kallade stödsignaler har vi valt att räkna dessa separat.

3.4.2 Observation som metod

Vi var intresserade av att se de utvalda elevernas talaktivitet i den gemensamma klassen för att bilda oss en uppfattning om hur de fungerade och betedde sig i större grupper. Det skedde genom två systematiska observationer som utgick från ett observationsschema som hjälp för att fokusera på relevanta saker med syfte att underlätta för forskarna. Nackdelen med ett observationsschema är att man kan missa att observera kontextuell information som inverkar på det registrerade beteendet.

3.4.3 Semistrukturerad intervju som metod

För att kringgå nackdelarna med observationer har vi använt oss av metodtriangulering, det vill säga att man använder sig av flera olika metoder samtidigt. Vi har därmed valt att komplettera observationerna med semistrukturerade intervjuer med läraren Anton i anknytning till observationerna. Vi anser att det är viktigt med dessa intervjuer då läraren Antons bild av eleverna förmodligen är tydligare och att han har en förståelse för hur eleverna fungerar då han kontinuerligt träffar dem. Dessa intervjuer var semistrukturerade och fokus låg på att han berättade fritt kring undervisningen och eleverna.

En semistrukturerad intervju är, enligt Denscombe (2000:135), en intervju där intervjuaren har en färdig lista med ämnen som ska behandlas men att den intervjuade ändå får rum att utveckla sina idéer och tala mer utförligt kring ett ämne.

3.4.4 Metod för samtalsanalys

Inspirationen till vår metod för att analysera samtalen har vi fått från Maria Ohlssons (2003) avhandling.

Undersökningens syfte är delvis att studera huruvida könssammansättningen har någon betydelse för den enskilde individens muntliga aktivitet. Därför har vi valt

att utföra samtal i könshomogena grupper och i blandade grupper. Vi har valt att kategorisera eleverna som aktiva eller passiva deltagare i samtalet. Vi har under det första gruppsamtalet i könshomogena grupperna analyserat deltagarnas uppgiftsorienterande initiativ till att hjälpa gruppen att gemensamt diskutera fram vilka fem saker som de ska ta med sig ut i skogen. Då vi valt att utföra gruppsamtalen med fyra deltagare föll det sig naturligt för oss att dela in de fyra deltagarna som två passiva och två aktiva.

En naturlig tanke med att beteckna samtalsdeltagare som aktiva respektive passiv är att personen har ett beteende som liknar ordets betydelse. Eftersom samtalsuppgiften är att de gemensamt ska diskutera och argumentera fram fem föremål som de ska ta med sig ut i skogen har följande två kategorier, *förslag* och *argument*, varit naturliga analysenheter för oss. Nedan kommer vi att förklara hur vi valt att definiera dessa kategorier.

Förslag

Då vi är ute efter att se hur deltagarens aktivitet att försöka hjälpa uppgiften framåt har vi delat upp förslag i två olika kategorier, allvarliga respektive skämtsamma. Vi menar att de skämtsamma förslagen inte bidrar i lika stor utsträckning till att gruppen kommer närmare en lösning. En aspekt som vi dock måste ta i beaktande när förslagen introduceras är att "saken" kanske är viktig för just den individen. I den här undersökningen är vi intresserade av aktiviteten att hjälpa till med att diskutera fram dessa fem saker, föra uppgiften framåt. Vi menar att antalet allvarliga respektive skämtsamma förslag kan skapa en bild av hur målmedveten, aktiv eller passiv, deltagaren är att hjälpa till att lösa uppgiften.

Allvarliga förslag

Ett förslag som innebär att det faktiskt är möjligt att ta med sig saken ut i skogen, förslaget rör ämnesinnehållet samt bidrar till att uppgiften förs framåt mot en lösning. Se exempel 3:1, 3:4, 3:6 - 3:7 för vad vi har klassificerat som allvarligt menade förslag.

Exempel 3:1. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally

117. In: Inte så här / nu ska vi överleva / utan vi överlever ju på dom här grejorna det gör vi [ju] men sen så
118. Zi: [mm]
119. Sa: Vad skulle vi ha med oss på hajken
120. Zi: En gitarr
121. Li: Gitarr
122. In: Kan någon av oss spela gitarr
123. Zi: Ja Lisa
124. Li: Ja jag kan spela

Skämtsamma förslag

Saken är inte möjlig att ta med sig ut i skogen, exempelvis elektroniksaker som behöver ström. I exempel 3:2 och i exempel 3:5 kan vi se förslagen teve och kylskåp som vi har klassificerat som skämtsamma.

Exempel 3:2. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

143. Ga: Men asså nåt sånt här psykiskt man behöver ju / asså så här psykiskt för att klara asså / klara
144. Ol: Låter ju som ett schackspel eller nåt sånt så man har nåt att göra
145. Ti: Då kan man ju lika gärna ta med en teve eller nåt
146. SKRATT GABBE OCH MORGAN
147. Ol: Men / Tias seriöst / det där var det dummaste hittills / en teve

Däremot är det dock möjligt att ta med sig viss elektronik ut i skogen som t.ex. en *bärbar dator* eller *mobil*. Då det är möjligt att ta med sig det ut i skogen har vi inte räknat det som skämtsamt förslag. Däremot kan vi genom Sallys kommentar att ”Men ja skojade bara” och genom gruppens gemensamma skrattande tolka att *bärbar dator* är menat som ett skämtsamt förslag från Sallys sida.

Exempel 3:3. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally

131. Sa: Ja skulle vilja ta med min bärbara dator
132. Zi: Men då tar ju batteriet slut
133. Sa: SKRATTAR Men ja skojade [bara]
134. Zi: [åhhh] ILLUSTRERAT LJUD
135. ALLA SKRATTAR

Argumentation

Förslagen har vi sedan klassificerat som antingen *enkla*, *expanderande* eller *problemformuleringar*. Anledningen till den indelningen är att vi har analyserat i vilken form förslagen introduceras. Genom att klassificera förslagen som antingen enkla, expanderade eller problemformulerande kan vi analysera i vilken utsträckning eleven är involverad i diskussioner. Visst kan ett enkelt förslag bidra till att uppgiften förs framåt, men det visar bara att eleven inte är speciellt aktiv i diskussionerna. Förslag som däremot introduceras med ett argument anser vi är ett aktivt drag. Dels introducerar eleven förslaget med någon sorts motivering till varför "saken" vore bra att ha med sig, dels är eleven mer aktiv för att hjälpa gruppens diskussioner framåt, en bit på vägen. Det förekommer även tillfällen då deltagaren framför ett argument utan att tillhörande förslag.

Förslag som introduceras utan argumentation har vi valt att kalla *enkla*. Nedan introduceras förslaget *vattenflaska* i enkel form:

Exempel 3:4. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

132. Ga: Men jag skriver bara [som att]
133. Ol: [Rent jä]vla vatten
134. Ti: Vattenflaska

Förslag som introduceras med någon form av argument men som inte förklaras närmare har vi valt att kalla *expanderande*. I exemplet 3.5 och 3.6 introduceras förslagen *kylskåp*, *salt* och *sovsäck* i expanderad form:

Exempel 3:5. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

154. Ti: Ett kylskåp så man kan kyla ner
155. Ol: Salt så man kan salta in maten
156. Ga: Det är ju ganska[bra ju]

Exempel 3:6. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, S1 = Fredrik

46. In: Vi måste ha sovsäckar / kläder kan[man]
47. Zi: [Men] kläder [hade vi]

I materialet förekommer det även argument som inte har något förslag kopplat till sig från början men som ger upphov till att en ”sak” börjar diskuteras har vi valt att benämna *problemformulering*.

Exempel 3:7. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, S1 = Fredrik

6. Zi: Men ja måste få börja / ja / ja tänker så här man kanske borde ha vindskydd asså så här regnskydd asså typ som en som en sån här presenning eller någonting som man kan liksom asså försöka hålla sej torr så man inte fryser eller så
7. In: Ja
8. Zi: Så tänker ja
9. In: Presenning
10. Zi: Ja
11. Li: Mm
12. In: Då skriver ja upp det
13. Li: Skriv upp de
14. In: De tyckte ja var rätt smart

Stödsignaler

Något som vi klassar som ett passivt beteende är om en deltagare använder sig av flertalet stödsignaler i samtalen. Viveka Adelswärd (1991:65) påpekar att det är naturligt att använda sig av minimal respons i samtalen då det är en typ av samtalsstöd som bekräftar att lyssnaren är närvarande i samtalet, att man lyssnar på det som sägs. Einarsson och Hultman (1984:69) uttrycker dessa ”stöd” signaler som t.ex. nickar, hummanden, smärre utrop, instämmanden osv. Vidare tar de upp att kvinnor i större utsträckning använder sig av stödsignaler i samtalen för att de vill att man ska vara en engagerad lyssnare.

Trots att användandet av stödsignaler är vanligt förekommande i samtal finner vi det ändå intressant att räkna antalet stödsignaler som en deltagare använder sig av. Om en deltagare har få inlägg men många stödsignaler kan det visa på att eleven inte är speciellt aktiv utan bara flyter med i samtalet. Hon/han bidrar därför inte till att gruppens diskussioner förs framåt. Nedan följer några exempel på vad vi klassar som stödsignaler.

Förutom de mer vanliga stödsignalerna *mm, ja, ok, nej* som vi dels kan upptäcka i exempel 3:7 finner vi även att det är en stödsignal om man håller med en talare. I exempel 3:7 finner vi även *skriv upp det* och i exempel 3:8 kan vi se hur Gabbe och Olle ger sitt stöd åt förslaget *gröt*.

Exempel 3:8. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1, S2 = Samtalsledare 2

78. Ol: Ja men ja men / ta med gröt då
79. Ga: Ja ta med gröt
80. In: Vill ni ha gröt
81. Ol: Ja

Annat beteende

Förutom ovanstående analysenheter har vi valt att analysera några andra beteenden som vi anser hör ihop med ett passivt eller ett aktivt deltagande i gruppen.

Aktivt beteende är när deltagaren kommer med många seriösa förslag och idéer som för uppgiften framåt mot en lösning. Deltagaren deltar aktivt i diskussionerna av andra kamraters förslag eller idéer.

Passivt beteende är när deltagaren är tyst och kommer med få förslag och idéer. Deltagaren kan vara pratglad, dvs. vara muntligt aktiv, men då hon/han samtalar om irrelevanta saker bidrar det inte till att gruppen kommer närmare en lösning på uppgiften. Deltagaren håller ofta med sina gruppmedlemmar och hon/han använder således sig ofta av stödsignaler, som t.ex. *mm, ja, ok, låter bra*.

Slutligen har vi därför klassificerat dessa beteenden som aktivt eller passivt deltagande i gruppens samtal.

Aktivt beteende

Introducerar allvarliga förslag som har någon form av argument knutet till sig. Problemformulerade argumentationer som ger upphov till att en "sak" börjar diskuteras. Deltagaren kommer med många förslag, Hon/han argumenterar sina samt andra deltagares förslag och idéer. Den aktiva deltagaren kommer med många yttranden.

Passivt beteende

Introducerar skämtsamma förslag och enkla förslag. Deltagaren kommer med få inlägg och är således tystare än andra deltagare. Eleven kan vara pratglad men då den bara tar upp irrelevanta saker som inte är ämnesorienterat bidra hon/han inte att samtalet förs framåt. Eleven håller ofta med sina kamrater och använder sig i större utsträckning av stödsignaler såsom, *mm, ja, ok, låter bra*.

3.4.4.1 Transkription

Enligt Norrby (2004:89-95) är det undersökningens material och syfte som avgör valet av transkriptionstyp. Är man som forskare mer intresserad av innehållsaspekter i samtalen kan det förmodligen räcka med en grövre bastranskription av materialet. Fokuseringen ligger då inte på ”enskilda ords ”detaljuttal”, ”prosodiska drag” eller ”exakt mätning av pauser”, utan det är innehållet i yttrandet som är det väsentliga. De krav som ställs är dock att transkriptionerna ska vara återgivna så exakt som möjligt och i enlighet med skriftspråksnormerna samt att transkriptionerna ska kunna läsas som en form av text. Två krav i transkriptionsarbetet som man bör beakta är att man ska försöka använda sig av skriftspråket i så stor utsträckning som möjligt och att man ska återge samtalen så exakt som det är möjligt. Detta innebär att man kommer att bli tvungen återge samtalen med vissa talspråkliga inslag. Vanliga talspråkliga inslag är: *mej, dej* för *mig, dig*, *ska* för *skall, dom* istället för *de/dem*, *sa* istället för *sade*, *å* istället för *och*. Förutom ovan nämnda ord är det upp till forskaren att avgöra från fall till fall i vilken utsträckning som texten ska talspråksanpassas.

Ett problem som Norrby tar upp med vardagliga samtal är att det ofta blir rörigt och att det inte följer en given struktur. Ofta förekommer det samtidigt tal, skratt och andra vanligt förekommande ljud i ett samtal och för att underlätta läsningen av ett transkriberat material formar man texten som en form av ”dramadialog” där varje nytt yttrande ställs på en ny rad. Olika typer av symboler används för att tala om vad som sker samtidigt i en talartur.

Då den här undersökningens syfte är att få veta om hur gruppens sammansättning påverkar den enskilda individens aktivitet och initiativ att delta i gruppens diskussioner för att nå fram till en lösning är vi intresserade av innehållet i individernas yttrande och inte hur de uttalar enskilda ord. Därför har vi valt att göra lite grövre transkriptioner av samtalen där vi framför allt har fokuserat på vad som sägs i samtalen. För att underlätta läsbarheten har vi valt att använda oss av Gail Jeffersons (se Norrby 2004:91) dramadialogsuppställning där varje nytt yttrande är placerade under varandra. Då ett av kraven är att återge samtalen så exakt som möjligt har vi valt att återge samtalen med vissa talspråkliga inslag. Varje nytt yttrande inleds med stor bokstav.

För att på ett så enkelt sätt som möjligt kunna identifiera var någonstans samtalsutdraget hör hemma har vi valt att använda oss av följande beteckning:

Exempel 3:1. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, S1 = Fredrik

117. In: Inte så här / nu ska vi överleva / utan vi överlever ju på
dom här grejorna det gör vi [ju] men sen så
118. Zi: [mm]
119. Sa: Vad skulle vi ha med oss på hajken

Exempel 3:1 talar om att utdraget finns i kapitel tre och att det är det första exemplet i detta kapitel. Första siffran är således kapitelnummer och den andra siffran är vilket exempel det är. Flickgruppen talar om att utdraget är taget från flickgruppens samtal. Namnen talar om vilka deltagare som ingår i gruppen. Siffrorna 119-121 talar om att inläggen/yttrandet finns på rad 119-121 i flickgruppens samtal. Förkortningen Sa: betyder att det är deltagaren Sally som säger det. Siffrorna innan yttrandet är således radnummer och förkortningarna In:, Zi:, och Sa: är förkortningar på deltagarnas namn och det talar även om vem som yttrar något i samtalet.

Innan vi började transkribera lyssnade vi igenom samtalen två gånger för att sätta oss in i materialet. Detta är även någonting som Norrby (2004:228) rekommenderar. Vidare anser hon att man bör upprätta en ”grov samtalsprofil” över samtalet för att bli mer förtrogna med materialet. Samtalsprofilen kan bl.a. innehålla vilka som deltar i samtalet, vilka ämnen som diskuteras samt viktiga iakttagelser av någonting som har hänt under samtalets gång.

I enlighet med Norrbys rekommendationer upprättade vi separata samtalsprofiler till de fyra samtalen som vi spelade in. Samtalsprofilerna var någonting som hjälpte oss vid transkriptionsdelen då vi dels blivit förtrogna med samtalen, dels fått en bild av vad som diskuterats och argumenterats i samtalen.

Vid transkriptionen har vi använt oss av ett par olika principer som vi kommer att kommentera nedan.

Då vi är intresserade av hur interaktionen mellan olika deltagare förändras beroende på gruppens sammansättning är det därför ett naturligt steg att titta på hur mycket samtidigt tal som förekommer samt hur långa pauserna är i samtalen. Tillåts alla deltagare föra fram sina förslag och argument eller blir de ständigt avbrutna? Är diskussionerna livliga? Det vill säga ifall flera elever deltar samtidigt i diskussionerna eller samtalen innehåller många pauser.

Samtidigt tal

För att underlätta att se var någonstans samtidigt tal överlappar varandra har vi valt att använda oss av hakparenteser. I exempel 3:10 kan vi se hur två stycken yttranden påbörjas samtidigt. Hakparenteserna talar om när ett yttrande börjar och slutar. Ibland förekommer det att fler än två personer samtalar samtidigt. Detta markeras då med tre hakparenteser under varandra, se exempel 3:14.

Pauslängd

Vi har även valt att analysera materialet med grövre angivelser av pauslängd. Vi har valt att dela in pauslängderna i fyra olika steg. Den kortare pausen är upp t.o.m. en sekund och har symbolen /. Pauser upp t.o.m. två sekunder betecknas med // och pauser upp t.o.m. tre sekunder betecknas med /// (se exempel 3:10). Längre pauser än tre sekunder kommer att skrivas med antal sekunder inom parentes (se ex.3:15).

Ohörbart avsnitt

Något som nästan är omöjligt att undvika när man transkriberar samtal är att man ibland inte har någon möjlighet att uppfatta vissa ord eller meningar. Detta kan bero på olika saker men den mest förekommande orsaken i våra gruppsamtal var att flera deltagare pratade samtidigt vilket gjorde det svårt att uppfatta vad alla sa. Ibland var mumlade någon och ibland utbrast flera deltagare i skratt vilket gjorde det omöjligt att uppfatta vad som sades. Ohörbara ord eller meningar kommer att betecknas med ett x inom parentes (x), (xx), (xxx). Antalet kryss motsvarar antal ohörbara ord. Men tre kryss används även för tre eller fler ord. Se exempel 3:11.

Skratt

Om en deltagare skrattar som inte har ordet kommer detta att markeras med hjälp av ordet SKRATT i versaler. Samtidigt skratt har hakparenteser runt sig. SKRATTAR är när talaren skrattar och SKRATT betyder att det är flera som skrattar, det vill säga ett kollektivt skratt. Längden på skrattet har vi endast uppskattat och inte angett i sekunder. Ett kort skratt betecknas med att ordet SKRATT/SKRATTAR skrivs ihop. Ett lite längre skratt visualiseras med hjälp av ordet SKRATT/SKRATTAR skrivs isär. Se exempel 3:10 och 3:12.

Metakommentarer

Ljud eller annat som inte omedelbart låter sig överföras till skrift som till exempel buller, hostningar eller andra händelser som vi valt att uppmärksamma.

Metakommentarer anges med versaler. Se exempel 3:13-3:15.

Illustrerade ord eller ljud

Då ett av kraven vid transkription var att man skulle sträva efter att återge samtalen i så exakt som möjligt innebär det att man ibland måste försöka återge olika ljud och ord som deltagarna använder sig av. Enligt Norrby (2003:97-98) ska man försöka återge dessa ljud så ortografiskt som möjligt, så som de låter. Efter ett illustrerat ljud har metakommentaren ILLUSTRERAT LJUD eller ILLUSTRERAT ORD efter sig. Se exempel 3:14.

Struket avsnitt

Då vi har transkriberat i princip hela samtalen har vi valt att stryka visa delar.

Strukna avsnitt betecknas med symbolen [---] och kan ha en metakommentar efter sig där vi i så fall kort sammanfattar vad som händer under det strukna avsnittet. Se exempel 3:13.

Exempel 3:10. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia

16. In: Man kan ju överleva på gröt / varför ska man börja jaga
17. Ol: Gröt / det är mycket godare med kött / slänger vi på lite potatisgratäng[lite sallad]
18. Zi: [Ne:::j]
19. In: [Ne:::j]
20. Ga: Vi vill ha biff
21. Ol: Men ta gröt / fan / jag kommer[ändå sova hela den här veckan]
22. Zi: [S K R A T T A R]
23. In: Nej / men det är en vecka/varför ska vi ut och jaga i skogen // [ingen kan ju jaga]
24. Ga: Men [vafan ska vi ha tio t]on gröt
25. Ol: [S K [R A T] T A R]
26. Zi: [SKRATTAR]
27. In: Nej men [vi ska]
28. Zi: [Nej me]n vi ska ha havregryn

Exempel 3:11. Flickgrupp: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid

84. In: Ja men shit / vi skiter helt i sovsäck eller

85. Li: [(xxx)]
86. In: [Jag t]ycker det är mysigt med sovsäck

Exempel 3:12. Pojkgrupp: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

117. Ol: Men / du kan ju inte tända / just när du drar du vet ska du få en gnista ner i tändvätska eller
118. SKRATT GABBE OCH MORGAN
119. Ti: Ja just ja det är sånt ja

Exempel 3:13 Tvärgrupp passiv: Mo = Morgan, Li = lisa, Sa = Sally

25. Mo: Havregryn
26. Li: Ja
27. Sa: SKRATTAR
28. [---]DE PRATAR LITE ALLMÄNT OM SAMTALSUPPGIFTEN OCH VAD UPPGIFTEN GÅR UT PÅ SAMT VILKA REGLER SOM GÄLLDE FÖR SAMTALSUPPGIFTEN.
29. Li: Men vi tänkte att / eftersom att vi inte vet om vi har vatten på oss så tänkte vi ta med oss en kastrull så hittar man vatten så måste man ju koka det

*Exempel 3:14.*Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1, S2 = Samtalsledare 2

189. Zi: [SKRATTAR]
190. Ga: Nä men eyyy ILLUSTRERAT ORD vi måste ha eld
191. In: Ok men vi har ju fan [eld]
192. Zi: [Men]
193. Ga: [Nej] vad

Exempel 3:15. Tvärgrupp passiv: Mo = Morgan, Li = lisa, Sa = Sally

45. Li: Ja precis / men alltså / vatten men man klarar sej ju utan mat men man klarar sej inte utan vatten
46. Mo: mm
47. Sa: HOSTAR
48. (9 sek.) UNDER TYSTNADEN ANTECKNAR SALLY
49. Li: Ahh men havregryn så kan man bara värma vatten och ha i havregrynen

Transkriptionerna har genomgående avidentifierats och alla personnamn har bytts ut mot fingerade namn. Som talarbeteckning för eleverna används två bokstäver ur elevens kodnamn, i allmänhet de två första bokstäverna, exempelvis betecknas Olle = Ol. De två samtalsledarna betecknas S1 = Fredrik och S2 = Sandra

3.4.4.2 Transkriptionsprinciper

Transkriptionstecken

/	Paus upp t.o.m. 1 sek.
//	Paus upp t.o.m. 2 sek.
///	Paus upp t.o.m. 3 sek.
Längre pauser anges med hela sekunder inom parentes (Ex. (9 sek.))	
[]	Överlappande tal
SKRATT	Alla skrattar
SKRATTAR	Talaren skrattar
BULLER	Metakommentarer har versaler
(x) (xx) (xxx)	Omöjligt att höra - (x) motsvarar ett ord, (xx) två ord, (xxx) tre ord eller fler
J:a	Förlängning av föregående ord
J:::a	Ytterligare förlängning
[---]	Struken sekvens följs av metakommentar

3.5 Validitet och reliabilitet

Vårt syfte var att undersöka om olika grupsammansättningar påverkade den enskilde individens talbenägenhet och det har vi gjort genom att låta elever diskutera och argumentera i olika gruppkonstellationer. Förutom analysen av gruppsamtalen har vi observerat eleverna i det gemensamma klassrummet där vi observerade talaktiviteten dels mellan lärare – elev, dels mellan elev – elev för att skaffa oss en uppfattning om hur eleven fungerar. I anknytning till dessa observationer har vi haft semi-strukturerade intervjuer med läraren Anton där han och vi själva har fått möjligheten att reflektera relativt öppet kring några mindre frågor i anknytning till lektionerna.

Alla dessa tre metoder tillsammans får därför anses vara fullt tillräckligt för att kunna undersöka det vi hade för avsikt att undersöka.

Användandet av flera metoder anser vi har stärkt reliabiliteten i undersökningen då det producerades mycket varierad data att analysera och tolka, vilket i sin tur bidrog till att stärka resultatet av undersökningen. De kvantitativa

resultaten gav oss en klar och tydlig faktagrund att stå på när det gällde elevernas faktiska muntliga aktivitet under samtalen. Det bidrog till att indelningen av tvärgrupperna blev mer rättvis och att det gav stöd till våra tolkningar av de passiva och de aktiva deltagarna. Gruppsamtalen var vår egentliga huvudmetod men bi-metoderna var minst lika viktiga då vi fick möjligheten att bilda oss en uppfattning av eleven utanför gruppsamtalen. Möjligheten till att urskilja om eleven hade en dålig dag eller om uppgiften inte intresserade deltagaren hade vi genom dessa två metoder möjlighet att upptäcka. Det styrker därför trovärdigheten av vårt resultat.

En styrka med vår studie är att de elever som deltog i undersökningen gick i samma klass, de fick samma information samt samma uppgift att lösa och de löste den ungefär samtidigt. Därmed var de yttre omständigheterna lika och själva uppgiftslösandet var på lika villkor. En annan styrka är att, i och med att eleverna var placerade på likartade sätt i små grupprum vid bord, kvaliteten på inspelningarna inte skiljer sig åt. Däremot spelar det faktum att de lämnades ensamma en mindre roll vad gäller kvaliteten på arbetet de utförde; vissa elever passade på att tramsa lite, men likväl fullbordade de uppgiften. Här spelar vikten av videoinspelningar en mycket stor roll, då det var möjligt att både höra och se om det var något särskilt som hade inträffat. Dessutom kunde vi se den icke-verbala kommunikationens roll, som inte skulle ha kunnat upptäckas endast via ljudinspelningar.

Något som kan ha påverka resultatet i negativ bemärkning är frånvaron av en deltagare i den passiva gruppen. Hur mycket det påverkade resultatet kan vi bara spekulera i men av naturliga skäl ökade talutrymmet i och med att en elev inte gjorde anspråk på det, vilket kunde ha bidragit till att fördelningen av antalet yttranden i den gruppen med största sannolikhet hade sett annorlunda ut. En annan tanke är att kampen om ledarskapet kan ha försvunnit i och med den frånvarande deltagaren och att det i sin tur kan ha bidragit till att gruppens diskussioner utvecklade sig annorlunda. Vi hade därmed kunnat få ett annat material att analysera, vilket kunde ha bidragit till ett annat resultat. Lite av det negativa vägs upp av att det väcktes andra tankegångar hos oss vilket bidrog till ytterligare en dimension i vårt tankesätt och en lite bredare syn på dels på deltagarna, dels på den insamlade datan. Vi anser därför att nackdelen vägs upp av de fördelar som vi fick i och med avsaknaden av en deltagare.

4 Resultat

Nedan kommer vi att presentera resultaten i den här undersökningen. Trots att transkriptionsmaterialet finns samlat som bilagor har vi valt att ta med vissa utdrag från transkriptionerna i resultatredovisningen. Istället för att ständigt bläddra bland bilagorna kan läsaren på ett tydligt och naturligt sätt följa med i vår beskrivning av resultatet vilket gör resultatet mer läsvänligt.

4.1 Intervju med Anton

Anton berättar att han är 49 år och att arbetar som lärare i svenska och tyska sedan 25 år tillbaka. De senaste tio åren har han även haft lektioner i retorik, då han tycker om muntliga framträdanden – något som även märks i svenskundervisningen där stor del av examinationen sker muntligt.

Anton berättar att idrottsprogrammet är en tung utbildning och att den här klassen, som är en årskurs 2, är en klass bestående av 30 elever som är teoretiskt duktiga och som får höga resultat i ämnet svenska. Han menar dock på att många elever inte skulle ha valt ett samhällsvetenskapligt program om det inte vore för idrottsinriktningen, och att dessa elever inte har det lika lätt som majoriteten av eleverna på programmet. Anton berättar att han, i sin klass, har fyra till fem stycken som med nöd och näppe klarar av betyget godkänd.

Vad gäller klassen i allmänhet berättar Anton att han känner klassen väl då han har haft dem i A-kursen i svenska. Klassen har varit intakt i stort sett hela tiden, förutom en enstaka elev som har kommit till klassen i efterhand. Han menar på att det är en homogen klass med endast två invandrare. Anton förklarar att det inte går många invandrare över huvud taget på idrottsprogrammet, något han finner vara tråkigt. Vidare berättar han att det är en muntligt aktiv klass och att de kan vara svåra att få tyst på. Anton är snabb med att förklara att han ser det som något positivt. Eleverna är glada, positiva och duktiga på att ta för sig. Anton menar på att de är riktiga idrottare som tycker om uppmärksamhet, att vara i centrum. Anton förklarar att det i den här klassen finns uppskattningsvis fyra till fem elever som är blyga och lite tystlåtna, men att de är duktiga teoretiskt.

De ordningsregler som gäller är att eleverna ska räcka upp handen, men det sker oftast inte, berättar Anton. Eleverna pratar bara rakt ut när de är engagerade i det som de håller på med, men han ser inte det som något problem.

Vad gäller den muntliga aktiviteten i klassrummet berättar Anton att de ofta avbryter varandra och faller varandra i talet. Anton berättar att flickorna är duktiga som räcker upp handen och väntar på sin tur att tala, medan pojkarna i sin tur pratar rakt ut. Något Anton betraktar som ett typiskt könsstereotyp beteende. Dock, fortsätter han, är han noga med att uppmana flickorna till att ta för sig mer, att prata mer och ta plats.

Anton berättar att det generellt sett går till så att han håller någon föreläsning eller introduktion kring något och att eleverna därefter får arbeta antingen i grupp eller individuellt. Gruppstorlekarna varierar mellan två till sex stycken elever per grupp. Han förklarar även att de duktiga flickorna inte tycker om att arbeta i grupp då de anser att många pojkar åker snålskjuts. Därför har Anton sagt att var och en i gruppen ska kunna redogöra för vad gruppen arbetat med för att på så sätt se vilka som faktiskt har arbetat och tillfört något till arbetet. Intervjun med Anton finns i sin helhet i bilaga 1.

4.1.1 Observationer i blandad klass

Den första observationen skedde under en måndagslektion på 50 minuter där man hade en genomgång kring antiken.

Anton började med att repetera vad de hade gjort så här långt under terminen. En av eleverna i klassen påpekade att det var måndag morgon och att de var trötta. Det märktes i och med att flera elever gäspade vid ett flertal tillfällen under lektionens gång. Anton stod framme vid tavlan och introducerade den grekiska mytologin i föreläsningssform. Förutom att läraren pratade var det till en början relativt tyst i klassrummet. Vissa elever pratade med varandra, men det skedde i tyst ton.

En bit in på lektionen hade ljudnivån stigit och flertalet elever pratade ganska högt med varandra. Anton påpekade då att de måste vara uppmärksamma och inte prata om annat. Vid ett tillfälle gick läraren ut ur klassrummet för att hämta material till eleverna och genast steg ljudnivån och nästan alla pratade med någon annan.

Klassen var väldigt pratglad och öppen. Det var många elever i klassen som slängde ur sig sina tankar och svar utan att räcka upp handen och vänta på sin tur. En elev som systematiskt pratade rakt ut utan att räcka upp handen var exempelvis Zia.

Vid det andra tillfället observerade vi endast de 8 elever som deltog i vår undersökning. Lektionen bestod av att Anton föreläste i ungefär 40 minuter om

antiken. Eleverna skulle anteckna och svara på frågor. Den andra halvan av lektionen var det eget arbete där de skulle leta efter material om antikens Grekland. Då eleverna försvann åt alla möjliga håll kunde vi bara observera eleverna under 40 minuter.

Olle är en elev som knappt säger något under lektionen. Han svarar inte på några frågor som läraren ställer till klassen. Vid tre tillfällen samtalar Olle med sin bänkgranne Tias. Om det var klassrumsrelaterat eller inte var svårt att avgöra då samtalen mellan dem två skedde med en låg viskande ton.

Tias är tyst under hela lektionen. Precis som Olle svarar han inte på några av Antons frågor. Han samtalar dock flertalet gånger med sin bänkgranne Olle under lektionen. Om vad är svårt att avgöra.

Gabbe har en längre utläggning angående en episod ur den grekiska mytologin. Han hade dock inte räckt upp handen utan tog bara ordet genom att börja svara på Antons fråga. Flera elever avbröt honom och började prata samtidigt som honom varpå han slutade berätta. Anton grep då in och sa till övriga elever att låta Gabbe berätta vidare. Gabbe svarade sedan på tre av Antons andra frågor under lektionen. Dock var hans tre andra yttrande inte lika långa som hans första då han endast svarade med att ge ett namn, en plats och en krigshändelse, trojanska kriget. Då Gabbe kom för sent till lektionen satt han för sig själv längst fram i klassrummet då det var den enda platsen som var ledig. Gabbe hade därför inga andra diskussioner eller samtal med övriga elever.

Ingrid verkar vara en glad tjej som pratar väldigt mycket med sin bänkgranne till vänster. Hon svarar på två av lärarens frågor och hon räcker upp handen och får ordet av läraren. Även här blir det ett kortare svar på en plats resp. namn på en grekisk gud.

Morgan säger i princip ingenting under lektionen. Då han blir tilltalad av läraren svarar han endast med ett kort svar. Morgan för inte heller några samtal eller diskussioner med sina bänkgrannar.

Lisa är en tystlåten flicka, men ger vettiga svar när hon väl svarar. Hon kommer inte med några egna initiativ utan deltar i några diskussioner med läraren då hon svarar på hans frågor. När hon svarade gjorde hon det med lite längre mer utbyggda svar där hon fick förklara ett begrepp och några ords betydelser.

Sally deltog inte speciellt mycket i diskussionerna i klassrummet och hon deltog heller inte mycket i samtal med bänkgrannarna. När hon svarade på frågorna från

läraren hade hon förnuftiga svar som hon förde fram på ett lite mer utbyggt sätt genom att förklara ord och begrepp.

Zia svarade ganska mycket och många gånger på lärarens frågor. Ibland räcker hon upp handen och ibland svarar hon bara rakt ut. Hennes yttranden är ofta korta och hon svarar endast med plats eller namn på någonting. Vid ett tillfälle ställer hon en följdfråga till Anton där hon ber honom att förklara vem Dionysos var. Hon förde inte några samtal eller diskussioner med sina bänkgrannar.

4.1.2 Samtal med Anton efter observationstillfällena

Anton berättar att bägge lektionerna var normala föreläsningssituationer och att han medvetet ställer många frågor till klassen. Han menar att det är det enda sättet att hålla eleverna aktiva/engagerade. Anton berättar vidare att han tydligt känner när klassens gräns är nådd, när de inte kan ta till sig mer information. Eleverna börjar då bli mer okoncentrerade och ljudnivån börjar stiga i klassrummet.

Då Anton är medveten om att vissa elever inte är speciellt aktiva i klassrummet försöker han ta till vara på de tillfällen då de eleverna räcker upp handen eller svarar på hans frågor. Han tar upp Zia som ett exempel. Hon har enorm scenskräck och han låter henne svara på frågor så fort hon visar en ansats till att vilja göra det.

4.2 Gruppsamtalen

Syftet med undersökningen är att få vetskap om vilken betydelse grupsammansättningen har för den enskilde individens muntliga aktivitet och därmed var det naturligt för oss att genomföra undersökningen i två olika grupsammansättningar, dels i könshomogena grupper och dels i blandade tvärgrupper där grupperna bestod av två flickor och två pojkar. Då vill vi undersöka om elevers talbenägenhet beror på könssammansättningen i gruppen eller om det är andra elevers talbenägenhet som avgör en individs muntliga aktivitet var det även ett naturligt steg att genomföra undersökningen i två tvärgrupper. En grupp med deltagare som klassificerats som passiva och en annan grupp där deltagarna klassificerats som aktiva.

Samtalet i de könshomogena grupperna kommer att ligga till grund för klassificeringen av eleverna inför tvärgruppsdiskussionen. Under denna punkt kommer vi att redogöra för resultatet av gruppsamtalen samt kort kommentera vår

motivering till hur vi klassificerade deltagarna som passiva deltagare respektive aktiva deltagare.

Transkriptionerna av samtalen och de kvantitativa resultaten finns att ta del av i bilaga 9 och 10.

4.2.1 Gruppsamtal i flickgruppen

Vid introduktionen av samtalsuppgiften var flickorna väldigt skämtsamma, glada och pratsamma. De ställde ett par frågor angående uppgiften. Ingrid frågade om man fick ta med sig hygienartiklar eller om det räknades till kläder. Hon frågade även om man fick rita på pappret. När vi hade förklarat uppgiften muntligt och lämnat rummet inledde de arbetet direkt. Samtalet inleds med att de tillsammans döper uppgiften till ”vår kamp mot skogen”.

Ingrid och Zia är de två som är pratgladast i gruppen. De pratar ofta och de har längre kommentarer till sina förslag eller sina idéer än vad Sally och Lisa har. De pratar ofta samtidigt som andra och de avbryter gärna varandra och de övriga deltagarna. Sally är mer tillbakadragen i gruppen och hon pratar inte speciellt mycket och hon blir även vid flertalet tillfällen avbruten när hon försöker säga något. Hon använder sig gärna av stödkommentarer eller nickar medgivande. Lisa är även hon tillbakadragen och hon pratar även tystare än de andra deltagarna. Hon kommer dock med fler inlägg och deltar i större utsträckning än Sally i diskussionerna.

Det finns en tydlig struktur eller tanke bakom hur de ska lösa uppgiften vilket även de femton förslag som gruppen diskuterade visar på. Inget av de förslag som diskuteras hamnar egentligen utanför ramen om vad man måste ha med sig ut i skogen.

Ingrid är den av deltagarna som tar ansvaret för att anteckna. Gruppen bestämmer sig för att börja uppgiften med att alla ska tänka ut var sin sak. Ingrid är väldigt aktiv i samtalet och hon kommer med 47 yttranden under de tio minuter som flickorna diskuterar uppgiften. Hon ger ett självsäkert intryck och hon pratar klart och tydligt. Ingrid visar inga tecken på att hon har några svårigheter med att diskutera och argumentera med andra.

Hon kommer med sex förslag som alla är ämnesorienterade och hennes problemformulering ”Någonting man kan ha roligt med för jag ska vara i skogen i en vecka” ligger till grund att gruppen tog med sig en *gitarr*. Tre av hennes förslag är

expanderade och gruppen beslutar sig sedan för att ta med två av hennes förslag, nämligen *havregryn* och *tält*.

Förutom att Ingrid har flest yttranden i gruppen är hon även aktiv då det gäller att föra gruppens diskussioner framåt. Det första förslaget som gruppen diskuterade var presenning. Förslaget ansågs vara bra och de skrev upp det på listan. Men en bit in i samtalet ser vi hur Ingrid vill diskutera det förslaget igen.

Exempel 4:1. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally

88. Sa: Men om vi tänker själva [(xx)]
89. Zi: [En G]erber/ det är ju skitbra
90. In: Får ja fråga en sak/ presenning varför tar man inte tält istället
91. Sa: J:::a
92. Li: Ja varför ska vi ta presenning för SKRATTAR
93. SKRATT ZIA OCH LISA
94. In: Du tänker/ du tänker såhär Robinsson Kruse och vad är det för Typ av presenning SKRATTAR
95. Zi: Ta det där jävla tältet då SKRATTAR
96. In: Då blir det ju varmt/ asså varför ska [vi ha]
97. Sa: [Ja ty]cker tält skriv tält istället
98. [---]
99. Sa: Men om vi tänker [själva]
100. Zi. [Ska vi] ha granris i tältet
101. Sa: Ja blir alltid avbruten
102. Zi: SKRATTAR SAMTIDIGT SOM HON VÄNDER SIG MOT SALLY OCH KLAPPAR HENNE PÅ AXELN
103. In: Eller så tar vi massa kläder och [värmer oss] tillsammans
104. Zi: [Ja]
105. Li: [Ja]
106. Zi: Ligger på varandra
107. In: Fast i och för sej så kan det ju vara skönt å ha nånting sånt/ när man sover så vill man ju ha så mycket kläder som möjligt/ och om vi inte kommer på nåt så vill ja ha sovsäck
108. In: Får ja fråga en sak/ presenning varför tar man inte tält istället
109. Sa: J:::a
110. Li: Ja varför ska vi ta presenning för SKRATTAR
111. SKRATT ZIA OCH LISA
112. In: Du tänker/ du tänker såhär Robinsson Kruse och vad är det för typ av presenning SKRATTAR
113. Zi: Ta det där jävla tältet då SKRATTAR
114. In: Då blir det ju varmt/ asså varför ska [vi ha]
115. Sa: [Ja ty]cker tält skriv tält istället

Allt detta tillsammans gör att vi anser Ingrid som en aktiv deltagare i gruppen.

Sally är den deltagare som har minst antal yttranden i samtalet, 21 stycken, och hennes yttranden är oftast korta. Hon introducerar tre stycken förslag som alla är expanderade. Dock väljer hon att inte gå in djupare på varför hon anser att förslaget är bra, utan hon väljer istället att introducera förslagen med en personlig prägel; ”Jag tycker mat” och ”Jag skulle vilja ta...”. Sallys förslag *mat* är visserligen nödvändigt för att kunna överleva men mat är emellertid inte någon direkt sak, utan förslaget är av mer allmän karaktär. Hennes två övriga bidrag var *kastrull* och *bärbar dator*.

Exempel 4:2. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally

20. Li: Sally
21. Sa: Ja tycker / mat
22. Li: Men mat kan man ta i skogen
23. Zi: Ja man kan samla på sig mat
24. Li: En sak är att ha stormkök så man kan dricka vatten om det finns en sjö

Sally ställer två stycken problemformuleringar under samtalet, men inte heller här utvecklar hon inte sina funderingar och därför har vi betecknat henne som en passiv deltagare i gruppen.

Zia är glad och engagerad i uppgiften. Detta syns också då hon har 45 yttranden under samtalet. Hon är engagerad och uppgiftsfokuserad vilket även syns i utdraget nedan då hon uppfattar Sallys skämtsamma förslag *bärbar dator* som ett allvarligt menat förslag. Sally upplyser sedan Zia att hon bara skojade och Zia skrattar åt missförståndet.

Exempel 4:3. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, Sl = Fredrik

131. Sa: Ja skulle vilja ta med min bärbara dator
132. Zi: Men då tar ju batteriet slut
133. Sa: SKRATTAR Men ja skojade [bara]
134. Zi: [åhhh] ILLUSTRERAT LJUD
135. ALLA SKRATTAR

Zia ger ett självsäkert intryck och hon deltar naturligt och ofta i diskussionerna. Tillsammans med Ingrid är hon den i gruppen som kommer med flest förslag, sex, varav fem i expanderad form. En skillnad som man kan urskilja mellan Sally och Zia är att Zia utvecklar sina funderingar i större utsträckning. Zia presenterar först förslaget *presenning* som en problemformulering som sedermera utvecklas till ett

förslag. Zia har en problemformulering till i samtalet som är relativt utvecklat och detta tillsammans med övrigt beteende bidrar till att vi därför betecknar henne som en aktiv deltagare i gruppen.

Exempel 4:4. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, S1 = Fredrik

6. Zi: Men ja måste få börja / ja / ja tänker så här man kanske borde ha vindskydd asså så här regnskydd asså typ som en som en sån här presenning eller någonting som man kan liksom asså försöka hålla sig torr så man inte fryser eller så
7. In: Ja
8. Zi: Så tänker ja
9. In: Presenning

Lisa är en tystlåten flicka som pratar väldigt tyst och som sällan höjer rösten. Hon ger ett osäkert intryck då hon inte riktigt vågar ta för sig i diskussionerna. Ett exempel på detta är när hon introducerar förslaget *gitarr* men direkt efter att hon har framfört förslaget skrattar hon till och säger ”jag skojade bara”. Hon utvecklar inte förslaget utan väntar på övriga deltagares kommentarer och inlägg.

Exempel 4:5. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, S1 = Fredrik

66. In: Vi måste ha roligt också något man kan roa sej med
67. Li: En gitarr nä jag skojade bara [SKRATTAR]
68. Sa: [(xxx)]
69. In: Någonting man kan ha roligt med för jag ska vara i skogen i en vecka

Förslaget diskuteras inte vidare under detta tillfälle utan samtalet återkommer längre fram till just *gitarr* och det förslaget blir en av gruppens fem saker.

Exempel 4:6. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, S1 = Fredrik

119. Sa: Vad skulle vi ha med oss på hajken
120. Zi: En gitarr
121. Li: Gitarr
122. In: Kan någon av oss spela gitarr
123. Zi: Ja Lisa
124. Li: Ja jag kan spela
125. In: Ja men då kan vi sitta och sjunga hela tiden

Trots att det är Lisa som introducerade förslaget är hon inte speciellt aktiv eller drivande i diskussionen när gruppen bestämmer sig för att ta med sig en gitarr. Hennes 31 yttranden visar på att hon vid vissa tillfällen är delaktig i gruppens diskussioner och det gör henne stundvis aktiv. Lisa kommer med sammanlagt tre förslag varav två är expanderade. ”En gitarr nä ja skojade bara” och ”en sak är att ha med ett stormkök så att man kan dricka vatten om det finns en sjö” är hennes två expanderade förslag. Förslaget *stormkök* kommer med en längre motivering om varför gruppen skulle ta med sig det ut i skogen. Under samtalets gång använder sig Lisa elva gånger av någon form av stödsignal.

Vi har valt att klassificera Lisa som en passiv deltagare i gruppen.

Vid samtalet efteråt framkom det att gruppmedlemmarna inte tyckte att det var svårt att komma överens. Däremot hade de väldigt många olika förslag i början av samtalet men att de blev smartare och smartare ju längre de fick diskutera. De talar även om att de hade en speciell taktik när de började med uppgiften. Det första de tänkte på var de fysiska behoven därefter de psykiska. Vidare berättar de att ingen i gruppen var egoistisk och bara tänkte på sina behov utan alla var samarbetsvilliga. På frågan om alla fick chansen att komma med förslag brister alla ut i skratt och Zia klappar även Sally på axeln när Sally till slut svarar med viss tvekan ”jo ja det gjorde det”.

De fem saker som gruppen slutligen valde var: *Tält, kastrull, havregryn, tändare/tändstickor* och *gitarr*.

Nedan följer en kort kommentar till hur vi resonerade när det gällde kategoriseringen som passiv eller aktiv gruppdeltagare.

Tillsammans står Zia och Ingrid för 92 av de 144 yttranden som förekommer i gruppen. De deltar alltså i diskussionerna i större utsträckning än vad både Sally och Lisa gör. Tillsammans bidrar Zia och Ingrid med tolv av gruppens sjutton förslag. Alla deras förslag har vi klassificerat som allvarliga, alltså saker som är möjliga att ta med sig ut i skogen. Tillsammans har de tre problemformuleringar som visar på att de för diskussionen framåt genom att de formulerar sina funderingar som öppna frågor till gruppen. Även om Lisa med sina 31 yttranden inte är långt bakom Zia och Ingrid vad gäller yttranden får ändå anses som en passiv deltagare då hon inte utvecklar sina tankar och funderingar i lika stor utsträckning. Hon använder sig i större utsträckning av stödsignaler än de andra i gruppen vilket vi klassificerat som ett passivt drag. Lisa har både passiva och aktiva drag men då tvärgrupp aktiv i undersökningen skulle bestå av två aktiva flickor och två aktiva pojkar fanns det inte

utrymme för Lisa i den aktiva gruppen då hon i jämförelse med Ingrid och Zia var mindre aktiv i samtalen. Sally har överlägset minst yttranden i gruppen, 21, och hennes förslag kommer ofta med en personlig anknytning som t.ex. ”jag tycker/mat”, ”jag skulle...”. Yttrandet är således av personlig karaktär och den bedömningen vi gör är att det inte för diskussionerna i gruppen framåt. Precis som Lisa använder sig Sally av 11 stödsignaler under samtalet.

4.2.2 Gruppsamtal i pojkgruppen

Gruppuppgiften inleddes med ett kort samtal där vi gick igenom samtalsuppgiften. De fyra utvalda pojkarna var tystlåtna, fokuserade och lyssnade till instruktionerna. Ingen av deltagarna ställde några frågor efteråt och vi lämnade rummet.

I samtalet ser man att Olle och Gabbe är de deltagare som pratar mest. De pratar ofta och de har längre kommentarer till sina förslag eller sina idéer än vad Morgan och Tias har. Morgan är mer tillbakadragen i gruppen och han pratar inte speciellt mycket och han blir även vid flertalet tillfällen avbruten när han försöker säga något. Han använder sig gärna av stödkommentarer eller nickar medgivande. Tias intar rollen som skämtare i gruppen. Han kommer med många förslag som vid flera tillfällen bidrar till skratt. Han kommer dock med fler yttranden och deltar i större utsträckning än Morgan i diskussionerna.

Gruppen diskuterade 39 förslag under de sexton minuter som samtalet varade. Antal förslag som diskuteras i gruppen visar att det saknas en tydlig struktur och tanke bakom hur de ska lösa uppgiften.

Många av förslagen är inte uppgiftsorienterade och kan inte anses som seriösa förslag till vad man har användning av en vecka i skogen. Därmed kan konstateras att pojkarna många gånger rör sig utanför ramarna för ämnesorienterade förslag.

Olle är en pratsam pojke som pratar högt och med självsäkerhet. Han kommer med få stödsignaler, endast fyra stycken, och det visar att han hellre kommer med längre kommentarer eller egna yttranden än fortsätter på någon annans yttrande. Under det sexton minuter långa samtalet kommer han med totalt 106 yttranden vilket visar att det verkligen är så. Han är realistisk och ifrågasätter ofta övriga deltagares förslag vilket vi kan se i exempel 4:7.

Exempel 4:7. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

114. Ol: Om man ska ha stormkök då måste man ha med sej tändvätska och tändstickor
115. Ti: En sån här metallsak som ger eld
116. Ga: Men det är ju en sån här
117. Ol: Men / du kan ju inte tända / just när du drar du vet ska du få en gnista ner i tändvätska eller

Olle ställer ofta frågor som ”vad verkligen behöver vi?”, vilket visar att han är uppgiftsorienterad samt att han tar uppgiften på allvar. Han tittar på alla när han pratar och han är logisk i sina argument och i sina förslag. Olle drar ofta paralleller till film och böcker där överlevnad är ett centralt tema, exempelvis Flugornas herre, Robinson Crusoe och tv-programmet Robinson.

Olle kommer med elva förslag där åtta är av expanderad art och tre är av enkel karaktär. Vi har klassificerat hans förslag *helikopter* som ett skämtsamt förslag. Olle är även den deltagare som försöker hålla uppgiftsrelaterade diskussioner, vilket märks genom kommentarer som ”Ok, nu känns det som om att vi håller på att tappa fokus” samt tillsägelser till Tias. Fem gånger under samtalet säger han till Tias att ”skärpa till sig”. Vi har valt att beteckna Olle som en aktiv deltagare i gruppen.

Gabbe är precis som Olle muntligt aktiv och kommer med 102 yttranden som varierar i längd, men vid flertalet tillfällen kommer han med längre motiveringar eller kommentarer i diskussionerna. Ett beteende som vi kunde uppfatta hos Gabbe under samtalet var att han ofta sökte stöd eller konfirmation när han introducerade ett förslag eller ett yttrande och det var nästan alltid Olle som han försökte ta kontakt med. Genom blickar, riktade frågor eller annat beteende ville han ha någon typ av respons av Olle. Detta syns tydligt då Olle introducerar förslaget *salt* och Gabbe vill visa hur bra han tyckte Olles förslag var.

Exempel 4:8. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

154. Ti: Ett kylskåp så man kan kyla ner
155. Ol: Salt så man kan salta in maten
156. Ga: Det är ju ganska[bra ju]
157. Ol: [Ifall] man tar död på ett piggsvin
158. Ga: [J:::a]
159. Mo: [mm]

160. Ol: Då kan man ju inte äta det direkt då vill man ju ha
asmycke[salt]
161. Ti: [(xxx)]
162. Ol: Nej men så man kan salta in det så att det håller sej
163. Ga: Ja vi kan ju inte ha ett kylskåp eller nåt sånt
164. Ti: Ahh ILLUSTRERAT LJUD
165. Ol: Skriv det / kylskåp kan vi ju inte ha
166. Ga: Nej vi kan ju inte ha kylskåp me asså det är ju förvaring
167. Mo: Nej
168. Ol: Salt hade de ju förr i tiden
169. Ti: Ja (xxx)
170. Mo: Ja
171. Ga: Fan det där var high five GABBE STÄLLER SIG UPP OCH LYFTER
UPP HANDEN MOT OLLE OCH DE SLÅR IHOP HÄNDERNA då har vi tält
(x)kastruller

Gabbe introducerar tio förslag under samtalet, varav fyra av dessa är av skämtsam karaktär. De skämtsamma förslagen kom dock i slutet av samtalet då gruppen hade vissa svårigheter att komma på en sista sak.

Det är även Gabbe som håller i pappret och pennan. Han är högljudd när han pratar och han avbryter de övriga flertalet gånger. I början av diskussionen föreslog Gabbe *tält* men efter en viss diskussion avslogs förslaget då det inte ansågs vara livsnödvändigt av övriga i gruppen.

Exempel 4:9. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

12. Ol: Nej det viktigaste så man kan överleva / så / vad sa han
om mat
13. Ga: Ingenting om det det var bara kläder
14. Ti: (xxx) eller så tar man bara med en säng
15. Mo: Ja
16. Ga: Men asså vi måste sova någonstans / tält
17. Ja precis en säng
18. Ol: Men egentligen behöver man ju inte man behöver inte ett
tält för att överleva det är ju bara att bygga någonting
19. Mo: Det är ju bara att lägga mossa
20. Ti: Överleva det är ju bara att (xx)
21. Ol: Ja det är klart men tält är ju inte det [viktigaste] omdet
verkligen är överlevnad som gäller
22. Ga: [Nej]
23. Ti: Vad ska vi ha då
24. Ol: Asså en kniv då har man [ju]
25. Ti: [De]t är ju bättre att ta ett
svärd
26. SKRATT OLLE OCH TIAS
27. Ga: Men vänta vi skriver upp såna här grejer som vi tycker så
tar vi bara fem

Gabbe återkommer sedan till förslaget *tält* när gruppen har tillfällig idétorka och han bestämmer nästan helt själv att de ska ha med sig tält.

90. Ga: Asså ja skriver upp tält vi kan ju ta bort det sen
91. Ol: Ja ja det
92. Ga: Ja men tänk att du slipper bygga det där fucking (x)
93. SKRATT TIAS, MORGAN OCH GABBE
94. Ga: Men asså du kan förvara saker där

Vi har valt att beteckna Gabbe som en aktiv deltagare i gruppen.

Tias är den i gruppen som kommer med flest förslag, sexton. Fem av hans förslag har vi klassificerat som skämtsamma. Dessa är *toalett, teve, dator, kärnkraft* och *kylskåp*. Däremot har vissa av hans övriga allvarligt menade förslag, som är fullt möjliga att ta med sig ut i skogen, bemötts av övriga gruppmedlemmar som antingen skämtsamma eller ogenomtänkta. Förslagen *samurajsvärd, kanot, schampo* och *svärd* är fullt möjliga att ta med sig ut i skogen men gruppens bemötande tyder på att de tolkade dem som skämt. Något som vi kan se i exempel 4:10 då Tias introducerar förslaget *kanot* och hur det bemöts av övriga. Inget av hans förslag kom med bland de fem saker som gruppen till slut valde.

Han pratar även väldigt lågt och han tillför väldigt sällan någonting konstruktivt för att föra diskussionen framåt mot en lösning. Tias har 78 yttranden under samtalet vilket visar på att han är delaktig i diskussionerna. Men precis som med hans förslag bemöts hans yttranden oftast som skämtsamma och gruppen väljer att inte ta alla hans yttranden på allvar. Detta kan vi urskilja i exempel 4:10 och 4:11.

Exempel 4:10. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

96. Ol: Men allvarligt lite seriöst // ja tro ändå kniven för det kan man använda till massa olika / dels kan man tälja om du behöver nåt till att typ stycka fisk
97. Ga: Ja
98. Ol: Nej men allvarligt / som man gör i typ Flugornas herre
99. Ti: Sen kanske en kanot skulle man ta med sej
100. SKRATT MORGAN OCH GABBE
101. Ol: Men Tias ge dig då
102. Ti: Det kan man väl
103. Ol: Vad ska [du med den till]
104. Mo: [Mitt ute i skog]en
105. Ti: Pad[dla]
106. Ga: [Pad]dla SKRATTAR

- 107. Ti: Ska ja stå och meta eller
- 108. Ga: Ska han ha fiskespö
- 109. Ti: Fiskespö SKRATTAR
- 110. Ol: Ja men ja / mm / skriv det då
- 111. Ga: Vi tar upp det
- 112. Ti: Kastspö / skriv inte metspö SKRATTAR

Vi kan även i exempel 4:10 och 4:11 urskilja att det finns tillfällen då Tias faktiskt försöker föra diskussionerna framåt i samtalet men på grund av hans skämtsamma inställning möts hans förslag och tankar ofta av motstånd från de övriga deltagarna.

Exempel 4:11. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

- 73. Ti: Vi kan ta // toapapper det kan vara viktigt
- 74. Ol: Det behöver du inte [du] överlever utan
- 75. Ga: [Ja] // du kan ta (x)
- 76. Mo: Vi kan ta bandage eller nåt såna grejer[//] nånting
plåster kanske man kan/plåster är ju lite klen
- 77. Ol: [Ja nånting]
- 78. Ga: Plåster // det är ju bara att ta ett rep och VISAR GENOM
ATT VIRA NÅGONTING RUNT SIN HÖGRA ARM
- 79. Ti: [(xxx)]
- 80. Ol: Nej det är ju bara [(xx)]
- 81. Ti: Smart skriv upp det
- 82. Mo: Skriv upp det
- 83. [---] MYCKET SAMTIDIGT TAL VILKET GÖR DET SVÅRHÖRBART
- 84. Ol: Nä men vad fan ska vi (x)
- 85. Ga: Vad ska vi (xxx)
- 86. SKRATT TIAS, OLLE OCH GABBE
- 87. Ol: Ska vi hänga oss själva när vi inte orkar överleva
- 88. ALLA SKRATTAR

Vi har valt att beteckna Tias som en pratglad men passiv deltagare i gruppen.

Morgans delaktighet i de diskussioner som gruppen har är nästan obefintlig. Han kommer med endast 23 yttranden under samtalet. Han pratar väldigt tyst och han verkar osäker när han väl deltar i diskussionerna. De gånger han säger något är det ofta korta yttranden som i exemplet ovan där han påpekar för gruppen att de ska skriva upp förslaget *rep*. Morgan kommer själv med tre förslag, *plåster*, *bandage* och *myggnät* men dessa förslag är inget som intresserar gruppen och efter en kortare diskussion går de vidare i samtalet. Att Morgan får lite respons när han kommer med yttranden är något som är centralt i gruppens diskussioner. När han introducerar

sina förslag får han väldigt lite respons av övriga deltagare och han blir ofta överröstad av de övriga i gruppen.

Han använder sig av stödsignaler och medhållande nickar i större utsträckning än övriga deltagare i gruppen. De muntliga stödsignalerna, sjutton, är nästan lika många som hans yttranden. Därför har vi valt att beteckna Morgan som en passiv deltagare i pojkgruppen.

Vid det uppföljande samtalet berättar Gabbe att gruppen tog emot alla förslag och att Tias hade väldigt många förslag som inte alltid var genomtänkta. Gruppen hade vid några tillfällen svårt att komma överrens men att de inte såg det som något problem. På frågan om alla var delaktiga i samtalen svarade både Gabbe och Olle snabbt att så var fallet. Morgan nickade bara medan Tias inte visade några tecken på vare sig det ena eller det andra. Även vid det uppföljande samtalet är det nästan bara Olle och Gabbe som pratar. Morgan och Tias sitter mest och lyssnar eller ger sitt medgivande genom minimala yttranden som *ja*, *nej*, *mm* och *ok*.

De fem saker som slutligen valdes var: *kniv*, *stormkök*, *en metallsak som ger eld*, *tält* och *salt*.

Nedan följer en kort kommentar till hur vi resonerade när det gällde kategoriseringen som passiv eller aktiv gruppdeltagare.

Deltagarna i pojkgruppen var av förståeliga skäl mycket enklare att klassificera som passiva eller aktiva. Gabbe och Olle står tillsammans för 208 av 303 yttranden. Förutom att Olle och Gabbe är aktiva i diskussionerna kommer de även med sådana yttranden och förslag som för samtalet framåt.

Vad gäller Tias bidrag i gruppen så är han pratglad men han kommer väldigt sällan med något konkret. Vissa yttranden är dock väsentliga men merparten av hans yttranden och förslag bemöts som skämtsamma av övriga i gruppen, vilket även Olles upprepande tillsägelser tyder på. De kvantitativa resultaten visar att Morgan är den deltagare som har minst yttranden och hans övriga beteende i gruppen visar på att han är en passiv deltagare.

4.3 Tvärgrupperna

Efter att vi analyserat resultatet från de könshomogena grupperna och skapat två tvärgrupper, tvärgrupp passiv och tvärgrupp aktiv, fick eleverna nu chansen att diskutera med likasinnade.

Vid inspelningstillfället var Tias sjuk och det bidrog till att tvärgrupp passiv endast bestod av Sally, Lisa och Morgan. Hur Tias frånvaro kan ha påverkat gruppens diskussioner behandlar vi under punkt 6.2.

I tvärgrupp aktiv var alla deltagare närvarande och gruppens deltagare var Ingrid, Zia, Olle och Gabbe.

Resultatet av dessa samtal kommer vi nu att redovisa.

4.3.1 Gruppsamtal i tvärgrupp passiv

Gruppuppgiften inleddes med att vi kort repeterade instruktionerna till samtalsuppgiften. Vi berättade att de nu skulle diskutera samma samtalsuppgift som de diskuterade i de könshomogena grupperna. Då eleverna inte hade några frågor lämnade vi rummet.

Eleverna börjar prata om uppgiften direkt genom att Lisa frågar Morgan om vilka fem saker som pojkgruppen hade med sig. Morgan svarar att han har svårt att minnas, men att han tror de tog med sig *kniv* och en *metallsak att tända eld* med, fler saker kommer han inte ihåg just för tillfället. Samtalet övergår sedan till att Lisa och Sally berättar vilka fem saker de hade med sig. Eleverna är uppgiftsfokuserade och det syns även från det skriftliga materialet som de lämnade in. Efter varje "sak" hade de just lagt till vilket behov som "saken" hade anknytning till. Deltagarna hade således en uppfattning om vilka förslag de skulle behöva diskutera. Behov som de tog hänsyn till var skydd, värme, mat/vatten, mat, underhållning. Förslagen som deltagarna introducerar är även de väldigt få, åtta stycken, vilket tyder på att gruppens förslag är uppgiftsorienterade. Förutom, *tält*, *tändare*, *kastrull*, *havregryn* och *kortlek* som var de fem saker som gruppen valde att ta med introduceras endast tre andra förslag nämligen *kniv*, *fiskespö* och *toapapper*.

Alla deltagare är lika delaktiga i samtalet och det visar också antal yttranden om. De kvantitativa resultaten visar att det skiljer marginellt lite mellan deltagarnas antal yttranden. Morgan har 33 yttranden medans Sally och Zia har 29 yttranden var. Det är således ett samtal där alla mer eller mindre är delaktiga i diskussionerna. Andelen förslag som varje deltagare introducerar är även det jämnt fördelat över gruppen. Av de åtta förslag som gruppen tog upp var fördelning så att Sally bidrog med tre, Morgan med tre och Lisa introducerade två.

Den enda längre diskussionen som gruppen har utanför dessa fem behov är toapapper som de efter en stunds diskussion ansåg vara en bekvämlighetssak och därför inte nödvändig att ta med.

Samtalet i gruppen karakteriseras av en normal samtalston och väldigt få tillfällen då det förekommer samtidigt tal eller att någon annan deltagare avbryter pågående talare. Detta bidrar till att alla talare mer eller mindre får föra fram sina yttranden eller förslag utan att bli avbrutna eller överröstade. När en deltagare introducerar ett förslag väntar således övriga deltagare med att diskutera "saken".

Exempel 4:12. Tvärgrupp passiv: Mo = Morgan, Li = lisa, Sa = Sally

29. Mo: Kniv kan vara bra att ha
30. Li: Ja
31. Sa: Egentligen vet jag inte varför
32. Mo: Man kan ha det till mycket olika saker
33. Li: Men tänk dig fem dar [(xxx)]
34. Sa: [Sju dagar]
35. Li: Men asså fem dagar ute i skogen eller ja om det är sommartid liksom /// men [(xx)]
36. Sa: [Vi b]ehöver ju inte stycka ett djur
37. Mo: Nej
38. Li: Nej precis [för vi tänkte så här om]man tar med ett verktyg att samla mat
39. Mo: [Så tänkte vi i alla fall]
40. Li: Men vi tänkte att / eftersom att vi inte vet om vi har vatten på oss så tänkte vi ta med oss en kastrull så hittar man vatten så måste man ju koka det
41. Mo: mm
42. Sa: Ska vi ta kastrull
43. Li: Ja
44. Mo: Ja så man får rent vatten
45. Li: Ja precis / men alltså / vatten men man klarar sig ju utan mat men man klarar sig inte utan vatten
46. Mo: mm

Vi kunde urskilja att flickorna skapade en allians i gruppen. Vid flertalet tillfällen frågade de varandra om vad de pratade om i flickgruppen. Sally och Lisa satte sig även bredvid varandra på ena sidan vilket även det påvisar en viss allians dem två emellan. Detta syns även då Lisa frågar Morgan "Men vad hade *ni* saker" i exempel 4:14. I samtalet kan man dock se att flickornas allians var av mindre betydelse för diskussionerna i gruppen då samtalet karakteriserades av diskussioner där alla deltog för att komma fram till en gemensam lösning.

Sally är den som håller i pennan och pappret och det är även hon som tar tag i samtalen. I exempel 4:13 ser vi att det är Sally som är drivande i diskussionerna i den här gruppen. Framför allt tar hon ansvar för att gruppens diskussioner ska gå framåt. Vi ser även hur Sally försöker föra gruppens samtal framåt och mot en ”sak” som är av underhållningskaraktär. Då varken Morgan eller Lisa verkar uppfatta hennes förfrågan till en början återkommer hon till saken på rad 83.

Exempel 4:13. Tvärgrupp passiv: Mo = Morgan, Li = lisa, Sa = Sally

52. [---]DE DISKUTERAR LISTAN KORT OCH KOMMER FRAM TILL ATT DE HITTILLS HAR FÅTT MED SIG BRA SAKER. DE PRATAR ÄVEN LITE KORT OM ANDRA BEKVÄMLIGHETER SOM DE SKULLE VILJA TA MED SIG SOM EXEMPELVIS TOAPAPPER
53. Sa: Men/ om vi tänker på/ om vi sätter oss in i situationen vad gör vi när vi är där/ vad kommer vi göra liksom/ bara sitta i skogen bara eller
54. (4 sek.)
55. Li: [xxx] skojade bara SKRATTAR
56. Mo: Mat har vi ju så/ eller ja/ det är väl inte så mycket/ det är ju inte mat
57. Li: Nej
58. Sa: Nej det är ju om vi ska ha underhållning också
59. Mo: Ja/ / skydd har vi/ alltså vi har ju det mesta som man [skulle ha]
60. Li: [Man skulle] ju klara sej utan mat
61. Mo: Ja
62. Li: Tror ja för min egen del
63. Sa: [Alltså]
64. Li: [Skulle] man verkligen det
65. Sa: Ja jag [tror det]
66. Mo: [Det bero]r ju på hur mycket havregryn man har/ säg att man har för en vecka [skulle] man ju klara [sej]
67. Li: [Ja] [ja]
68. Sa: Man lär ju vara trött på [havregryn]
69. Mo: [Ja]
70. Li: [SKRATTAR]
71. Mo: Men man måste ju för att överleva som gäller
72. Sa: Men asså/ jag tycker att man borde ta med sig kort eller nåt [spel]eller någonting
73. Li: [Ja]
74. Sa: Ja vet att jag skulle tröttna asså på att bara ha en gitarr med oss
75. Li: Ja
76. Sa: Det tänkte ja på förra gången
77. Mo: Men vadå hade ni gitarr med
78. Sa: Ja
79. Mo: Ja då gäller det att man kan spela det också
80. Li: Fast det kan ja göra/ vad hade ni med er för mer då
81. Mo: Ja kommer fan inte ihåg/ ja tror vi snackade om fiskespö men då gäller det att det finns en sjö i närheten och det vet vi ju inte om det finns

82. Li: Nä
83. Mo: Så att/ / men skriv kortlek/ / då har vi ju någonting att umgås med
84. Li: mm
85. SALLY SKRIVER NER FÖRSLAGET KORTLEK. DE AVSLUTAR SAMTALET MED ATT KOLLA IGENOM SAKERNA OCH KONSTATERA ATT ALLA BEHOVEN FÖR ATT KLARA SIG EN VECKA I SKOGEN ÄR UPPFYLLDA, SOM T.EX. SKYDD, VÄRME, MAT/ VATTEN, MAT OCH UNDERHÅLLNING.

Det är först då som Morgan föreslår att de borde ta med sig en kortlek. Genom hela samtalet är Sally engagerad och hon står upp för sina förslag. Hon är även den i gruppen som kommer med flest förslag, tre stycken, och hon har även flest problemformuleringar. I exemplet nedan ser vi hur Sally introducerar två av sina förslag som sedan sattes upp på listan över fem saker de ville ta med sig.

Exempel 4:14. Tvärgrupp passiv: Mo = Morgan, Li = lisa, Sa = Sally, S1= samtalsledare 1

1. Li: Men vad hade ni saker
2. Mo: Jag har ingen aning / kommer faktiskt inte ihåg // men kniv hade vi och så hade vi sån dära grej att VISAR MED ATT DRA HÄNDERNA MOT VARANDRA tända med.
3. Sa: En tändare
4. Mo: Ja / men / ja typ jag tror vi hade fiskespö också
5. Sa: Men tält / måste vi / det tycker jag vi ska ha / eller
6. Mo: Ja / tält det hade vi oxå
7. Li: Vad hade vi / vi hade tält / vi hade kastrull
8. Mo: Ja men jo det hade vi också
9. Sa: Tält / ska vi ha tändare
10. Mo:[Alltså / ja]
11. Sa:[Vi ska ju bara vara en vecka] det kommer ju inte att
12. [---]DET GÅR INTE ATT URSKILJA VAD SOM SÄGS DÅ DE PRATAR VÄLDIGT TYST
13. Mo: Vad ska man med kastrull till
14. Li: [Asså]vi tänkte laga mat
15. Sa: [Koka][vad ska]
16. Mo: [Men asså] / i och för sej man kan ju fixa annat också över elden
17. Sa: Ja / men tändare kan man ju få eld med
18. Mo: Ja men det är inte tändare det är ju en sån här annan / ja
19. Sa: Ja men du kan ju ändå få eld av en tändare[väl]
20. Li: [De]t tyckte ja var väldigt bra
21. Mo: Ja
22. Sa: Ja

Lisa introducerar två förslag i gruppen och båda hennes förslag *kastrull* och *havregryn* tas med på listan. Hon är aktiv i samtalen som rör hennes och gruppens förslag. I exempel 4:12 kan vi se hur Lisa kommer med en längre förklaring till hur hon har tänkt kring sitt förslag *kastrull*. Trots att Lisa har många yttranden använder hon sig frekvent av stödsignaler i samtalet. De kvantitativa resultaten visar att hon har 14 stycken och ställer man den siffran mot de 33 yttranden som hon hade får det ändå anses som ett högt antal stödsignaler. I exempel 4:12 och 4:13 kan vi se att Lisa använder sig av stödsignalerna *ja* och *nej* vilka är hennes vanligaste stödsignaler.

Även Morgan använder sig frekvent av stödsignaler under gruppsamtalet. Han använder sig av två fler än Lisa vilket ger 16 stycken. Morgan är även han delaktig i diskussionerna och han pratar med låg röst. Han ger ett försiktigt intryck och han intar en tillbakadragen roll i gruppen. Därmed inte sagt att han inte argumenterar och ifrågasätter yttranden i diskussionerna. Vid ett par tillfällen bryter han mönstret och han ifrågasätter förslagen som introduceras, ”vad ska man med *kastrull* till” och ”men vadå hade ni gitarr med” är två exempel på det. Man kan även se i exempel 4:13 hur han utvecklar sin undran över att ta med förslaget *gitarr*.

Morgan är försiktig och tillbakadragen, men mot slutet av samtalet bestämmer han mer eller mindre på egen hand att gruppen ska ha med sig en kortlek. Den beslutsamheten är någonting som får anses som ovanligt när det gäller Morgans beteende i gruppen.

Morgan introducerar tre stycken förslag *kniv*, *fiskespö*, och *kortlek*. I exempel 4:12 kan vi se hur Morgan inte utvecklar sina funderingar om varför *kniv* är någonting som gruppen bör ta med sig. Han motiverar valet *kniv* genom att han dels anser att den kan vara bra att ta med sig, dels genom att man kan använda den till flera olika saker. Både Sally och Lisa har invändningar angående förslaget och efter Sallys motivering ”vi behöver ju inte stycka ett djur” ger Morgan upp. När han sedan kommenterar flickornas argument några rader längre ner kan man urskilja viss frustration hos Morgan. Dels genom att avbryta Lisas pågående samtalstur, dels genom yttrandet i sig ”så tänkte vi alla fall”. Han väljer alltså att hänvisa till pojkgruppens diskussion angående valet av *kniv*. Något som antingen kan uppfattas som ett försök att slå ifrån sig förslaget eller ett försök att skapa mer tyngd åt förslaget genom att säga att alla deltagare i pojkgruppen tyckte det var ett bra förslag. Morgans förslag om att ta med *fiskespö* lämnas helt utan diskussion. Morgan är

därför försiktig i diskussionerna och han försöker att undvika att gå in djupare i diskussionerna med sina gruppdeltagare.

Något som gäller för gruppen som helhet är att det flamsas väldigt lite i den här gruppen. Visst förekommer det skratt och fniss men inte speciellt ofta.

Gruppen valde att ta med följande fem saker: *tält, tändare, kastrull, havregryn* och *kortlek*.

Vid det efterföljande samtalet är det Sally som börjar med att berätta vilka fem saker de har valt i gruppen. Morgan fyller i Sallys motiveringar till varför de valt just de sakerna. En tanke som Sally för fram och som verkar ha varit hennes egen filosofi under samtalet är att "eftersom det bara är en vecka behöver man inte värsta överlevnadskittet". Sally berättar även att det var ganska svårt att komma överens, men inte i diskussionerna utan på grund av att Morgan inte kom ihåg vad pojkgruppen hade valt att ta med sig. Morgan svarar dock att de hade ganska lika saker. Vidare berättar de att deras strategi var att de skulle se till vilka behov som man var tvungen att ta hänsyn till. Lisa berättade även att de gick tillbaka till sina tidigare listor och att de diskuterade utifrån förslagen från de könshomogena grupperna.

På frågan om alla fick chansen att komma med förslag svarade alla ja men att det var lite svårt då Morgan inte kom ihåg speciellt mycket från pojkgruppens diskussioner. Morgan påpekar även att han hade svårt att minnas vilka fem saker som de i pojkgruppen valde att ta med sig.

4.3.2 Gruppsamtal i tvärgrupp aktiv

Gruppsuppgiften inleddes med ett kort samtal gällande instruktioner. Den samtalsuppgift som tilldelades eleverna var samma samtalsuppgift som de gjorde i de könshomogena grupperna. Deltagarna var, under instruktionsgivandet, pratglada, högljudda och de skämtade väldigt mycket.

Gruppen kommer ganska snabbt överens om att de ska ha med sig *tält* och det förslaget anses som ett givet förslag då de inte diskuterar det överhuvudtaget.

Samtalet i gruppen går fort framåt och de pratar ofta i munnen på varandra. Samtalet antar en flamsig men hjärtlig karaktär där det ofta förekommer skratt eller personliga påhopp som inte är allvarligt menade då kroppsspråket och leendena visar på det.

I gruppen placerar sig flickorna bredvid varandra på ena sidan av bordet och pojkarna bredvid varandra på den andra, vilket bidrog till att det blev två allianser i gruppen. Flickorna allierade sig mot pojkarna, vilket också syns i samtalet då det finns tydliga spår av motsättningar. Detta kan man bland annat se i matdiskussionen då flickorna vill ha med sig *havregryn* medan pojkarna vill ha med sig *kniv* så att de kan jaga. Om motsättningarna och allianserna var medvetna eller ej går inte att avgöra. Flickorna allierar sig genom att använda ordet ”vi” när de syftar på sig själva och genom användningen av ordet ”ni” då de tilltalar pojkarna.

I exempel 4:15 kan vi se något som karaktäriserar samtalet i den här gruppen. Diskussionen inleds med förslaget *gröt*, men snabbt övergår man till diskussioner kring *kniv*, *havregryn*, *stormkök* och *kastrull*. Samtalet kännetecknas av snabba och många yttranden, samtidigt tal och snabba vändningar. Deltagarnas användning av högljudda protester är även det ett frekvent drag som man kan urskilja i exemplet nedan. I de kvantitativa resultaten kan vi urskilja att yttrandena är ganska jämnt fördelat i gruppen. Gabbe som hade minst antal yttranden hade 83 och Zia som hade flest hade 109 yttranden.

Exempel 4:15. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1

4. In: vad ska vi äta / gröt
5. Ol: gröt
6. In: äta
7. Ol: vi jagar[ju]
8. Ga: [vi] jagar
9. Zi: nej / men
10. In: ne:::j
11. Ga: j:::o
12. Ol: vi ska ha med oss
13. Zi: det känns ju [väldigt barbariskt]
14. In: [en vecka i skogen] / måste vi jaga [då]
15. Ga: [j:::a]
16. In: man kan ju överleva på gröt / varför ska man börja jaga
17. Ol: gröt / det är mycket godare med kött / slänger vi på lite potatisgratäng / [lite sallad]
18. Zi: [Ne:::j]
19. In: [Ne:::j]
20. Ga: vi vill ha biff
21. Ol: men ta gröt / fan / jag kommer[ändå sova hela den här veckan]
22. Zi: [S K R A T T A R]
23. In: nej / men det är en vecka / varför ska vi ut och jaga i skogen // [ingen kan ju jaga]
24. Ga: [men vafan ska vi] ha t[io ton gröt]
25. Ol: S K [R A T T A R]

26. Zi: [S K R A T T A R]
 27. In: Nej men [vi ska]
 28. Zi: [Nej me]n vi ska ha havregryn
 29. Ga: Nej men det är bättre[med kniv]
 30. Zi: [havregryn]
 31. In: Havregryn ditt pucko
 32. Ga: (xxx)
 33. Ol: (scccch) ILLUSTRERAT LJUD
 34. Zi: havregryn och vatten

Gruppen diskuterade sammanlagt 32 förslag under det 16 minuter långa samtalet. Av dessa 32 förslag klassificerade vi fyra som skämtförslag. De skämtsamma förslagen var *stor lampa*, *data*, *eldkastare* och *bärbar teve*. Introduceringen av förslagen var relativt jämnt fördelade i gruppen och den deltagare som kom med flest förslag i gruppen var Ingrid. Av hennes tio förslag var fem stycken av enkel karaktär fem var expanderade. Ingrid ger sig mer än gärna in i diskussionerna och hon kommenterar ofta vad hon anser om de förslag som tas upp.

Att ge en personlig kommentar när en deltagare introducerar ett förslag är även det ett vanligt återkommer beteende i det här samtalet. Gabbes kommentar till Ingrids förslag *kortlek* är ett exempel på det, men även Ingrids kommentar ”pucko” samt Gabbes kommentar ”biatch” visar på det. Vid ett flertal tillfällen sker även kommenteringen med att förslaget förlöjligas av en annan deltagare vilket man också kan se i Ingrids yttrande om vad hon anser om förslaget *kniv*.

Exempel 4:16. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1

69. Ga: [Vi vill]ha kniv med oss[det är]
 70. Ol: [Det ka]n man behöva till
 mycket man kan tälja och/ om man har tråkigt
 71. Zi: Meeeh ILLUSTRERAT LJUD
 72. Ga: Ja fan det är bättre än [gitarr]
 73. Zi: [Ja men] annars[kan vi ha]
 74. In: [Men annar]s kan vi
 ha kortlek
 75. Ga: Nej jag vill inte ha någon jävla kortlek
 76. In: Ok ska vi ha kniv/ ok nu ska vi roa oss/ vi skär oss i
 armarna med den
 77. SKRATT ZIA OCH GABBE
 78. Ol: Ja men ja men/ ta med gröt då
 79. Ga: Ja ta med gröt
 80. In: Vill ni ha gröt
 81. Ol: Ja
 82. Ga: Ja men vi vill ha kniv med oss också
 83. In: Nej det tar vi i nästa diskussion
 84. [---] ALLMÄNT PRAT OCH FLAMS

85. In: Jaha nästa då
86. Ga: Vad fan hade ni med en gitarr SPOTT LJUD jag spottar på gitarr
87. In: Ja men hallå/ kolla vi är borta en vecka vi måste kunna roa oss
88. Ga: Ja ska
89. Ol: Ja hur många kan/ kan kan du spela gitarr
90. In: [Nej men]/ Lisa kunde när vi pratade
91. Zi: [Nej vi]
92. Ga: Men nu är inte Lisa [här]
93. Ol: [Men] en gitarr det behöver man inte för att överleva
94. In: Nej nej jo men för att [man/ för om en människa inte sysselsätter sig]
95. Zi: [Man blir störd om man inte får]
96. Ol: Nej men på en vecka
97. In: [j:]::a
98. Zi: [Ja]
99. Ol: åhhhh ILLUSTRERAT LJUD
100. In: Ja blir så
101. Ga: [Nej men vi kan sy]sselsätta oss på ett helt annat sätt ett helt annat sätt/ HAN VÄNDER SIG SEDAN MOT OLLE OCH SÄGER TYST det har jag sett att du har gjort
102. Ol: [Ja vill ha rast nu]
103. [---]MYCKET SAMTIDIGT TAL OCH SKRATT SOM GÖR DETTA PARTI OHÖRBART, MEN MAN KAN URSKILJA FLERA SKÄMTSAMMA FÖRSLAG OM SAKER SOM DE FINNER ONÖDIGT ATT TA MED SIG
104. Ga: Toapapper asså
105. In: Jag vet vi har ju killar med
106. Ol: Eller så kör man bara/ vad heter det
107. Zi: Jag [tar]
108. In: [Sex]leksaker
109. Ol: [Nej men]
110. Ga: [Biiatch]ILLUSTRERAT ORD
111. Ol: Luffarschack med stenar/ man kan alltid sysselsätta sig med någonting
112. Zi: Ja
113. In: Ok ok
114. Ol: En jävla gitarr behöver man inte
115. In: Nej ok då vet vi vad du [tycker]
116. Ga: [kniven] kniven kan man alltid [använda]

Ingrids dramatiska utspel vid vissa tillfällen bidrar till att hennes yttranden inte alltid anses som seriösa inlägg i diskussionerna av de andra deltagarna. Det kan man bland annat se i exempel 4:19 då hon introducerar sin problemformulering ”jag vill ha nåt att roa mig med”. Hon svarar själv på frågan några rader ner i samtalet. ”Vad ska vi roa oss med ska vi ha sex i en vecka”. Hennes förslag på att ta med sexleksak är även det ett tecken på att hon inte alltid är seriös i gruppen.

En annan deltagare i gruppen som inte alltid är fokuserad på att lösa uppgiften i samtalet är Zia. Hennes förslag *eldkastare*, *pincett* och *bärbar teve* är exempel på det. Zia använder sig vid ett par tillfällen även av vissa ljuduttryck för att göra sig hörd.

Exempel 4:17. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1

203. Ol: Ja stormtändare sån där som även om det blåser så blåser den inte ut blåses [inte ut]
204. Zi: [Fsssscc]hhh ILLUSTRERAT BLÅSLJUD
205. ol: En sån har ja [hemma]
206. Zi: [En så]n här eldkastare

Zias har 109 yttranden i samtalet och något som är ett vanligt beteende hos Zia är att istället för att bidra med nya yttranden kommenterar hon istället andras yttranden. Något som stärker den bilden av henne är att hennes förslag ofta är modifieringar på andras förslag. I exempel 4:15 kan vi se det då hon modifierar Ingrids förslag *gröt* till *havregryn*. Ett annat exempel på att det är så är Gabbes förslag *kniv* som hon modifierar till *fällkniv*.

Förutom förslaget *kniv* introducerar Gabbe sex förslag till. Av hans förslag beslutar sig gruppen för att ta med sig två av hans saker, *stormkök* och *kniv*. Förutom förslaget tält som gruppen snabbt beslutade att ta med sig stod Gabbe för hälften av de saker som de valde att ta med sig. Gabbe är även genomgående uppgiftsfokuserad och han vill föra samtalet framåt.

Gabbe har 83 yttranden i samtalet, vilket är ett lägre antal än övriga deltagare. Gabbe är den deltagare i gruppen som hamnar i ständiga konflikter med flickorna. Förutom hans yttrande "biatch" som var menat till Ingrid motsätter han sig ofta flickornas förslag. Detta kan vi dels se i exemplet 4:16 då han protesterar mot *kortlek*, dels kan vi se spår av konflikten i exempel 4:15 då Ingrid kallar honom "pucko". Däremot diskuterar eller argumenterar Gabbe nästan aldrig med Olle. Gabbe motsätter sig aldrig ett yttrande som Olle gör i gruppen vilket tyder på att det finns en viss allians mellan de två. Istället för att argumentera mot förstärker eller utvecklar Gabbe väldigt ofta Olles inlägg och yttranden.

Exempel 4:18. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid,
Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1

126. Ol: Göra ett spjut med kniven så jagar [vi(x)]
127. Zi: [Ne:::j] / det är inte
realistsikt grabbar
128. Ga: Ja men man kan ju det

Olle upplever den flamsiga atmosfären påfrestande, vilket han tydligt visar då han vid ett flertal tillfällen slår händerna i bordet eller suckar högt.

Exempel 4:19. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid,
Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1

160. [---] DE DISKUTERAR VEM SOM SKA LIGGA MED VEM. OLLE VILL DOCK
ATT GRUPPEN SKA VARA FOKUSERADE OCH ATT DE SKA KOMMA FRAM TILL
DEN SISTA SAKEN
161. Ol: Kom igen nu
162. Zi: Ja jag tänker ju
163. Ol: ehhe ILLUSTRERAT LJUD vad var det vi hade / [salt]
164. Ga: [Salt]
165. In: Toapapper
166. Ol: Vi hade sån här tändgrej VISAR MED ATT DRA HÄNDERNA MOT
VARANDRA
167. Ga: Vi måste ha eld eld
168. Ol: Det finns sån här man kan [(xx)]
169. In: [Ni sa ju] nyss att det ingick i
paketet
170. Ol: nej det sa vi bara för att vi skulle behöva byta grej
171. Zi: Nej [vi]
172. Ol: [De]t tar vi ju / det är [inte med]
173. Ga: [Ja med]
174. In: Ja vill ha nåt att roa mig med
175. Zi: Ja nåt kul
176. Ol: Men vi HAN SLÅR SEDAN BÄGGE HÄNDERNA I BORDET OCH SKRIKER
HÖGT ÅHHHH
177. Zi: Ja nåt kul en bärbar teve
178. Ol: Ja men
179. [---] OLLE TRÖTTNAR OCH SLÄNGER UR SIG FLERA SKÄMTSAMMA
FÖRSLAG. ALLA SKRATTAR. DE DISKUTERAR ÄVEN ATT TA MED SIG EN
BOLL OCH GABBE BLIR LITE TRÖTT OCH PÅPEKAR ATT DET VAR DET
DUMMASTE HAN HÖRT.
180. In: Vad ska vi roa oss med ska vi ha sex i en vecka
181. Ol: Ja men jo HAN GÖMMER SEDAN HUVUDET I HÄNDERNA
182. Zi: Nej
183. In: Men jag vill inte dö av tristess
184. Zi: TAR TAG I OLLES HUVUD OCH SKRIKER WHOOOO ILLUSTRERAT LJUD
185. Ga: Tristess
186. In. Tristess
187. Ol: Du dör inte du ska vara där en vecka

I exemplet ovan ser vi även att Olle tröttnar lite och kastar ur sig flera skämtsamma förslag i ett försök att påvisa för gruppen hur oseriösa de är. Detta gör att Olle blir mindre och mindre lösningsfokuserad ju längre samtalet lider, vilket även hans förslag visar på. Av Olles åtta förslag kan vi se att alla förslag utom ett är allvarliga och att det alltså är fullt möjligt att ta med sig sakerna ut i skogen. Man kan dock ifrågasätta huruvida förslagen kan anses som nödvändiga för att överleva en vecka i skogen. Olles förslag var: *knivvässare, kratta, säng, 2 liters coca-cola, data, schack, fotboll och stormtändare*.

Olle är den deltagare i gruppen som försöker hålla ordning på diskussionerna och han är inte lika involverad i diskussionerna med Zia och Ingrid. Han försöker hålla gruppen inom ramen för samtalsuppgiften för att de ska komma till en lösning av uppgiften.

Exempel 4:20. Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1

150. Ga: Ni vill ha gitarr det vill inte vi
151. Zi: Nä
152. Ga: Vi vill ha kondom [det vill inte ni]
153. Zi: [(xxx)]
154. ol: Kondom det är ju
155. Zi: Men kondom det är ju bara att ta(x)
156. In: P-piller heter det
157. Ol: För femte gången så filmas det här
158. In: SKRATTAR ja just de
159. Ga: Ni får ta med er p-piller
160. [---] DE DISKUTERAR VEM SOM SKA LIGGA MED VEM. OLLE VILL DOCK ATT GRUPPEN SKA VARA FOKUSERADE OCH ATT DE SKA KOMMA FRAM TILL DEN SISTA SAKEN
161. Ol: Kom igen nu
162. Zi: Ja jag tänker ju

Vid det efterföljande samtalet framkom det att gruppen tyckte det var lättare att komma överrens vid samtalen i de könshomogena grupperna. En anledning till att det nu var svårare var att de hade olika värderingar och att flickor och pojkar tänkte på olika sätt. Ingrid svarade dock att anledningen till att det var svårare att gemensamt bestämma vilka saker de skulle ta med sig var bara för att "man vill sätta sig emot bara för att ni är killar. Även fast det är smart så tänkte man nej".

På frågan om alla fick alla chansen att komma med förslag svarade alla i gruppen att så var fallet. Olle utvecklade dock sitt svar och sa att "men sen vad vi tyckte om alla förslag var en annan fråga". Då ställdes frågan om han syftade på sig

själv och Gabbe med ordet *vi*. Han svarade dock nej och berättade att han menade vi, gruppen. Vidare framkom det att det förekom en hel del flamsande i gruppen och att de även fick argumentera för sina förslag i större utsträckning i det här samtalet än i de andra grupperna.

5 Resultatanalys

Här presenteras resultatet under tre huvudpunkter: bemötande, talarbenägenhet och genus.

5.1 Bemötande

Resultatet som vi fått fram visar på att skillnaderna är större än likheterna i hur deltagarnas uppslag bemöttes i den passiva och aktiva gruppen. Ett viktigt delresultat var att kampen om ledarskapet i dessa två grupper skapade två olika samtalsklimat. I den passiva gruppen fanns det ingen synlig kamp om ledarskapet, vilket bidrog till ett respektfullt klimat där alla fick komma till tals och alla fick chansen att tala till punkt. I den aktiva gruppen var det en synlig kamp om ledarskapet i gruppen då flickorna och pojkarna i gruppen skapade allianser mot varandra. Klimatet i grupperna påverkade alltså bemötandet av inlägg, yttranden och förslag markant.

Kampen om ledarskapet i olika grupper är något som Björsne, Grahm och Rostvall (1982: 45-50) behandlar då de tar upp tre störningar som kan uppstå i samband med att grupper diskuterar. En störning som Björsne, Grahm och Rostvall diskuterar är kampen om makten att få bestämmanderätt i gruppen och att det kan störa gruppens samtal. Detta stämmer in på hur samtalen i tvärgrupp aktiv såg ut. Gruppens ständiga konflikter bidrog till att det många gånger blev stökigt och flamsigt i samband med diskussionerna. Kampen om ledarskapet i tvärgrupp aktiv framkommer även vid det efterföljande samtalet där de själva berättar att de tyckte det var lättare att komma överens vid de könshomogena samtalen och att det dels var för att flickor och pojkar har olika värderingar, dels att ”man vill sätta sig emot bara för att ni är killar. Även fast det är smart så tänkte man nej”.

Detta bidrog till att deltagarnas yttranden och förslag ofta bemöttes med högljudda protester. I exempel 4:15 ser vi tydligt hur flera deltagare protesterar högt och ofta med att skrika ”J:::a” eller ”Ne:::j” och på det sättet tydligt markera vad de tycker om inlägget. I vissa fall förekommer det även personliga åsikter eller påhopp

och detta kan dels se i exempel 4:15 där Ingrid kallar Gabbe för ”pucko”, dels i exempel 4:17 där vi ser hur Gabbe vid två tillfällen ger sin personliga åsikt om vad han tycker om förslagen *kortlek* och *gitarr*.

Detta beteende är inget som man kan urskilja i diskussionerna i den passiva gruppen. Kampen om ledarskapet är obefintlig och en orsak till det kan vara deltagarna har accepterat sin roll i gruppen. Detta menar i alla fall Bjørsne, Grahm och Rostvall (1982:24) då de tar upp att deltagare i en grupp måste anpassa sig för att det inte ska bli kaos eller stökigt i gruppen och att en viktig bit är att deltagare tilldelar sig olika roller i gruppen då det ger en trygghet och att alla vet vad man ska göra. En av orsakerna till att det var ett respektfullt samtalsklimat i den passiva tvärgruppen kan ha varit att deltagarna hade anpassat sig och intagit olika roller i gruppen. I tvärgrupp passiv fick alla chansen att komma med sina funderingar eller förslag utan att behöva bemötas av ljudliga protester eller andra påhopp. Ett tydligt exempel på det är när Morgan introducerar förslaget kniv i exempel 4:12. Trots att Sally inte tyckte det var en bra sak att ta med sig låter hon Morgan få chansen att prata klart och hon ger honom även chansen att motivera förslaget. Att inte avbryta under en talares pågående samtalstur var karakteristiskt och genomgående för hur förslag och yttranden bemöttes i den passiva tvärgruppen (se bilaga 9).

Detta ledde fram till ett annat viktigt delresultat som framkom i undersökningen, nämligen att deltagarnas bemötande i grupperna hänger samman med de karakteristiska drag som finns hos passiva och aktiva individer. Våra definitioner på vad som är utmärkande drag hos en passiv deltagare och en aktiv deltagare ligger nära de gemensamma drag som Einarsson & Hultman (1984:215-223) kunde urskilja i sin undersökning mellan de talföra och de tystlåtna. I den passiva gruppen där samtalet präglades av väldigt få tillfällen där deltagarna avbröt varandra och där samtalen eleverna emellan hade en normal samtalston är kopplat till de drag som utmärker en tystlåten/ passiv elev. Några av de gemensamma dragen som Einarsson & Hultman kunde urskilja var att de talar med tyst och med osäker stämma, långsamt och med låg samtalsröst. Vilket stämmer bra in på den passiva gruppens samtalsklimat där diskussionerna fördes med normal samtalston och ibland med väldigt låg röst. Detta syns även vid transkriptionerna då det vid flertalet tillfällen inte gick att urskilja vad deltagarna sa.

Ett annat drag som författarna kunde urskilja i undersökningen *Tigare och talare* var att de tystlåtna pojkarna hade svårt att hävda sig i samtalen och att han

ständigt blev överröstad eller avbruten när det var hans samtalstur. Einarsson & Hultman (1984:215) påvisar att ett drag som är vanligt hos den dominante deltagaren är att hon/ han tar sig rätten att avbryta andra deltagare i samtalen.

Vi har redan slagit fast att det inte var någon kamp om ledarskapet i den passiva gruppen och detta medförde att det inte fanns någon elev i den passiva gruppen som vill vara den dominante talaren. I den passiva gruppen förekom det inte någon kamp om talutrymmet, något som enligt Viveka Adelswärd (1992:135–136) är ett drag som används när flera deltagare kämpar om att få ordet. Att avbryta en annan deltagare kan därför anses som ett drag som till stor del är sammankopplat med en aktiv deltagare eller en talare. I den passiva gruppen fanns det ingen deltagare som försökte vara dominant vilket bidrog till att alla yttranden eller förslag bemöttes med respekten att deltagaren fick prata till punkt.

Respekten och hänsynen att få prata färdigt under en samtalstur var något som deltagarna i den aktiva gruppen inte alltid fick uppleva. Även i denna gruppssammansättning där aktiva deltagare fått chansen att tala med jämlika präglas gruppens samtal av de drag som är sammankopplade till en aktiv talare. Några gemensamma drag som Einarsson & Hultman (1984:217) kunde urskilja var att talföra deltagare inte låter sig tystas av andra deltagare, de avbryter andra genom att hyscha, överrösta, nonchalera och direkt håna andra deltagare något som vi kan se i exempel 4:15 och 4:16.

Ett annat intressant resultat som framkom var att diskussionerna och bemötandet av introducerade förslag skiljde sig till stor del från varandra i grupperna. I den passiva gruppen diskuterades förslaget klart av alla deltagare medans i den aktiva gruppen var det väldigt vanligt att andra deltagare kom med modifierade förslag av den ursprungliga saken. Detta syns även på antal förslag som gruppen hade uppe vid diskussion. Den passiva gruppen diskuterade åtta förslag och den aktiva gruppen 32.

I den passiva gruppen diskuterades ett förslag åt gången innan man introducerade ett nytt förslag vilket vi kan se i exempel 4:12. I den aktiva gruppen var det däremot vanligt att samtalet fortsatte utan att gruppen hade diskuterat förslaget färdigt eller att ett förslag ofta bemöttes av att en annan deltagare tog upp ett nytt förslag som var en modifiering av det ursprungliga förslaget. Ett tydligt exempel på det är när Gabbe tidigt i samtalet börjar diskutera förslaget *kniv*. Samtalet kommer

snabbt in på förslagen *yxa* och *fällkniv* innan det så småningom bestämdes att gruppen skulle ta med *kniv*.

5.2 Talarbenägenhet

Under intervjun förklarade Anton att det finns uppskattningsvis fyra till fem elever som är blyga och lite tystlåtna, men att de är duktiga teoretiskt. Vad gäller den muntliga aktiviteten i klassrummet berättade han att de ofta avbryter varandra och faller varandra i talet. Den bild Anton målade upp av klassen stämde överens med det som var iakttagbart under de två lektionsobservationerna. Många elever slängde ur sig sina tankar och svar utan att räkna upp handen i det gemensamma klassrummet men detta beteende var något som de flesta eleverna tog med sig till de mindre grupperna. Men vissa elever gjorde inte mycket väsen av sig under lektionerna, kom inte med några egna initiativ och de deltar heller inte i klassrumsinteraktionen.

Det som framkom av det inspelade materialet i flickgruppen var att Zia och Ingrid är de två talföra och att de ofta avbryter varandra, men även de övriga två. De pratar högt och engagerat. Lisa och Sally är mer tillbakadragna och gör inte mycket väsen av sig under diskussionerna. De utvecklar inte sina inlägg och förslag på ett djupare plan. Einarssons och Hultmans (1994) resultat visar att talarna dominerar i det gemensamma klassrummet såväl som i de mindre grupperna och tigrarna hade svårt att hävda sig i samtalen. Detta märks framför allt i flickgruppen där Zia står för 30 % av det totala antalet yttranden i gruppen och Ingrid står för 30 %, vilket betyder att Lisa och Sally delar på resterande 40 %.

Zias och Ingrids höga grad av talaktivitet påverkar Sally i större utsträckning än övriga gruppdeltagare då Sally uttrycker en vilja att vara delaktig och även försöker vara det inledningsvis, men inte får chansen då det är hennes förslag och inlägg som blir avbrutna och förbisedda mest. Ju längre samtalet fortgår desto färre inlägg har Sally. Detta styrks också av Sallys och Lisa konversation (se exempel 4:13 rad 96-98) där Sally påpekar att hon tänkte på att hon skulle ha tröttnat på att bara ha med sig en gitarr ut i skogen. I flickgruppen valde hon alltså att inte framföra sina funderingar utan att håller dem för sig själv medan hon i den passiva gruppen vågar framföra sina funderingar kring förslaget *gitarr*.

Björnsne, Grahm och Rostvall (1982) redogör för olika störningar som kan uppstå inom en grupp och dessa har med ledarskapet att göra. En sak som tas upp är när någon i gruppen uppfattas som dominerande och tar för mycket plats. Detta blir

tydligt här då Sally uppfattar Zia som dominerande då hon hela tiden avbryter. Zia tar stor plats i talutrymmet, och detta betyder att Sally får mindre plats och utrymme att tala. Det blir tydligt i exempel 4: 1 då hon har blivit avbruten och negligerad ett par gånger av Zia, säger "jag blir alltid avbruten" varpå Zia skrattar och klappar henne på axeln. Sally valde att inte kommentera händelsen och vid det efterföljande samtalet håller hon, efter en viss tvekan, med gruppen om att alla fick chansen att komma med förslag och idéer. Här kan då konstateras att Sallys initiativ till att starta en diskussion eller föra en redan pågående konversation vidare bemöts i låg utsträckning av de pratglada i flickgruppen.

I flickgruppen har Sally 21 yttranden på tio minuters samtal att jämföra med 33 yttranden på 6.35 minuters samtal i tvärgruppen. Att hon har fler yttranden och inlägg i tvärgruppen kan bero på att hon inte möter samma motstånd där och detta bidrar till att hon är ledande i diskussionen, vilket bland annat tar sig uttryck i försöken att forcera fram samtal.

Zia är en muntligt aktiv flicka som tog mycket plats i diskussionerna. Den skräck att tala inför folk som Anton beskrev syntes inte i flickgruppen, vilket tyder på att hon kände sig mer komfortabel i mindre grupper där hon inte hamnade i direkt fokus. I flickgruppen var hon högljudd och avbröt övriga talare under deras pågående samtalsturer ofta. Einarssons och Hultmans (1984:215–217) resultat vad gäller den talföra flickan är att hon inte låter sig avbrytas och inte heller tystas av andra talföra deltagare. Zias talaktivitet var en bidragande faktor till att Lisa och Sally agerade tillbakadraget och att de därför istället gav många stödsignaler.

I tvärgrupp aktiv var Zia den ledande i diskussionerna. Hon var fortfarande högljudd och det var hon som pådrev och frammanade motsättningar och stim i gruppen. Detta syntes under en diskussion kring pojkarnas förslag *kniv* som Ingrid efter en stund skrev ner på pappret då Zia sa "Ingrid, du är så lättköpt!". Hon ingick en allians med Ingrid mot pojkarna i gruppen. I tvärgruppen hade Zia 109 yttranden på 16.04 minuters samtal att jämföra med 45 yttranden på tio minuters samtal i flickgruppen. Detta visar att hennes talaktivitet har ökat i tvärgruppen.

Ingrid var självsäker och pratglad och var involverad i samtliga diskussioner i flickgruppen. Ingrid stämmer överens med Einarssons och Hultmans (1984:215–217) resultat vad gäller den talföra flickan; hon är svår att avbryta och låter sig inte tystas av övriga i gruppen. Hon var rättfram och avbröt ofta de andra då hon hade fått en idé som enligt henne måste läggas fram. I flickgruppen var det Ingrid som

kontrollerade vad som skulle skrivas ner på pappret. I tvärgruppen framgick hennes självsäkerhet än tydligare då hon stod upp för sina idéer och förslag samt att hon utvecklade dem på ett djupare plan, trots att hon ofta blev motarbetad av pojkarna. Hon hade många inlägg och kommenterade det mesta som sades inom gruppen, vare sig det var uppgiftsorienterat eller ej. Även i tvärgruppen var det Ingrid som kontrollerade pennan och pappret. Karakteristiskt för Ingrid i denna grupp var att hon överdrev affekter genom röstläget samt att hon stimmade frekvent. I tvärgruppen hade Ingrid 108 yttranden på 16.04 minuters samtal att jämföra med 47 yttranden på tio minuters samtal i flickgruppen. Detta tyder på att hennes talaktivitet har ökat.

Lisa är tystlåten och de förslag hon kommer med utvecklar hon inte på något djupare plan. Einarssons och Hultmans (1984:219–221) resultat visar att den tystlåtna flickan kommer med få inlägg eller yttranden och hennes bidrag i diskussionerna består till stor del av att hon försöker hålla samtalen i gruppen inom ämnesramen för uppgiften eller tillrättavisar andra yttranden. Detta syns till viss del hos Lisa i flickgruppen. Hon vågade inte riktigt stå upp för sina förslag vilket vi kan urskilja i exempel 4:5. Lisa introducerar förslaget *gitar* men direkt efter skrattar hon och säger ”nä jag skojade bara”. När gruppen en stund senare återkommer till förslaget *gitar* i exempel 4:6 kan vi se att hon även där inte är speciellt drivande eller delaktig i diskussionen trots att det var hennes idé från början.

Det var inte förrän i tvärgruppen som Lisa utvecklade flera av de förslag som togs upp i flickgruppen. Hon kom med förklaringar och argument till varför en viss sak var bra eller dålig att ta med sig. Lisa tog även för sig mer i tvärgruppens diskussioner. Hon pratade fortfarande tyst och lugnt. I tvärgruppen hade Lisa 33 yttranden och fjorton stödsignaler på 6.35 minuters samtal att jämföra med 31 yttranden och elva stödsignaler på tio minuters samtal i flickgruppen. Detta tyder på att Lisas talaktivitet har ökat i viss mån, men att stödsignalerna har blivit något fler.

Det som framkom av det inspelade materialet från pojkgruppen var att Olle och Gabbe är de två som är talföra och engagerade i lösningen av uppgiften. De avbryter ofta de övriga i gruppen och de pratar ofta i munnen på varandra. Tias och Morgan är mer tillbakadragna och bidrar inte till uppgiftens lösning på ett nämnvärt sätt. Tias intar rollen som skämtare och det är han som står för de oseriösa förslagen. Morgan är tillbakadragen och säger nästan ingenting. Även här stämmer Einarssons och Hultmans (1984:213–215) resultat kring talare och tigare. Precis som i det

gemensamma klassrummet dominerade talarna även i de mindre grupperna och tigarerna hade svårt att hävda sig i samtalen.

I pojkgruppen var Olle den som tog på sig ansvaret att styra upp diskussionen och detta blev tydligt i kommentarer som att de höll på att "tappa fokus" samt genom hans frekventa tillsägelser till den stämmige Tias. Han kom med många expanderade förslag. Han var realistisk och ifrågasatte ofta övriga deltagares förslag. Han ställde ofta frågor som "vad verkligen behöver vi?", vilket tydde på att han var uppgiftsorienterad samt att han tog uppgiften på allvar. Han är logisk i sina argument och förslag. Detta stämmer överens med Einarssons och Hultmans (1984) resultat vad gäller den talföre pojken då de menar på att den talföre pojken talar mest, har övertaget i samtalen samt att han överröstar och avbryter övriga i gruppen. Den talföre pojken byter gärna ämne men han är uppgiftsorienterad då ämnena han tar upp håller sig inom ramen för vad som behandlas i samtalet. Olle är uppgiftsorienterad och fokuserad, vilket syns då han ofta drog paralleller till böcker och film där överlevnad är ett centralt tema, exempelvis Robinson Crusoe, Flugornas herre samt dokusåpan Robinson.

I tvärgruppen lämnade Olle över ansvaret till övriga gruppmedlemmar. Olle drogs många gånger med i övriga gruppmedlemmars flams, vilket resulterade i att han kom med ett par skämtförslag. Vid vissa tillfällen kunde vi urskilja att Olle tyckte att den stämmiga atmosfären i gruppen var påfrestande. Förutom att han vid ett tillfälle påpekade för gruppen att de skulle vara seriösa samt att de skulle ta uppgiften på allvar kunde vi urskilja hans frustration genom högljudda suckar samt att han slog händerna i bordet, vilket vi kan se i exempel 4:16 och 4:19. Dessutom ser man att han stundvis tappar engagemang och vilja att lösa uppgiften i exempel 4:19 där han slänger ur sig flera skämtsamma förslag. Han kommer med många yttranden och han är den som kommer med flest uppgiftsorienterade förslag. I tvärgruppen kommer Olle med 97 yttranden på 16.04 minuters samtal att jämföra med 106 yttranden på sexton minuters samtal i pojkgruppen. Detta visar på att det inte finns någon större skillnad i Olles talaktivitet mellan de båda grupperna.

I pojkgruppen pratar Gabbe ofta och har längre kommentarer till sina förslag eller sina idéer. När han kommer med ett förslag eller ett inlägg söker han stöd hos Olle genom att rikta sig direkt till honom, titta på honom eller genom riktade frågor. Han avbryter övriga gruppmedlemmar under deras pågående samtalsturer. Detta stämmer överens med Einarssons och Hultmans (1984) resultat vad gäller den talföre

pojken då han avbryter och överröstar övriga i gruppen. Det är även Gabbe som kontrollerar pennan och pappret.

I tvärgruppen är inte Gabbe lika drivande i flamsandet som flickorna. Han kommer med sex uppgiftsorienterade förslag och fyra skämtförslag. Det stöd som han i pojkgruppen sökte hos Olle finner sig naturligt i tvärgruppen då flickorna allierar sig mot dem. Han kommer med protester och motförslag till de saker flickorna tar upp, exempelvis ”nej jag vill inte ha någon jävla kortlek” och ”Vad fan hade ni med en gitarr [...] jag spottar på gitarr”. Utifrån de kvantitativa resultaten kan vi avläsa att Gabbes talaktivitet i tvärgruppen har minskat något jämfört med den könshomogena gruppen. Skiöld (1992:62–63) menar på att en individs talbenägenhet kan bero på gruppatmosfär eller engagemang i ämnet. En orsak till att hans yttranden minskat kan därför vara att inte var engagerad i att de oseriösa diskussionerna och att han valde att stå utanför de samtalen. En annan orsak till minskningen kan vara att Gabbe ständigt hamnade i konflikter med flickorna och att han därför valde sina tillfällen att tala. Spår av den konflikten syns tydligt i exempel 4:16 där han yttrar ordet ”Biiatch” till Ingrid.

Morgan är tillbakadragen, tystlåten och han gör inte mycket väsen av sig. I pojkgruppen talade han tyst och blev ofta överröstad och avbruten. Detta stämmer väl överens med Einarssons och Hultmans (1984:221–223) resultat vad gäller den tystlåtna pojken då de menar på att den tystlåtna pojken har svårt att hävda sig i gruppen genom att övriga deltagare ofta nonchalerade det han säger och att de ofta avbryter eller överröstar hans yttranden. Trots att Morgans yttranden ständigt blev nonchalerade eller avbrutna nickade han instämmande då Gabbe och Olle svarade att alla var delaktiga i gruppens diskussioner. Detta kan ha varit en orsak till att Morgan kom med få förslag och att han inte var drivande i samtalen. Wehner Godée (1993) skriver att gruppen kan förstärka eller försvaga vissa karaktärsdrag hos gruppdeltagarna. Detta syns tydligt i pojkgruppen då den förstärker Morgans talträngdhet i och med att han inte säger särskilt mycket här. Sammantaget på den totala inspelningstiden från pojkgruppen och tvärgruppen, 22.35 minuter, har Morgan 52 yttranden. Det totala antalet stödsignaler är 33 stycken.

I pojkgruppen kom han med 23 yttranden på sexton minuters samtal att jämföra med 29 yttranden på 6.35 minuters samtal i tvärgruppen. Detta visar på att hans muntliga aktivitet ökade betydligt i tvärgruppen där han även kom med längre yttranden och ifrågasatte övrigas förslag. Det syntes spår av ett ökat självförtroende

och komfortabilitet i tvärgruppen då han i princip mot samtalets slut på egen hand beslutar att de ska ta med kortlek. Spåren av hans talträngdhet syns inte i lika stor utsträckning som i pojkgruppen, och vi konstaterar därmed att tvärgruppen inte förstärker den sidan av honom. Som Wehner Godée (1993) skriver kan även en grupp försvaga karaktärsdrag, och det är det som syns här eftersom han pratar mer i tvärgruppen. Anledningen till att hans muntliga aktivitet ökade och att han vågade ta plats i diskussionerna kan vara att han hamnade med två personer som även de var av en mer passiv muntlig karaktär som pratade lugnt. Om det berodde på att de var flickor eller ej är svårt att avgöra. En annan aspekt kan vara avsaknaden av en deltagare i tvärgruppsdiskussionen och att det därför automatiskt gav övriga deltagare större talutrymme.

Skiöld (1992:62–66) hävdar att de som är benägna att inta en tystlåten attityd i gruppen brukar ha skäl för sin tystnad och de skälen kan vara brist på intresse för det ämne som ska behandlas, avsaknad av kunskaper och synpunkter, svårigheter att komma in i gruppen eller en känsla av underlägsenhet inför övriga gruppmedlemmar. Detta blir tydligt i och med att Morgan inte är särskilt delaktig i samtalet i pojkgruppen samt då han inte kommer ihåg vilka saker som diskuterats i den gruppen. Det kan bero på en brist på intresse för ämnet, men då han är delaktig i tvärgruppens samtal beror det därmed inte på ett bristande intresse, utan snarare på en svårighet att komma in i gruppen och möjligen en muntlig underlägsenhet.

Sammantaget när de aktiva eleverna från respektive könshomogen grupp placerades i tvärgrupperna är tendensen att de övriga gruppmedlemmarnas talaktivitet inte påverkar deltagarna i någon större utsträckning. Detta syns i och med att samtliga i tvärgrupp aktivt deltar i diskussionerna och i interaktionen. Einarssons och Hultmans (1984:231) resultat visar att flickor tenderar att inta en mer passiv roll på gymnasiet än vad pojkar gör. Detta syns dock inte i tvärgrupp aktivt där flickorna och pojkarna pratar ungefär lika mycket. Det finns inte några långa pauser eller ”glapp” som i de könshomogena grupperna. Adelswärd (1992) skriver att falla varandra i talet, det vill säga när man talar samtidigt, ofta oproblematiskt har tolkats som en kamp om talutrymmet. Samtliga i gruppen avbryter ofta varandra och pratar i munnen på varandra, och detta kan tolkas som en kamp om talutrymmet. Dock upplevs inte medlemmarna i gruppen störas av det snabba samtalstempot och övrigas talaktivitet i någon större utsträckning. Nordenstams (1990) resultat visar på att männens avbrott tycks ha som mål att ta över turen vilket gör att det uppfattas som

om att männen vill beröva pågående talares rättighet att avsluta turen samt att detta i könsblandade samtal kan leda till att kvinnor tystnar. Nordenstams resultat stämmer inte överens med tendenserna i vår undersökning då flickorna tar för sig av talutrymmet i tvärgruppen samt ofta avbryter och pratar i munnen på pojkarna. Däremot kan man urskilja att samtalet inte alltid är uppgiftsorienterat. Av de 33 förslag som diskuterades totalt i gruppen var visserligen bara fyra rena skämtförslag: *data*, *bärbar tv*, *stor lampa* och *eldkastare*. Men då uppgiften var utformad som så att det gällde att ta med sig saker så att de kunde överleva en vecka i skogen klassificeras därmed förslagen *knivvässare*, *kratta*, *säng*, *2 liters coca cola*, *pincett*, *sexleksaker*, *tandpetare* och *kondom* som skämtförslag då de inte är nödvändiga för överlevnaden.

Sammantaget när de passiva eleverna från respektive könshomogen grupp placerades tillsammans är tendensen att de övriga gruppmedlemmarnas talaktivitet påverkar den enskilde individens talaktivitet i gruppen. När de aktiva eleverna inte var närvarande tog samtliga deltagare i tvärgrupp passiv för sig mer och de deltog mer i diskussionerna. De kom med fler förslag och argument. Av de kvantitativa resultaten kan man se att samtligas talaktivitet ökade.

Därmed dras slutsatserna att de passiva eleverna i flick- respektive pojkgruppen drog sig tillbaka då de aktiva eleverna deltog och styrde stora delar av diskussionerna. Deras talarbenägenhet är därmed i hög grad beroende av övriga gruppdeltagares talaktivitet. När de passiva eleverna sedan placerades tillsammans i samma grupp syns en markant förändring i talaktiviteten. De aktiva eleverna påverkas inte i någon större utsträckning av övriga gruppmedlemmars talaktivitet då de själva är vana vid att ta plats och utrymme i muntliga diskussioner. Däremot kan konstateras att man i diskussionerna ser en skillnad i engagemang och uppgiftsorientering då de har svårare att hålla sig till uppgiften och hellre pratar om annat.

5.3 Genus

Einarssons och Hultmans (1984:231) resultat visar på att flickor intar en mer passiv roll än pojkar på gymnasiet, vilket inte stämmer överens med resultaten i vår undersökning. I tvärgrupp passiv och tvärgrupp aktiv tar samtliga flickor för sig mer av talutrymmet och påverkas inte av pojkarnas delaktighet. Därmed stämmer inte litteraturen överens med resultatet från de könsblandade tvärgrupperna.

Nordenstams (1990:39) resultat visar på att kvinnor, då de samtalar med varandra,

fördelar ordet jämnt och att de bygger på varandras ämnen. Hennes slutsats är därmed att kvinnor är mer obesvärade i enkönade samtal. Detta stämmer heller inte överens med våra resultat. I flickgruppen fördelas inte ordet jämnt, utan det är de aktiva flickorna som tar upp den större delen av talutrymmet och de passiva flickorna har svårt att vara med i diskussionerna. Därmed kan konstateras att flickorna i den här undersökningen inte är obesvärade i enkönade samtal, i alla fall inte de passiva flickorna.

I den aktiva gruppen kan vi urskilja fler skämtförslag och förslag som klassificeras som skämtsamma. De kvantitativa resultaten visar att flickorna introducerade fler förslag medan pojkarna bidrog med färre förslag i förhållande till de könshomogena grupperna. Flickorna bidrog med tre skämtförslag medan pojkarna endast stod för ett skämt.

De sa själva vid det efterföljande samtalet att det var svårt att komma överens då flickor och pojkar har olika värderingar kring vad som egentligen är nödvändigt att ta med sig ut i skogen för att överleva. Därmed uppstod motsättningar, se exempel 4:16. Förslaget *kondom* får anses som ett könsbundet förslag och uppkom troligtvis för att det ingick flickor i gruppen då samtalet kom in på sexuellt umgänge, vilket vi kan se i exempel 4:19. Även förslaget *sexleksaker* som introduceras av Ingrid i exempel 4:16 får även det räknas till ett förslag som kan förknippas med gruppens könssammansättning. Gabbe gav förslaget *Barbara* då han samtalade i pojkgruppen och det förslaget utvecklar han sedan i tvärgrupp aktiv då han menar på att han vill ta med sig kondomer. Dessa två förslag anser vi beteckna den sexuella relationen mellan flicka och pojke.

Vid förslagsgivningen uppstod motsättningar mellan könen i gruppen. Pojkarna spelade på "manligheten" då de menade på att de ville jaga och äta kött istället för att äta gröt som flickorna föreslog. Pojkarna ville även ta med sig vapen, som exempelvis en kniv. Ingrid påpekade att "kniv får er att känna er manliga". När Ingrid sedan skrev ner "kniv" på pappret bemöttes det av protester från Zia som sa "Ingrid, du är så lättköpt!", vilket tyder på att hon vill fortsätta diskussionen och ge samtalet en mer skämtsam karaktär. Flickorna i sin tur spelade på det "kvinnliga" då de föreslog att de skulle ta med sig p-piller samt en pincett så att de kan "noppa ögonbrynen". Det uppstod motsättningar och en "vi" mot "dem"-diskussion där deltagarna ofta var tvungna att inta försvarsställning.

I tvärgrupp passiv finns det inte några nya förslag som diskuteras om man ser till de könshomogena grupperna. De enda förslag som diskuterades förutom de fem saker de slutligen valde att ta med sig var *fiskespö*, *toapapper* och *kniv*. Man kan här inte se några förändringar vad gäller ämnesanknutna initiativ och förslag då alla förslagen höll sig inom ramen för samtalsuppgiften. Dessutom var alla förslagen relevanta och uppgiftsorienterade.

6 Diskussion

6.1 Diskussion av metod

Kvantitativ och kvalitativ metod behöver inte nödvändigtvis ställas i opposition till varandra utan kan komplettera varandra som olika led i forskningsprocessen. Vår undersökning har en kvalitativ ansats, men den innehåller också vissa kvantitativa inslag. Eftersom undersökningens huvudmetod var de gruppsamtal som vi analyserade med hjälp av en CA-inspirerad samtalsanalys fann det sig naturligt att vi räknade antal förslag och yttranden som deltagarna hade i de olika grupperna. Visserligen har vår enkla videoutrustning bidragit till att vi inte kunnat återge det exakta antalet yttranden men att vi däremot har vi kunnat räkna alla introducerade förslag. Samkörningen av dessa metoder är någonting som har fungerat alldeles utmärkt i den här undersökningen och vi anser att det har bidragit till att reliabiliteten i undersökning stärkts.

Valet av samtalsuppgift var medveten från vår sida då vi ansåg att den stämmer överens med arbetet i skolan där eleverna många gånger ska komma på kreativa lösningar på olika typer av problem. Samtalsuppgiften är en kreativ gruppuppgift som är utformad som så att den kräver diskussion och argumentation för att kunna lösas. Något som är viktigt att påpekas är att det inte fanns några rätta svar eller lösningar på samtalsuppgiften utan att det var elevernas egna idéer och erfarenheter som var i fokus. Att uppgiften kräver en viss kreativitet kan hämma vissa individer som behöver lite mer betänketid för att komma fram till en lösning. Vi är medvetna om att kreativa uppgifter är bättre lämpade för en viss typ av elever, men då det klart och tydligt påpekades i instruktionen att det var en uppgift där alla deltagare var tvungna att vara överens om en lösning anser vi att det fanns utrymme för diskussion. En annan aspekt att ha i åtanke är, då lösningen av uppgiften i viss

utsträckning är beroende av elevernas tidigare erfarenheter, att vissa elever har mer erfarenheter av friluftaktiviteter än andra.

Användandet av videoinspelningar av elevernas arbete i grupp har fungerat över förväntan. Sedan ska det påpekas att det självklart påverkar eleverna i viss mån. Deltagare ur grupperna vände sig flertalet gånger mot kameran och pratade in i den och gjorde gester. Det är endast att konstatera att så var fallet, men vi anser inte att det har påverkat resultatet då båda grupperna genomförde uppgiften på ett tillfredsställande sätt. Ett sätt som vi kunde urskilja graden av engagemang hos eleverna i inspelningarna i båda grupperna var genom att eleverna återkom till att de ”måste vara seriösa” och det påpekades ett par gånger att de höll på att ”tappa fokus”.

Syftet med användandet av videokamera var dels att minska risken att gå miste om något betydelsefullt som till exempel gester, miner och tonlägen, dels att få en djupare förståelse för hur eleverna gick till väga när de löste uppgiften. Syftet med videoinspelningarna var även att vi skulle kunna titta tillbaka på situationer eller händelser som inte var synliga eller märkbara endast genom ljudinspelningar, exempelvis om eleverna ägnade sig åt andra aktiviteter eller om de skapade grupperingar inom gruppen.

Då analysen av gruppsamtalen i sig var väldigt tidskrävande var det en fördel att tolkningen av observations- och intervjumaterialet inte tog så mycket tid i anspråk.

De egentliga huvudtankarna med att komplettera gruppsamtalen med metoderna observation och intervju var dels att vi på ett tidigt stadium ville skaffa oss en bild över hur eleven i vår undersökning fungerade, dels för att i tidigt stadium få mycket kunskap kring huruvida de förändrades eller inte förändrades när grupperna blev mindre. Genom att vi genomförde de två observationerna, på sammanlagt 90 minuter, innan själva gruppsamtalen gjorde att vi ”lärde känna” eleverna som deltog i studien. De intervjuer med Anton som följde direkt efter observationerna var korta och mest menade som reflektionstid där vi och Anton kunde diskutera olika elevbeteenden samt frågor som hade uppkommit under aktuell lektion. Vi anser att Anton är en tillförlitlig källa för vår undersökning då han undervisat klassen en tid och vet hur de fungerar i helklass och individuellt.

6.2 Diskussion av resultat

De yttre omständigheterna var lika för alla gruppdeltagare och även sinsemellan de olika gruppkonstellationerna. Resultatet visar både likheter och skillnader i

talaktiviteten hos individerna i grupperna. I tvärgrupperna ökade talaktiviteten och alla deltagare i respektive grupp hade jämnt antal yttranden vilket är en markant förändring från de könshomogena grupperna där skillnaden var större.

Vad gäller delaktighet i diskussionerna och talarbenägenhet hos den enskilde individen berättade Anton vid det inledande samtalet att det fanns fyra till fem tysta elever i klassen. En av dessa tysta elever är Morgan, som var modig genom att skriva upp sig som frivillig i undersökningen. Vi såg en vilja från Morgans sida att vara mer muntligt aktiv, vilket även hans ökade delaktighet i den passiva gruppen visar på. Det som är intressant är att han i pojkgruppen nickade instämmande på frågan om alla var delaktiga trots det att han ständigt blev överröstad, vilket kan betyda att han accepterat rollen som den tillbakadragne. Rollen som den tillbakadragne syns även i klassrummet då han inte sa något eller visade någon ansats till att säga något. Klimatet i klassrummet präglades av de muntligt aktiva eleverna som ropade rakt ut, vilket kan störa de elever som är mer tystlåtna och som behöver lite betänketid. Tvärgrupp passiv kan alltså ha bidragit till att det gavs mer tid att fundera och därför vågade Morgan ta för sig mer och vara mer delaktig.

Vid det efterföljande samtalet i pojkgruppen ställdes frågan om alla var delaktiga i samtalet varpå både Olle och Gabbe svarade att så var fallet, medan Morgan nickade och Tias inte visade tecken på vare sig det ena eller det andra. Detta är en intressant händelse då Tias var delaktig i högre grad än Morgan i diskussionerna. En annan intressant sak var att Morgan inte mindes speciellt mycket av diskussionerna från pojkgruppen men att övriga från pojkgruppen inte hade något problem med det. Det kan tyda på att han inte var speciellt involverad i diskussionerna.

I tvärgrupp passiv saknades det en deltagare, Tias. Vi hade en lista med reserver, men vi valde att inte ta med någon från den listan då den personen inte hade varit med i de könshomogena grupperna. Vi valde att endast ha tre elever i tvärgrupp passiv av den anledningen att vi ville bibehålla ursprungsdeltagarna. Detta kan ha påverkat resultatet i viss mån då en fjärde deltagare i tvärgrupp passiv kunde ha påverkat talaktiviteten hos övriga gruppdeltagare samt att Tias, som introducerade sexton förslag i pojkgruppen, kan ha introducerat flera nya förslag i gruppen. Detta menar Björnsne, Grahm och Rostvall (1982:14) som påpekar att det behövs initiativ och personligheter för att undvika innehållslöshet. I tvärgrupp passiv diskuterades endast åtta förslag under samtalet och där kunde Tias ha bidragit till att

skapa fler diskussioner runt nya förslag, vilket hade gett oss mer samtalsmaterial. Dock kanske det inte var negativt att det saknades en gruppmedlem då det kan ha varit en anledning till att Morgan och Sally pratade mer. För dem kanske det är bättre att arbeta i så små grupper som möjligt.

I den aktiva gruppen är antalet yttranden relativt jämnt. Deltagarna påverkas därför inte alltför mycket av de andra aktiva, vilket även litteraturen styrker då dragen hos talare är att de inte låter sig avbrytas och så vidare. Däremot är tendensen att vissa deltagare kan uppfatta samtalsklimatet som störande och att det bidrar till att gruppen blir något ofokuserad och att samtalen lättare svävar ut. Det fanns tydliga tecken på att Olle tyckte att det var besvärande att det var så mycket prat och stök i tvärgrupp aktiv, men vår uppfattning är att kroppsspråket och de många skratten visade på att det var hjärtligt menat. Däremot kan vi förstå att elever som är lite tystlåtna kan uppfatta jargongen som jobbig då de har svårt att prata och att de då behöver ett lugnare klimat där tillmälen av den "elaka" sorten inte förekommer.

Viveka Adelswärd (1992:133) påpekar att beteendet med snabba ämnesbyten, associationer och ämnesglidningar, det vill säga när man växlar från en huvudaspekt till en biaspekt, är representativt för vardagliga samtal mellan jämlikar som känner varandra väl. Norrby (2004:191) skriver att *närhets- och engagemangstilen* är vanligare mellan nära vänner i informella sammanhang. Saker som kännetecknar *närhets- och engagemangstilen* kan vara att man byter ämne snabbt och abrupt, man ger många uppbackningar, man har täta talarbyten, man undviker pauser mellan turerna, man använder sig av ljudillustrationer, man talar fort, man använder sig av ett uttrycksfullt kroppsspråk samt att det kan förekomma stora variationer i röststyrka. Detta ser vi spår av i tvärgrupp aktiv där samtliga kännetecken för *närhets- och engagemangstilen* finns representerade. Samtalet här karakteriseras av ett snabbt samtalstempo med snabba vändningar. Vanligt är att tala i munnen på varandra och avbryta varandra.

Respekt- och hänsynsstilen är en av de stilar som diskuteras av Norrby (2004:191) och den utgår från att samtalsdeltagare som inte känner varandra så väl låter varandra tala till punkt och därmed blir samtalstempot lägre och pauserna längre. Detta kan vi se i tvärgrupp passiv där samtalet karakteriseras av just respekt och hänsyn. Alla ges tid att prata och det förekommer väldigt få avbrott i samtalet. Längre pauser finns med vilket ger deltagarna betänketid.

Därmed dras slutsatserna att de passiva eleverna i flick- respektive pojkgruppen drog sig tillbaka då de aktiva eleverna deltog och styrde stora delar av diskussionerna. Deras talarbenägenhet är därmed i hög grad beroende av övriga gruppmedlemmars talaktivitet. När de passiva eleverna sedan placerades tillsammans i samma grupp syns en markant förändring i talaktiviteten. De aktiva eleverna påverkas inte i någon större utsträckning av övriga gruppmedlemmars talaktivitet då de själva är vana vid att ta plats och utrymme i muntliga diskussioner. Däremot kan konstateras att man i diskussionerna ser en skillnad i engagemang och uppgiftsorientering då de har svårare att hålla sig till uppgiften och hellre pratar om annat.

Resultatet i den här undersökningen visar att gruppens sammansättning påverkar i stor grad hur yttranden och förslag blir bemötta i grupper där likasinnade får chansen att samtala med varandra. Vi kan se framför allt två bidragande orsaker till detta och dessa är kampen om ledarskapet och deltagarnas samtalsbeteende. Kampen om ledarskapet bidrog till att det uppstod två allianser i den tvärgrupp aktiv där alla mer eller mindre var vana vid att vara den dominante i samtalen. Detta bidrog till att det uppstod ständiga konflikter och även att bemötandet av yttranden och förslag inte alltid var professionellt. Liknande problem upplevde Sally som störande i flickgruppen då Zia ständigt avbröt henne och vi kunde urskilja att Sally kände sig överkörd i gruppen. I tvärgrupp passiv kunde vi se en stor skillnad i Sallys beteende då hon istället tog på sig ledarrollen i gruppen och styrde diskussionerna. Den andra orsaken till hur gruppens sammansättning påverkar hur yttranden och förslag blir bemötta i grupper där likasinnade får chansen att samtala med varandra är kampen om ledarskapet inom gruppen. Detta syns till viss del i de könshomogena grupperna där de aktiva eleverna överröstar och avbryter de tystlåtna eleverna. I tvärgrupperna styrs diskussionerna av denna kamp om ledarskap. I tvärgrupp passiv tar Sally på sig rollen som ledare och vi upplever detta vara naturligt för henne då hon redan i flickgruppen visade tendenser på att vilja ha kontrollen och vara delaktig, dock fick hon inte chansen till det där. I tvärgrupp aktiv såg situationen annorlunda ut då fyra muntligt aktiva elever skulle diskutera sig fram till gemensamma beslut. Här formades diskussionerna av allianser inom gruppen och vem som skulle styra diskussionerna.

Visst finns det en viss skillnad i ämnesorienterade förslag i framför allt den aktiva gruppen. De har lättare att tala och det är naturligt att tala om saker och ting,

de har lättare för det än deltagarna i den passiva gruppen. De erkänner även vid det efterföljande samtalet att det var svårare att komma överens i gruppen då det uppstod motsättningar. Vi kunde även se en kamp om ledarrollen. Enligt litteraturen, Nordenstam (1990:39–40) och Einarsson och Hultman (1984:231) bland annat, står män i högre rang än kvinnor i samtalssituationer, men detta syns inte i våra grupper där flickorna mycket väl stod upp mot pojkarna. Vårt resultat stämmer inte överens med litteraturen vad gäller de stereotypa könsrollerna, men det ska man kanske inte dra några större slutsatser av då undersökningen är för liten för det.

Ett bra samtal, för oss, menas att alla individer i gruppen deltar i samtalet på ett eller annat sätt. Detta är av stor vikt för lärare att ha ett medvetet tänkande när man ska placera eleverna i grupper inför ett grupparbete i skolan. Det som fungerar i en grupp kanske inte fungerar i en annan, vilket är viktigt att ha i åtanke.

Grupparbeten är ett vanligt arbetssätt i skolan idag med huvudtanken att man ska lära av varandra. Detta undersöker Anna Malmbjer (2008) i sin nyutgivna avhandling. Avhandlingen är så pass ny att vi ännu inte har hunnit läsa den, utan endast tagit del av den beskrivning och de resultat som finns på Uppsala universitets hemsida (<http://publications.uu.se/theses/abstract.xsql?dbid=8361>). Vi vill ändå ta upp en del av resultatet i den undersökningen då det är intressanta iakttagelser som stämmer bra in på vår undersökning. Hon konstaterar att det är studenternas intresse och engagemang, lokala omständigheter och ibland rena tillfälligheter som avgör hur arbetet och samtalen utvecklas. Hennes studie visar även att grupparbeten och gruppssamtal som undervisningsform kräver mycket förarbete och lärarstöd för att fungera som det är tänkt, och att grupparbeten därför inte kan ersätta lärarledd undervisning. I skolans värld placeras ofta starka och svaga elever i samma grupp då syftet är att de starkare eleverna ska lära de svagare eleverna. Denna tanke kan appliceras på vår undersökning där de aktiva talarna placeras i grupper med de passiva för att se huruvida de passivas talaktivitet kan höjas. Dock visar resultatet på att de passiva talarna arbetar bäst tillsammans med likasinnade elever, det vill säga andra passiva talare. Även detta är något man som lärare bör ha i åtanke när man konstruerar grupper. Det godtyckliga indelandet i grupper kan göra stor skada hos elever med låg talaktivitet som placeras i samma grupp som elever med hög talaktivitet då de många gånger inte får komma till sin rätt. Som lärare måste man vara medveten om hur eleven fungerar som individ, vad man vill uppnå med en viss

gruppsammansättning och att även en lyckad gruppsammansättning kanske inte når de förväntade målsättningarna.

6.3 Slutsatser

- Tendensen är att talarbenägenheten hos övriga deltagare i en grupp i större grad påverkar de muntligt passiva eleverna än de muntligt aktiva eleverna.
- Tendensen är att individens talarbenägenhet i högre grad beror på andra deltagares talarbenägenhet än på könssammansättningen i gruppen.
- Tendensen är att kampen om ledarskapet i tvärgrupp aktiv och den naturliga rollfördelningen i tvärgrupp passiv bidrog till att förslag och yttranden bemöttes olika.

6.4 Nya forskningsfrågor

Avslutningsvis kan vi notera att vi genom vår undersökning funnit flera frågor relaterade till vår studie som är angelägna att lyfta fram och få besvarade.

Då rollfördelningen var så naturlig i den passiva gruppen och kampen om ledarskapet var så pass tydlig i den aktiva gruppen skulle det vara intressant att undersöka hur och varför passiva och aktiva deltagare tillägnar sig dessa roller. Går det att urskilja några språkliga mönster vad gäller rollfördelningen i grupperna? Är det sammankopplat med ett passivt respektive aktivt beteende? Hur påverkar gruppstorleken rollfördelningen? Blir det naturligt att tillägna sig dessa roller i mindre grupper och att det blir en synligare kamp i större grupper? Eller har gruppstorleken bara betydelse för passiva elever som vår undersökning visade på.

Referenser

Adelswärd, Viveka, 1991: *Prat, skratt, skvaller och gräl och annat vi gör när vi samtalar*. Kristianstad.

Adelswärd, Viveka, 1992: Kommunikativa stildrag - om tystnad och turtagande, skrattande och frågande. I: Strömquist, S. (red.), *Tal och samtal*. Lund: Studentlitteratur. S. 127-149.

Rolf Björnsne, Åke Grahm och Bengt Rostvall, 1982: *Gruppen: en bok om sådant som brukar hända i grupper och varför*. Stockholm: Management media.

Einarsson, Jan, & Hultman, Tor G., 1984: *Godmorgon pojkar och flickor. Om språk och kön i skolan*. Stockholm: Liberförlag.

Denscombe, Martyn, 2000: *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Gunnarsson, B-L., Liberg, C., 1991: *Språk, språkbruk och kön*. Rapport från ASLA:s nordiska symposium. Uppsala 7-9 november.

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (LPO 94). Hämtad 080501.

Malmbjer, Anna, 2008: *Skilda världar. En språkvetenskaplig undersökning av gruppsamtal som undervisning- och lärandeform inom högre utbildning*. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk 72, Uppsala 2007.
<http://publications.uu.se/theses/abstract.xsql?dbid=8361>. Hämtad 081125.

Nordenstam, Kerstin, 1987: *Kvinnlig och manlig samtalsstil*. Institutionen för nordiska språk vid Göteborgs universitet.

Nordenstam, Kerstin. 1990. Hur talar kvinnor och män till vardags?
Kvinnovetenskaplig Tidskrift nr 1. 1990. S. 32-42.

Nordenstam, Kerstin, 1998: *Skvaller. Om samtalsstrategier hos kvinnor och män*. Ord och stil 29. Hallgren & Fallgren, Uppsala.

Norrby, Catrin, 2004: *Samtalsanalys – så gör vi när vi pratar med varandra*. Lund; Studentlitteratur

Ohlsson, Maria, 2003: *Språkbruk, skämt och kön. Teoretiska modeller och sociolinguistiska tillämpningar*. Stockholm; Avhandling för filosofie doktorsavhandling i nordiska språk vid Uppsala universitet.

Skiöld, Bo-Arne, 1992: En talande tystnad. I: Strömquist, S. (red.), *Tal och samtal*. Lund: Studentlitteratur. S. 61-86.

Strömquist, Siw, 2003: *Uppsatshandboken*. 3 uppl. Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Vetenskapsrådet, www.vr.se. Hämtad 080910.

Wehner Godée, Christina, 1993: *Leka i grupp. Lekmetodik för barn i förskola, skola och fritidshem*. 2 uppl. Stockholm: Natur och Kultur.

Åberg, Karin. (2000) *Bland stjärnor och syndabockar. Om hur man skapar ett gott samarbetsklimat i klassrummet*. Tredje upplagan. Värnamo: Fälth & Hässler

Bilagor

Bilaga 1: Intervju med Anton

Bilaga 2: Observationsschema blandad klass

Bilaga 3: Placering av de utvalda eleverna i det gemensamma klassrummet

Bilaga 4: Samtal med Anton efter observationstillfällena

Bilaga 5: Placering av de utvalda eleverna i de könshomogena grupperna

Bilaga 6: Transkribering av samtalet i flickgruppen och kvantitativa resultat i flickgruppen

Bilaga 7: Transkribering av samtalet i pojkgruppen och kvantitativa resultat i pojkgruppen

Bilaga 8: Placering av de utvalda eleverna i tvärgrupperna

Bilaga 9: Transkribering av samtalet i tvärgrupp passiv och kvantitativa resultat från tvärgrupp passiv

Bilaga 10: Transkribering av samtalet i tvärgrupp aktiv och kvantitativa resultat från tvärgrupp aktiv

Intervju med Anton

Första mötet med Anton, lärare i svenska för den klass vi valt att utföra undersökningarna i, skedde på dagtid på hans kontor. Samtalet var i form av en ostrukturerad intervju som varade i en timme. Vi bad Anton att berätta lite om sig själv, hur han arbetar och hur han uppfattade klassen i allmänhet.

Kan du berätta lite om dig själv och förklara hur du brukar arbeta generellt sett?

Anton berättar att han är 49 år och att han har arbetat som lärare i svenska och tyska sedan 25 år tillbaka. De senaste 10 åren har han även haft lektioner i retorik, då han tycker om muntliga framträdanden – något som även märks i svenskundervisningen där stor del av examinationen sker muntligt. Han berättar att han trivs bra på arbetsplatsen och med sitt yrkesval. Han menar på att man som lärare måste visa att man tycker om yrket och ungdomarna som man arbetar med. Lyckas man med det kan man få eleverna att göra underverk, säger Anton. Enligt Anton får man inte ha en dålig dag för det märker eleverna direkt. Han säger att man får se det som om att man står på scen och att eleverna är kritiker.

Hur skulle du beskriva dina starka respektive svaga sidor som lärare?

Anton berättar att hans starka egenskaper som lärare är att han är rak, öppen, ärlig och lyhörd. Vad gäller de svaga egenskaperna menar han på att han kan vara lite väl intensiv och krävande ibland, något som eleverna inte är sena att påpeka för honom.

Kan du berätta lite om det program som du arbetar på och hur du uppfattar klassen i allmänhet?

Anton berättar att idrottsprogrammet är en tung utbildning och att den här klassen, som är en årskurs 2, är en klass bestående av 30 elever som är teoretiskt duktiga och som får höga resultat i ämnet svenska. Han menar dock på att många elever inte skulle ha valt ett samhällsvetenskapligt program om det inte vore för idrottsinriktningen, och att dessa elever inte har det lika lätt som majoriteten av eleverna på programmet. Anton berättar att han, i sin klass, har 4-5 stycken som med nöd och näppe klarar av betyget godkänd.

Vad gäller klassen i allmänhet berättar Anton att han har haft dem i A-kursen i svenska och att han kommer att ha dem i B-kursen också, och den sträcker sig över

tre terminer. Klassen har varit intakt i stort sett hela tiden, förutom en enstaka elev som har kommit till klassen i efterhand. Han menar på att det är en homogen klass med endast två invandrare. Anton förklarar att det inte går många invandrare över huvud taget på idrottsprogrammet, något han finner vara tråkigt.

Det är en muntligt aktiv klass och de kan vara svåra att få tyst på. Anton är snabb med att förklara att han ser det som något positivt. Eleverna är glada, positiva och duktiga på att ta för sig. Anton menar på att de är riktiga idrottare som tycker om uppmärksamhet, att vara i centrum. Anton förklarar att det i den här klassen finns uppskattningsvis 4-5 elever som är blyga och lite tystlåtna, men att de är duktiga teoretiskt.

De ordningsregler som gäller är att eleverna ska räcka upp handen, men det sker oftast inte, berättar Anton. Eleverna pratar bara rakt ut när de är engagerade i det som de håller på med, men han ser inte det som något problem.

Vad gäller den muntliga aktiviteten i klassrummet berättar Anton att de ofta avbryter varandra och faller i munnen på varandra. Anton berättar att flickorna är duktiga som räcker upp handen och väntar på sin tur att tala, medan pojkarna i sin tur pratar rakt ut. Något Anton betraktar som ett typiskt könsstereotypt beteende. Dock, fortsätter han, är han noga med att uppmana flickorna till att ta för sig mer, att prata mer och ta plats.

Hur varierad är din undervisning vad gäller enskilt arbete, grupparbete, föreläsningar etcetera?

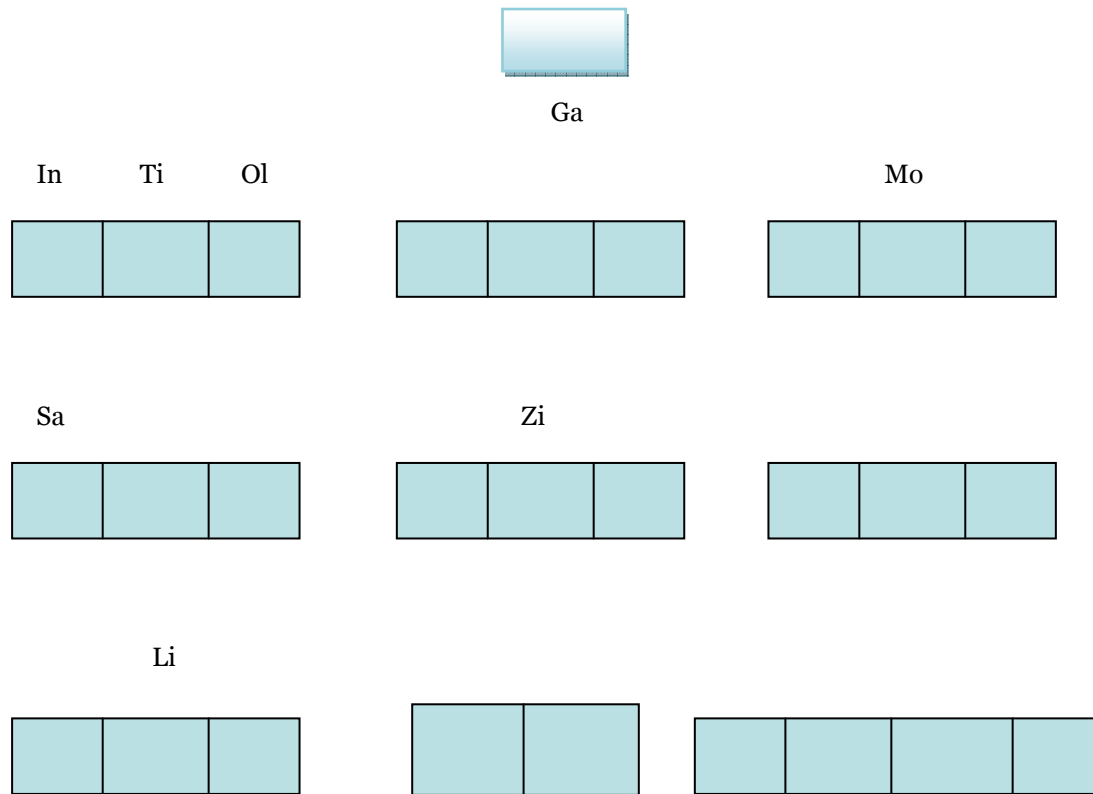
Anton berättar att det generellt sett går till så att han håller någon föreläsning eller introduktion kring något och att eleverna därefter får arbeta antingen i grupp eller individuellt. Gruppstorlekarna varierar mellan 2 – 6 stycken elever per grupp. Han förklarar även att de duktiga flickorna inte tycker om att arbeta i grupp då de anser att många pojkar åker snålskjuts. Därför har Anton sagt att var och en i gruppen ska kunna redogöra för vad gruppen arbetat med för att på så sätt se vilka som faktiskt har arbetat och tillfört något till arbetet.

Observationsschema blandad klass

Talaktiviteten mellan Lärare – Elev samt Elev – Elev

1. kommer med egna initiativ eller bara svarar på frågan
2. övriga samtal/diskussioner med andra elever
3. hur utbyggda är deras yttrande (korta, långa, argumenterande, ljud, minimal respons (ja, mm, nej), utbyggda responsen

Placering av de utvalda eleverna i det gemensamma klassrummet

Ol =Olle , Ga =Gabbe, Mo =Morgan, Ti =Tias, Zi =Zia, Li =Lisa, Sa =Sally, In = Ingrid

Sammanfattning av samtalen med Anton efter observationstillfällena

Hur skulle du beskriva den här lektionen?

Bägge lektionerna var normala föreläsningssituationer och jag känner tydligt när klassens gräns är nådd, när de inte kan ta till sig mer information. Eleverna börjar då bli mer okoncentrerade och ljudnivån börjar att stiga i klassrummet.

Hur gör du för att engagera eleverna under föreläsningarna?

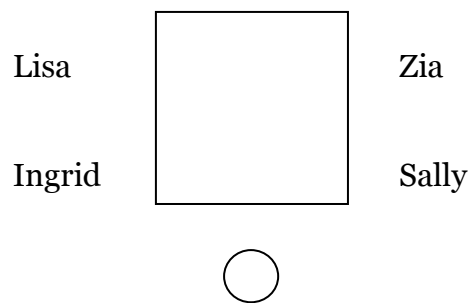
Jag ställer medvetet många frågor till klassen för det är det enda sättet att hålla eleverna aktiva och engagerade. Jag försöker plocka upp elevernas kommentarer och spinna vidare på dem.

Hur gör du för att fördela talutrymmet i klassrummet?

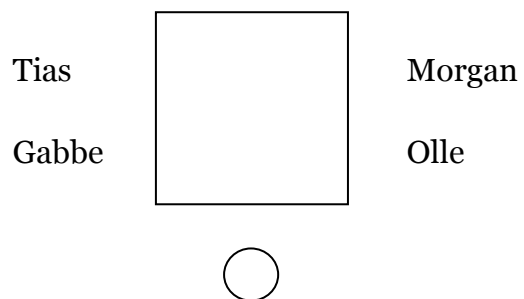
Jag är medveten om att vissa elever inte är speciellt aktiva i klassrummet därför försöker jag att ta till vara på de tillfällen då de eleverna räcker upp handen eller svarar på mina frågor. Egentligen är det handuppräkring som gäller under mina lektioner men att just den här klassen har lite svårt med just den biten då de är en väldigt öppen och pratig klass. Men det finns vissa elever som inte säger något på lektionerna, exempelvis Zia som har en enorm scenskräck. Henne brukar jag låta svara på frågor om hon visar en ansats till att vilja göra det.

Placering av de utvalda eleverna i de könshomogena grupperna

Flickornas placering i gruppen

Pojkarnas placering i gruppen

Transkribering av samtalet i flickgruppen

Exempel 1. Flickgruppen: Li = Lisa, Zi = Zia, In = Ingrid, Sa = Sally, Sl = Fredrik

1. In: Men vänta / vi tänker ut var sin sak
2. Zi: Ok
3. Sa: Ja
4. Li: mm
5. In: Och så säger vi det
6. Zi: Men ja måste få börja / ja / ja tänker så här man kanske borde ha vindskydd asså så här regnskydd asså typ som en som en sån här presenning eller någonting som man kan liksom asså försöka hålla sig torr så man inte fryser eller så
7. In: Ja
8. Zi: Så tänker ja
9. In: Presenning
10. Zi: Ja
11. Li: mm
12. In: Då skriver ja upp det
13. Li: Skriv upp de
14. In: De tyckte ja var rätt smart
15. Sa: Ja
16. Zi: Tack
17. In: Vi skriver upp det vi kommer på hur stavas presenning / ja har ingen aning
18. Li: Men skriv bara
19. Zi: Skriv vi ska ändå bara säga de
20. Li: Sally
21. Sa: Ja tycker / mat
22. Li: Men mat kan man ta i skogen
23. Zi: Ja man kan samla på sig mat
24. Li: En sak är att ha stormkök så man kan dricka vatten om det finns en sjö
25. [---] DISKUSSIONEN FORTSÄTTER MED ATT GRUPPEN DISKUTERAR STORMKÖK OCH TÄNDSTICKOR
26. Li: Ja men eller alltså / ja vet inte / hur gör man med mat
27. Zi: Nä men alltså det finns ju bär och det finns mossa
28. Li: Jag tror att man asså / asså(x)klarar sig
29. In: Fast asså ändå en vecka / men nåt bas / nåt basmål måste man ju ändå ha
30. Zi: Ja till vardags
31. Li: Gröt
32. Zi: Man har en sån hära lång sån här lång korv / en gröt korv
33. Li: Gröt klara man sig på
34. Sa: Kan man inte ta [hav]
35. In: [Nej] eller så tar man bara hur mycket havregryn som helst
36. Li: SKRATTAR
37. Sa: Ja för det är ju [bara att ta med vatten]
38. In: [Det är ju bara att ta]med en stor säck havregryn och äter gröt hela tiden / fatta vad nyttigt
39. Li: Exakt

40. In: Ska ja ta med[gröt]
41. Zi: [Havr]e[gryn]
42. Sa: [Havr]egryn
43. In: Havregryn ja då är det ju bara havregryn och vatten
44. Li: Ja det är det
45. [---]
46. In: Vi måste ha sovsäckar / kläder kan[man]
47. Zi: [Men] kläder [hade vi]
48. Li: [Kläder]hade vi
49. In: Men sov / men vi måste ha någonting / sovsäckar
50. Li: Nej men för kolla vet du hur man gör när man är i skogen då lägger man ju ris
51. Zi: [Granris]
52. Sa: [Granris]
53. Li: Eftersom vi har kläder på oss
54. In: Men ändå fy vad kallt / okej vi skriver sovsäckar inom parantes
55. Zi: Vi [sover bara]
56. Li: [Vi vet ju]inte om det är sommar
57. Sa: Nej det kanske är sommar
58. In: Okej ingen sovsäck / okej
59. [---]
60. In: Men kolla / vi har i alla fall mat vi har skydd
61. Zi: Ja / vi har sagt det 100 gånger nu
62. Li: Ja
63. In: Men
64. Zi: Vad behöver man mer det är det som är
65. Li: mer asså
66. In: Vi måste ha roligt också något man kan roa sig med
67. Li: En gitarr nä jag skojade bara [SKRATTAR]
68. Sa: [x x x]
69. In: Någonting man kan ha roligt med för jag ska vara i skogen i en vecka
70. Li: Ja
71. ZI: Man kan springa runt och leka krig
72. Li: (xxx)
73. In: Ja för de e ju kul
74. [---]
75. Li: Om vi tänker oss att vi ska vara ute i skogen en vecka / om vi tar med oss dom här tre grejorna / klara vi oss då / asså
76. In: Vi har ju skydd /
77. Li: Vi har mat
78. Sa: Men skydd / presenning / då måste vi ju ha nåt att sätta upp det med
79. In: Man har SPIKAR MED HANDEN
80. Zi: Asså nån form av verktyg / ska vi ta ha det
81. Li: Ja men krävs om
82. In: Ja men vi har två saker kvar vi får // ja
83. Li: mm
84. In: Ja men shit / vi skiter helt i sovsäck eller
85. Li: [(xxx)]
86. In: [Jag tycker det är mysigt] med sovsäck
87. Li: mm Asså
88. Sa: Men om vi tänker själva [(xx)]

89. Zi: [En G]erber / det är ju skitbra
90. In: Får ja fråga en sak / presenning varför tar man inte tält
istället
91. Sa: J:::a
92. Li: Ja varför ska vi ta presenning för SKRATTAR
93. SKRATT ZIA OCH LISA
94. In: Du tänker / du tänker såhär Robinsson Kruse och vad är det
för Typ av presenning SKRATTAR
95. Zi: Ta det där jävla tältet då SKRATTAR
96. In: Då blir det ju varmt / asså varför ska [vi ha]
97. Sa: [Ja ty]cker tält
skriv tält istället
98. [---]
99. Sa: Men om vi tänker [själva]
100. Zi. [Ska vi] ha granris i tältet
101. Sa: Ja blir alltid avbruten
102. Zi: SKRATTAR SAMTIDIGT SOM HON VÄNDER SIG MOT SALLY OCH
KLAPPAR HENNE PÅ AXELN
103. In: Eller så tar vi massa kläder och [värmer oss] tillsammans
104. Zi: [Ja]
105. Li: [Ja]
106. Zi: Ligger på varandra
107. In: Fast i och för sej så kan det ju vara skönt å ha nånting
sånt / när man sover så vill man ju ha så mycket kläder som
möjligt / och om vi inte kommer på nåt så vill ja ha sovsäck
108. Zi: Ja det kan vi ta som extra
109. Li: Ja men du kan ju inte ha en sovsäck till alla / vi får ju
bara ta med en asså[en sak]
110. Zi: [Ja]
111. In: Då kan vi ju ha ett stort duntäcke SKRATTAR
112. [---]
113. In: Vi ska ju ut och ha roligt så / och så
114. Li: Ja men [(x x x)]vad som är sån här (xx) mycket
115. Zi. [Ta en gitarr då]
116. Sa: mm
117. In: Inte så här / nu ska vi överleva / utan vi överlever ju på
dom här grejorna det gör vi [ju] men sen så
118. Zi: [mm]
119. Sa: Vad skulle vi ha med oss på hajken
120. Zi: En gitarr
121. Li: Gitarr
122. In: Kan någon av oss spela gitarr
123. Zi: Ja Lisa
124. Li: Ja jag kan spela
125. In: Ja men då kan vi sitta och sjunga hela tiden
126. Zi: Ja
127. In: Men kortlek e inte det roligt
128. Li: Nej
129. Zi: Nej då tröttnar man ju efter ett tag
130. In: Ok vi tar gitarr
131. Sa: Ja skulle vilja ta med min bärbara dator
132. Zi: Men då tar ju batteriet slut
133. Sa: SKRATTAR Men ja skojade [bara]
134. Zi: [åhhh] ILLUSTRERAT LJUD
135. ALLA SKRATTAR

136. [---] DE GÅR IGENOM LISTAN IGEN OCH BESTÄMMER SIG FÖR ATT DE ÄR KLARA. RESER SIG UPP FÖR ATT GÅ UT OCH TALA OM ATT DE ÄR KLARA. I DET EFTERFÖLJANDE SAMTALET FRAMKOM DET ATT:
137. S1: Kändes det som att alla gruppmedlemmar fick chansen att komma med förslag
138. In: Ja
139. Li: Ja hehehehe ILLUSTRERAT LJUD
140. ALLA SKRATTAR OCH ZIA VÄNDER SIG ÄVEN MOT SALLY OCH TAR HENNE PÅ AXELN
141. Sa: Jo ja det gjorde[det]
142. Zi: [Jo]det gjorde det
143. Sa: Ja / alla fick ju säga[nåt]
144. Li: [Ja]
145. Zi: Ja
146. S1: Ja [men]
147. in: [Zia] fick ju sin presenning nä ja skojade bara det blev ju inte så
148. Zi: Nä det blev ett tält istället
149. [---] UPPGIFTEN AVSLUTAS

Kvantitativa resultat från flickgruppen

Tabell 1. Flickgruppen, deltagare Ingrid.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	3	3	1
Skämt	0	0	0
Totalt	3	3	1

Antal inlägg/Yttranden: 47

Antal stödsignaler: 6

Förslag: Havregryn, ett stort täcke, kortlek, 50 liter vatten, tändstickor, tält

Tabell 2. Flickgruppen, deltagare Sally.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	0	2	2
Skämt	1	0	0
Totalt	1	2	2

Antal inlägg/Yttranden: 21

Antal stödsignaler: 11

Förslag: Mat, kastrull, bärbar dator

Tabell 3. Flickgruppen, deltagare Zia.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	1	5	3
Skämt	0	0	0
Totalt	1	5	3

Antal inlägg/Yttranden: 45

Antal stödsignaler: 7

Förslag: Presenning, grötkorv, sovsäck, första hjälpen - kit, Gerber, tändare.

Tabell 4. Flickgruppen, deltagare Lisa.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	1	2	0
Skämt	0	0	0
Totalt	1	1	0

Antal inlägg/Yttranden: 31

Antal stödsignaler: 11

Förslag: Stormkök, gröt, gitarr.

Transkribering av samtalet i pojkgruppen

Exempel 2. Pojkgruppen: Ol = Olle, Ga = Gabbe, Ti = Tias, Mo = Morgan

1. Ga: Nå grabbar vad säger vi om det här
2. Ti: Då plockar va fram några alternativ då chips
3. ALLA SKRATTAR
4. Ol: Nej / men asså
5. Ga: Asså Tias
6. Ol: Nä men är det någonting solklart som man måste ha
7. Ga: Vad [kan]
8. Ti: [Säg] en tältsäng det blir ju bra att ha
9. Ol: Men vi ska ju ut i skogen / ja och du säger säng
10. Ti: SKRATTAR
11. Ga: Ja klart fan vi tar säng på ryggen
12. Ol: Nej det viktigaste så man kan överleva / så / vad sa han om mat
13. Ga: Ingenting om det det var bara kläder
14. Ti: (xxx) eller så tar man bara med en säng
15. Mo: Ja
16. Ga: Men asså vi måste sova någonstans / tält
17. Ja precis en säng
18. Ol: Men egentligen behöver man ju inte man behöver inte ett tält för att överlev det är ju bara att bygga någonting
19. Mo: Det är ju bara att lägga mossa
20. Ti: Överleva det är ju bara att (xx)
21. Ol: Ja det är klart men tält är ju inte det [viktigaste] om det verkligen är överlevnad som gäller
22. Ga: [Nej]
23. Ti: Vad ska vi ha då
24. Ol: Asså en kniv då har man [ju]
25. Ti: [De]t är ju bättre att ta ett svärd
26. SKRATT OLLE OCH TIAS
27. Ga: Men vänta vi skriver upp såna här grejer som vi tycker så tar vi bara fem
28. Ol: Vi ska ha [kniv för dels kan man] ju [stycka en gris //]eller tälja spjut så man kan kasta och döda
29. Ga: [Fucking jävla manchete]
30. Ti: [Eller ett samurajsvärd]då kan man ju
31. Mo: SKRATTAR
32. Ol: Ok ok
33. Ga: [Ok /]men vi måste kunna laga mat
34. Ti: [En säng]
35. Ti: Det kan man ju [alltid]
36. Ga: [Det ka]n vi ju ha ett stormkök till
37. Ol: Ok Tias ta det lite seriöst
38. Ga: Tias seriöst

39. Ti: Stormkök visst

40. Ga: Men stormkök men vi skriver [stormkök]

41. Ol: [Ja men s]kriv upp det då

42. Ti: Ja men då kan vi skriva säng också

43. Ol: Nej / ja det är klart vi kan men

44. Ti: SKRATTAR Skriv det då

45. Ga: Ja men stormkök / tandborste är ju jävligt onödigt

46. Ol: Ja men det [(xxx)] inga rengöringsgrejer man kan leva ändå

47. Ga: Det är ju Robinson skit [(xxx)]

48. Ti: Nej men vi kan ta (xx) istället

49. Mo: [Nåt att tända] eld med / det är ju svårt att hålla på med pinnar och grejor

50. Ga:[Nej men va fan]

51. Ol: Ja fast det går ju

52. Ga: Det går ju

53. Mo: Det går ju jävligt fort VISAR MED ATT GNUGGA HÄNDERNA EMOT VARANDRA

54. Ol: Ja men

55. Mo: Ja tyckte det var bra

56. Ol: Ja speciellt i Sverige där allt är blött

57. Mo: Ja exakt

58. Ga: Men [finns det inte såna här / vad heter] [det / grej / men vänta vad heter det]

59. Mo: [En sån här hjärngrej som man täljer på]

60. Ti: [Det är bara att ta med T-sprit]

61. Ga: Men vad heter det

62. Mo: Det heter ju tänd tänd

63. Ol: Tändstift / nej SKRATTAR det är ju inte det ja [förstår] vad du menar

64. Mo: [Ja]

65. Ti: Men man kan ju [alltid] ta med sig mat också om man vill eller ska man döda ett får och kasta ner det i stormköket

66. Ga: [Metalsak]

67. Ol: [Ja]

68. ALLA SKRATTAR

69. Ol: Du får ju skiva det du får ju [skära och lägga]i bitar

70. Ga: [Du har ju kniven]

71. Ti: Koka hela fåret i en stor balja

72. [---] DE DISKUTERAR VAD DE BEHÖVER OCH KOMMER FRAM TILL ATT DE SKA TA MED SIG METALSAKEN

73. Ti: Vi kan ta // toapapper det kan vara viktigt

74. Ol: Det behöver du inte [du] överlever utan

75. Ga: [Ja] // du kan ta (x)

76. Mo: Vi kan ta bandage eller nåt såna grejer[//] nånting plåster kanske man kan/plåster är ju lite klent

77. Ol: [Ja nånting]

78. Ga: Plåster // det är ju bara att ta ett rep och VISAR GENOM ATT VIRA NÅGONTING RUNT SIN HÖGRA ARM

79. Ti: [(xxx)]

80. Ol: Nej det är ju bara [(xx)]

81. Ti: Smart skriv upp det

82. Mo: Skriv upp det

83. [---] MYCKET SAMTIDIGT TAL VILKET GÖR DET SVÅRÖVERSATT

84. Ol: Nä men vad fan ska vi (x)

85. Ga: Vad ska vi (xxx)

86. SKRATT TIAS, OLLE OCH GABBE

87. Ol: Ska vi hänga oss själva när vi inte orkar överleva

88. ALLA SKRATTAR

89. [---] OLLE VILL ATT DE SKA VARA SERIÖSA OCH FORTSÄTTA MED UPPGIFTEN

90. Ga: Asså ja skriver upp tält vi kan ju ta bort det sen

91. Ol: Ja ja det

92. Ga: Ja men tänk att du slipper bygga det där fucking (x)

93. SKRATT TIAS, MORGAN OCH GABBE

94. Ga: Men asså du kan förvara saker där

95. [---]GRUPPEN SKOJAR LITE OM ATT SLÄNGA UPP OLLES TRÄHUS PÅ RYGGEN VARJE GÅNG DE SKA FLYTTA DET

96. Ol: Men allvarligt lite seriöst // ja tro ändå kniven för det kan man använda till massa olika / dels kan man tälja om du behöver nåt till att typ stycka fisk

97. Ga: Ja

98. Ol: Nej men allvarligt / som man gör i typ Flugornas herre

99. Ti: Sen kanske en kanot skulle man ta med sig

100. SKRATT MORGAN OCH GABBE

101. Ol: Men Tias ge dig då

102. Ti: Det kan man väl

103. Ol: Vad ska [du med den till]

104. Mo: [Mitt ute i skog]en

105. Ti: Pad[dla]

106. Ga: [Pad]dla SKRATTAR

107. Ti: Ska ja stå och meta eller

108. Ga: Ska han ha fiskespö

109. Ti: Fiskespö SKRATTAR

110. Ol: Ja men ja / mm / skriv det då

111. Ga: Vi tar upp det

112. Ti: Kastspö / skriv inte metspö SKRATTAR

113. [---]

114. Ol: Om man ska ha stormkök då måste man ha med dig tändvätska och tändstickor

115. Ti: En sån här metallsak som ger eld

116. Ga: Men det är ju en sån här

117. Ol: Men / du kan ju inte tända / just när du drar du vet ska du få en gnista ner i tändvätska eller

118. SKRATT GABBE OCH MORGAN

119. Ti: Ja just ja det är sånt ja

120. Mo: Då behöver man ju inte ha ett stormkök då kan man ju laga mat över elden

121. Ga: Ja men asså / det är ju fan / ja men asså stormkök det är ju kastruller och sånt då

122. Ti: Ja men man måste ju ha eld

123. Ga: Ja men eld

124. Ol: Skriv stormtändare // en sån här tändare som är stenhård på båda sidor och det blåser inte ut när det typ blåser och regnar och sånt som en vanlig tändare

125. Ga: Jaha ja

126. Ol: För då kan man tända allting / då kan man tända eld på håret

127. Ga: Men alltså man kan samla lite ved och sen ta sån här metal grejsak som ger eld och så VISAR MED ATT DRA HÄNDERNA MOT VARANDRA

128. Mo: Ja

129. Ol: Det är klart det går
130. Ga: Då har vi ju stormkök och som vi typ kan ha / alltså stormkök kan vi inte ta men asså kastruller
131. Ol: Ja // stormkök / ja skriv kastruller istället i så fall för någonting att laga mat i för i stormkök måste du ha tändstickor tändare och ja fan tändvätska oh fan vet ja
132. Ga: Men jag skriver bara [som att]
133. Ol: [Rent jä]vla vatten
134. Ti: Vattenflaska
135. Ga: Ja vi en liter vatten
136. Ol: Nånting att samla vatten i man måste ju ha nånting att samla vatten i man måste ju ha nånting att dricka
137. Ga: Det har vi ju kastrullerna till / ja så vi kan koka vattnet så så att alla bakterier går bort
138. Mo: Ja
139. Ga: Fan vad jobbigt att bo i skogen asså
140. Ol: Flyttväst
141. ALLA SKRATTAR
142. [---]DISKUSSIONEN ÅTERKOMMER TILL FÖRSLAGET KNIV OCH BESTÄMMER ATT DE SKA TA MED DET. TIAS FISKEPÖ DISKUTERAS ÄVEN DET OCH DE FRAMHÅLLER ATT DET ÄR ETT ONÖDIGT FÖRSLAG.DE GÅR IGENOM LISTAN IGEN OCH NÅGRA SKÄMTSAMMA FÖRSLAG UPPSTÅR.
143. Ga: Men asså nåt sånt här psykiskt man behöver ju / asså så här psykiskt för att klara asså / klara
144. Ol: Låter ju som ett schackspel eller nåt sånt så man har nåt att göra
145. Ti: Då kan man ju lika gärna ta med en teve eller nåt
146. SKRATT GABBE OCH MORGAN
147. Ol: Men / Tias seriöst / det där var det dummaste hittills / en teve
148. Ti: Schackspel då kan man ju ta med fia med knuff i så fall
149. Ol: Ja det är klart man kan men schack det var ju bara ett alternativ
150. Ti: Okej
151. Ol: Ja och du säger teve
152. Ga: Ja men och var ska vi få elen ifrån / ska vi sätta in den i barken
153. [---]DE DISKUTERAR UPPGIFTENS RAMAR OCH KOMMER FRAM TILL ATT UPPGIFTEN ÄR EN GEMENSAM UPPGIFT NÅGOT SOM INTE ALLA I GRUPPEN HAR UPPFATTA DÅ DE TRODDE ATT DE SKULLE VARA SJÄLVA I SKOGEN EN VECKA.
154. Ti: Ett kylskåp så man kan kyla ner
155. Ol: Salt så man kan salta in maten
156. Ga: Det är ju ganska[bra ju]
157. Ol: [Ifall] man tar död på ett piggsvin
158. Ga: [J:::a]
159. Mo: [mm]
160. Ol: Då kan man ju inte äta det direkt då vill man ju ha asmycke[salt]
161. Ti: [(xxx)]
162. Ol: Nej men så man kan salta in det så att det håller sig
163. Ga: Ja vi kan ju inte ha ett kylskåp eller nåt sånt
164. Ti: ahh ILLUSTRERAT LJUD
165. Ol: Skriv det / kylskåp kan vi ju inte ha
166. Ga: Nej vi kan ju inte ha kylskåp me asså det är ju förvaring
167. Mo: Nej

168. Ol: Salt hade de ju förr i tiden
169. Ti: Ja (xxx)
170. Mo: Ja
171. Ga: Fan det där var high five GABBE STÄLLER SIG UPP OCH LYFTER
UPP HANDE MOT OLLE OCH DE SLÅR IHOP HÄNDERNA då har vi tält
(x)kastruller
172. Ol: Då har vi fem
173. [---]NEDAN FÖLJER TRANSKRIPTION AV DET EFTERFÖLJANDE SAMTALET
174. S1: Hade ni någon speciell struktur när ni började presentera
förslag
175. Ol: Först skrev vi nästan upp allt som vi kom på sen gick vi
igenom det igen åh [sen vi] la fram en [massa förslag åh sen
tog vi ut vad som var viktigt]
176. Ti: (xxx)
177. Ga: [HOSTAR Vad vi behövde
vad som var viktigt]
178. Ol: Ja
179. Ga: Men kläder fick vi ju det fanns ju
180. S1: Ja / kändes det som att alla i gruppen fick chansen att
komma med förslag
181. Ga: Ja jorå vi tog ju emot alla förslag
182. Ol: Tias hade ganska mycket försl[ag m]en ja alla hade det
visst
183. Ti: [hehe] ILLUSTRERAT LJUD
184. Ga: [xxx]
185. S1: Var alla i gruppen engagerade i diskussionerna om vilka
saker som ni skulle ha med er
186. Ol: Ja ja [det t]ror ja
187. Ga: [J:::o]
188. MORGAN NICKAR
189. S1: Alla fick säga sin [mening]
190. Ol: [Ja abso[lu]t
191. Mo: [Jo]
192. S1: Och vad jag förstår så hade Tias ett antal förs[lag]
193. Ga: [Ja]
jättemycket [fö]rslag
194. Ol: [Ja]
195. S1: Som du kanske inte fick gehör för
196. Ti: Nää
197. Ol: Han var inne på elektronik och grejor / då / det var lite
över [gränsen //]men vi tycker om dig ändå Tias
198. [SKRATT TIAS, GABBE OCH MORGAN]
199. [---] SAMTALSUPPGIFTEN AVSKLUTAS

Kvantitativa resultat från pojkgruppen

Tabell 5. Pojkgruppen; deltagare Olle

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	2	7	1
Skämt	1	1	0
Totalt	2	8	1

Antal inlägg/Yttranden: 106

Antal stödsignaler: 7

Förslag: kniv, tändstift, tändvätska, stormtändare, flytväst, schackspel, helikopter, pengar, ritblock, ficklampa, salt

Tabell 6. Pojkgruppen; deltagare Gabbe

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	2	7	2
Skämt	1	0	0
Totalt	3	7	2

Antal inlägg/Yttranden: 102

Antal stödsignaler: 9

Förslag: tält, machete, metalsak som gör eld, stormkök, tandborste, fiskespö, rep, kastruller, Barbara, element.

Tabell 7. Pojkgruppen; deltagare Tias

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	2	9	1
Skämt	4	1	0
Totalt	6	10	1

Antal inlägg/Yttranden: 78

Antal stödsignaler: 12

Förslag: chips, svärd, tältsäng, samurajsvärd, kanot, fiskespö, t-sprit, toalett, toapapper, schampo, ko, teve, fia med knuff, dator, kärnkraft och kylskåp

Tabell 8. Pojkgruppen, deltagare Morgan

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	1	2	1
Skämt	0	0	0
Totalt	1	1	1

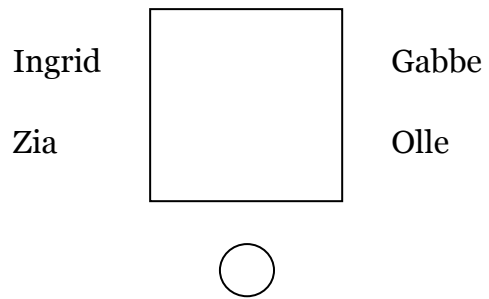
Antal inlägg/Yttranden: 23

Antal stödsignaler: 17

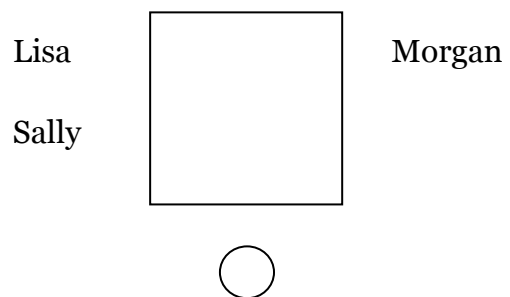
Förslag: bandage, plåster, myggnät.

Placering av de utvalda eleverna i tvärgrupperna

Tvärgrupp aktiv

Tvärgrupp passiv

Transkribering av samtal i tvärgrupp passiv

Exempel 3. Tvärgrupp passiv: Mo = Morgan, Li = lisa, Sa = Sally

1. Li: Men vad hade ni saker
2. Mo: Jag har ingen aning / kommer faktiskt inte ihåg // men kniv hade vi och så hade vi sån dära grej att VISAR MED ATT DRA HÄNDERNA MOT VARANDRA tända med.
3. Sa: En tändare
4. Mo: Ja / men / ja typ jag tror vi hade fiskespö också
5. Sa: Men tält / måste vi/det tycker jag vi ska ha / eller
6. Mo: Ja / tält det hade vi oxå
7. Li: Vad hade vi / vi hade tält / vi hade kastrull
8. Mo: Ja men jo det hade vi också
9. Sa: Tält / ska vi ha tändare
10. Mo: [Alltså / ja]
11. Sa: [Vi ska ju bara vara] en vecka det kommer ju inte att
12. [---]DET GÅR INTE ATT URSKILJA VAD SOM SÄGS DÅ DE PRATAR VÄLDIGT TYST
13. Mo: Vad ska man med kastrull till
14. Li: [Asså]vi tänkte laga mat
15. Sa: [Koka][vad ska]
16. Mo: [Men asså] / i och för sej man kan ju fixa annat också över elden
17. Sa: Ja / men tändare kan man ju få eld med
18. Mo: Ja men det är inte tändare det är ju en sån här annan / ja
19. Sa: Ja men du kan ju ändå få eld av en tändare[väl]
20. Li: [De]t tyckte ja var väldigt bra
21. Mo: Ja
22. Sa: Ja
23. Li: ehh ILLUSTRERAT LJUD Vad hade vi / jo vi hade / tält kastrull havregryn
24. Sa: Ja
25. Mo: Havregryn
26. Li: Ja
27. Sa: SKRATTAR
28. [---]DE PRATAR LITE ALLMÄNT OM SAMTALSUPPGIFTEN OCH VAD UPPGIFTEN GÅR UT PÅ SAMT VILKA REGLER SOM GÄLLDE FÖR SAMTALSUPPGIFTEN.
29. Mo: Kniv kan vara bra att ha
30. Li: Ja
31. Sa: Egentligen vet jag inte varför
32. Mo: Man kan ha det till mycket olika saker
33. Li: Men tänk dig fem dar [(xxx)]
34. Sa: [Sju dagar]
35. Li: Men asså fem dagar ute i skogen eller ja om det är sommartid liksom /// men [(xx)]
36. Sa: [Vi b]ehöver ju inte stycka ett djur
37. Mo: Nej
38. Li: Nej precis [för vi tänkte så här om]man tar med ett verktyg att samla mat

39. Mo: [Så tänkte vi i alla fall]
40. Li: Men vi tänkte att / eftersom att vi inte vet om vi har vatten på oss så tänkte vi ta med oss en kastrull så hittar man vatten så måste man ju koka det
41. Mo: mm
42. Sa: Ska vi ta kastrull
43. Li: Ja
44. Mo: Ja så man får rent vatten
45. Li: Ja precis / men alltså / vatten men man klarar sig ju utan mat men man klarar sig inte utan vatten
46. Mo: mm
47. Sa: HOSTAR
48. (9 sek.) UNDER TYSTNADEN SÅ ANTECKNAR SALLY
49. Li: Ahh Men havregryn så kan man bara värma vatten och ha i havregrynen
50. Mo: Men det där med havregryn då / kanske också / ehh / jag vet inte / det är ju [ganska bra]
51. Sa: [Vad kan ma]n annars ha med om man inte ska ta havregryn / annan mat och så där
52. Li: Ja
53. Mo: För att överleva / ska man ha en sån där påse typ runt halsen
54. Sa: Jobbigt att gå runt med havregryn men jag tycker det var smart
55. Mo: Ja det är ju smart
56. Li: Alltså gröt klara man sig ju på
57. Sa: Ja
58. Mo: Det kan man ju koka i en kastrull
59. Sa: Och sen är det ju bara att [ta bär och sånt]
60. Li: [Slänga i blåbär]
61. Sa: Ja nu är det ju [sommar liksom]
62. Mo: [Ja men ta havr]egryn då
52. [---]DE DISKUTERAR LISTAN KORT OCH KOMMER FRAM TILL ATT DE HITTILLS HAR FÅTT MED SIG BRA SAKER. DE PRATAR ÄVEN LITE KORT OM ANDRA BEKVÄMLIGHETER SOM DE SKULLE VILJA TA MED SIG SOM EXEMPELVIS TOAPAPPER
53. Sa: Men / om vi tänker på / om vi sätter oss in i situationen vad gör vi när vi är där / vad kommer vi göra liksom / bara sitta i skogen bara eller
54. (4 sek.)
55. Li: (xxx) skojade bara SKRATTAR
56. Mo: Mat har vi ju så / eller ja / det är väl inte så mycket / det är ju inte mat
57. Li: Nej
58. Sa: Nej det är ju om vi ska ha underhållning också
59. Mo: Ja // skydd har vi / alltså vi har ju det mesta som man [skulle ha]
60. Li: [Man skulle] ju klara sig utan mat
61. Mo: Ja
62. Li: Tror ja för min egen del
63. Sa: [Alltså]
64. Li: [Skulle] man verkligen det
65. Sa: Ja jag [tror det]
66. Mo: [Det bero]r ju på hur mycket havregryn man har / säg att man har för en vecka [skulle] man ju klara [sig]
67. Li: [Ja] [ja]

68. Sa: Man lär ju vara trött på [havregryn]
69. Mo: [Ja]
70. Li: [SKRATTAR]
71. mo: Men man måste ju för att överleva som gäller
72. Sa: Men asså / jag tycker att man borde ta med sig kort eller nåt [spel]eller någonting
73. Li: [Ja]
74. Sa: Ja vet att jag skulle tröttna asså på att bara ha en gitarr med oss
75. Li: Ja
76. Sa: Det tänkte ja på förra gången
77. Mo: Men vadå hade ni gitarr med
78. Sa: Ja
79. Mo: Ja då gäller det att man kan spela det också
80. Li: Fast det kan ja göra / vad hade ni med er för mer då
81. Mo: Ja kommer fan inte ihåg / ja tror vi snackade om fiskespö men då gäller det att det finns en sjö i närheten och det vet vi ju inte om det finns
82. Li: Nä
83. Mo: Så att // men skriv kortlek // då har vi ju någonting att umgås med
84. Li: Mm
85. SALLY SKRIVER NER FÖRSLAGET KORTLEK. DE AVSLUTAR SAMTALET MED ATT KOLLA IGENOM SAKERNA OCH KONSTATERA ATT ALLA BEHOVEN FÖR ATT KLARA SIG EN VECKA I SKOGEN ÄR UPPFYLLDA, SOM T.EX. SKYDD, VÄRME, MAT/VATTEN, MAT OCH UNDERHÅLLNING.
86. S1: Fick alla chansen att komma med förslag
87. Sa: [Ja]
88. Mo: [Ja]
89. Sa: Det var ganska svårt för han kom inte ihåg så mycket av vad dom hade / så / så
90. Li: Vi hade[ju]
91. Sa: [Vi] hade två röster för att kunna säga vad vi hade / för vårt / vad vi tyckte var bra medans han bara var en / [det]
92. Li: [Var] ju inte så att vi / vi var ganska överens
93. S1: Ni körde inte över honom alltså
94. Sa: Nej / ni får väll kolla[på]
95. Li: [Ka]nske SKRATTAR nej jag skojade bara

Kvantitativa resultat tvärgrupp passiv

Tabell 9. Tvärgrupp passiv, deltagare Morgan.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	0	3	0
Skämt	0	0	0
Totalt	0	3	0

Antal inlägg/Yttranden: 29

Antal stödsignaler: 16

Förslag: kniv, fiskespö, kortlek

Tabell 10. Tvärgrupp passiv, deltagare Sally.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	0	3	2
Skämt	0	0	0
Totalt	0	3	2

Antal inlägg/Yttranden: 29

Antal stödsignaler: 7

Förslag: tält, tändare, toapapper

Tabell 11. Tvärgrupp passiv, deltagare Lisa.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	0	2	0
Skämt	0	0	0
Totalt	0	2	0

Antal inlägg/Yttranden: 33

Antal stödsignaler: 14

Förslag: kastrull, havregryn

Transkribering av samtal i tvärgrupp aktiv

Tvärgrupp aktiv: Ol = Olle, Ga = Gabbe, In = Ingrid, Zi = Zia, S1 = samtalsledare 1, S2 = Samtalsledare 2

1. [---] DET FÖRSTA SOM DE KOMMER FRAM TILL ÄR ATT DE MÅSTE HA MED SIG ETT TÄLT. ALLA ÄR ÖVERRENS OM DET OCH FÖRSLAGET DISKUTERAS INTE
2. Ga: Ja ok då
3. Ol: Ja
4. In: Vad ska vi äta / gröt
5. Ol: Gröt
6. In: Äta
7. Ol: Vi jagar[ju]
8. Ga: [Vi] jagar
9. Zi: Nej / men
10. In: Ne:::j
11. Ga: J:::o
12. Ol: Vi ska ha med oss
13. Zi: Det känns ju [våldigt barbariskt]
14. In: [En vecka i skogen] / måste vi jaga [då]
15. Ga: [J:::a]
16. In: Man kan ju överleva på gröt / varför ska man börja jaga
17. Ol: Gröt / det är mycket godare med kött / slänger vi på lite potatisgratäng / [lite sallad]
18. Zi: [Ne:::j]
19. In: [Ne:::j]
20. Ga: Vi vill ha biff
21. Ol: Men ta gröt / fan / jag kommer[ändå sova hela den här veckan]
22. Zi: [S K R A T T A R]
23. In: Nej / men det är en vecka / varför ska vi ut och jaga i skogen // [ingen kan ju jaga]
24. Ga: [Men vafan ska vi] ha tio ton gröt
25. Ol: S K [R A T T A R]
26. Zi: [S K R A T T A R]
27. In: Nej men [vi ska]
28. Zi: [Nej me]n vi ska ha havregryn
29. Ga: Nej men det är bättre[med kniv]
30. Zi: [Havregryn]
31. In: Havregryn ditt pucko
32. Ga: (xxx)
33. Ol: (scccch) ILLUSTRERAT LJUD
34. Zi: Havregryn och vatten
35. Ga: Va
36. In: Havregryn och vatten // ey kolla / en deciliter havregryn blir en tallrik gröt
37. Ga: Ok men kan vi komma överens om att vi ska ha stormkök med oss / alltså kastruller och
38. In: Det hade [inte[vi]
39. Zi: [Det [ha]de vi visst
40. In: [Jo] kastrull

41. Zi: Ja kastrull

42. Ol: Ja men hur fan kunde ni göra [grötjäveln då]

43. Zi: [Ja men vi had]e faktiskt bara en kastrull

44. Ga: Stormkök

45. Ol: Ja men det är ju portyr och portall / det är ju fan samma sak

46. Zi: Men om man ska ha stormkök / då måste vi ju ha sån här vad heter det / t-sprit [och sånt]

47. Ol: [Det fyll]er vi på innan vi går

48. Zi: Jaha ok men det räcker ju bara en gång

49. In: Nej men vänta / jag ska rätta till mina trosor

50. Ol: Du vet om att det här filmas

51. Ga: Fan du är ju värre än en kille ju

52. Ol: Nej men vafan / vi har ju / storm[kök]

53. In: [Gröt]

54. Ga: [Ne:::j]

55. In: Vad ska vi äta / ska ni ut i skogen och jaga [hare]

56. Ga: [J:::a]

57. In: Ni kan ju inte ens / ska ni ha kniv och STÄLLER SIG UPP OCH HUGGER MED HANDEN

58. Ga: Ja

59. In: Jag [blir galen]

60. Zi: [Men ne:::j]

61. In: Var lite realistiska ni kommer [ju inte]

62. Zi: [Ni komm]er ju inte ens springa ikapp [haren heller]

63. Ol: [Vafan en har]e / vi hugger ju en björn / bara att köra in kniven i pannan på den

64. In: Var realistisk Olle för helvete

65. Ol: Men ta gröt då

66. Ga: Nej vänta ett tag [vänta] // Ok

67. Ol: [Fan vad äckligt]

68. In: Vi ska [överleva]

69. Ga: [Vi vill]ha kniv med oss[det är]

70. Ol: [Det ka]n man behöva till mycket man kan tälja och / om man har tråkigt

71. Zi: meeeh ILLUSTRERAT LJUD

72. Ga: Ja fan det är bättre än [gitarr]

73. Zi: [Ja men] annars[kan vi ha]

74. In: [Men annar]s kan vi ha kortlek

75. Ga: Nej jag vill inte ha någon jävla kortlek

76. In: Ok ska vi ha kniv / ok nu ska vi roa oss / vi skär oss i armarna med den

77. SKRATT ZIA OCH GABBE

78. Ol: Ja men ja men / ta med gröt då

79. Ga: Ja ta med gröt

80. In: Vill ni ha gröt

81. Ol: Ja

82. Ga: Ja men vi vill ha kniv med oss också

83. In: Nej det tar vi i nästa diskussion

84. [---] ALLMÄNT PRAT OCH FLAMS

85. In: Jaha nästa då

86. Ga: Vad fan hade ni med en gitarr SPOTT LJUD jag spottar på gitarr

87. In: Ja men hallå / kolla vi är borta en vecka vi måste kunna roa oss
88. Ga: Ja ska
89. Ol: Ja hur många kan / kan kan du spela gitarr
90. In: [Nej men] / Lisa kunde när vi pratade
91. Zi: [Nej vi]
92. Ga: Men nu är inte Lisa [här]
93. Ol: [Men] en gitarr det behöver man inte för att överleva
94. In: Nej nej jo men för att [man / för om en människa inte sysselsätter sig]
95. Zi: [Man blir störd om man inte får]
96. Ol: Nej men på en vecka
97. In: [j:]::a
98. Zi: [Ja]
99. Ol: åhhhh ILLUSTRERAT LJUD
100. In: Ja blir så
101. Ga: [Nej men vi kan sy]sselsätta oss på ett helt annat sätt ett helt annat sätt / HAN VÄNDER SIG SEDAN MOT OLLE OCH SÄGER TYST det har jag sett att du har gjort
102. Ol: [Ja vill ha rast nu]
103. [---]MYCKET SAMTIDIGT TAL OCH SKRATT SOM GÖR DETTA PARTI OHÖRBART, MEN MAN KAN URSKILJA FLERA SKÄMTSAMMA FÖRSLAG OM SAKER SOM DE FINNER ONÖDIGT ATT TA MED SIG
104. Ga: Toapapper asså
105. In: Jag vet vi har ju killar med
106. Ol: Eller så kör man bara / vad heter det
107. Zi: Jag [tar]
108. In: [Sex]leksaker
109. Ol: [Nej men]
110. Ga: [Biiatch]ILLUSTRERAT ORD
111. Ol: Luffarschack med stenar / man kan alltid sysselsätta sig med någonting
112. Zi: Ja
113. In. Ok ok
114. Ol: En jävla gitarr behöver man inte
115. In: Nej ok då vet vi vad du [tycker]
116. Ga: [kniven] kniven kan man alltid [använda]
117. In. [För vadå]
118. Ga: Skära potatis skära havregryn
119. ALLA SKRATTAR
120. In: Nej men / får vi fisk kan vi ju rensa fisken med kniven
121. Ga: Just det
122. Zi: Ja men då måste vi ha fiskespö med oss
123. Ol: Nej men kolla
124. Zi: Eller ska vi bara STÄLLER SIG UPP OCH LÅTSAS HA EN KNIV I HANDEN SAMTIDIGT SOM HON HUGGER
125. In: Nej men vi fångar fisken med händerna
126. Ol: göra ett spjut med kniven så jagar [vi [x]]
127. Zi: [Ne:::j]/det är inte realistsikt grabbar
128. Ga: Ja men man kan ju det
129. Ol: En kratta de är fan skitit utanför tältet
130. SKRATT ZIA OCH GABBE

131. [---] HÄR DISKUTERAR DE BL.A. HÄNGPUNG OCH ANDRA SKÄMTSAMMA FÖRSLAG. TILL SLUT ÅTERKOMMER DISKUSSIONEN IN PÅ FÖRSLAGET KNIV SOM DE SEDAN BESLUTAR SIG FÖR ATT TA MED

132. In: Skulle ha med sig en ficklampa / ficklampa så att man ser på natten

133. Zi: Nä då tänder [man en eld]

134. In: [Vi tar med] oss duntäcke]

135. Ol: [Och så tar] man en fackla] [men åhhh]
ILLUSTRERAT LJUD

136. Zi: [Ne:::j]

137. Ol: Ja så tar vi med oss en säng

138. Zi: Vad [bra en hästens]

139. In: [Varför inte/en] jättestor säng

140. Ol: Varför inte satsa stort på en gång

141. Zi: King size

142. Ol: Ja visst ta två

143. Zi: Nä man får inte det

144. [---] VID DETTA TILLFÄLLE SAKNAR GRUPPEN ETT FÖRSLAG OCH DE ÄGNAR LITE TID ÅT ATT DISKUTERA MOBILER, MOBILABONNEMANG, VAD DET KOSTAR ATT SKICKA ETT SMS

145. Ol: Skit i det nu [kommer vi] på sista nu

146. ga: [Ja ja ok]

147. Ga: Vad [har vi på listan]

148. Ol: [Halebop suger]i alla fall HAN VÄNDER SIG OCH SÄGER DET TILL INGRID

149. In: Ne:::j

150. Ga: Ni vill ha gitarr det vill inte vi

151. Zi: Nä

152. Ga: Vi vill ha kondom [det vill inte ni]

153. Zi: [xxx]

154. Ol: Kondom det är ju

155. Zi: Men kondom det är ju bara att ta [x]

156. In: P-piller heter det

157. Ol: för femte gången så filmas det här

158. In: SKRATTAR ja just de

159. Ga: Ni får ta med er p-piller

160. [---] DE DISKUTERAR VEM SOM SKA LIGGA MED VEM. OLLE VILL DOCK ATT GRUPPEN SKA VARA FOKUSERADE OCH ATT DE SKA KOMMA FRAM TILL DEN SISTA SAKEN

161. Ol: Kom igen nu

162. Zi: Ja jag tänker ju

163. Ol: ehht ILLUSTRERAT LJUD Vad var det vi hade / [salt]

164. Ga: [Salt]

165. In: Toapapper

166. Ol: Vi hade sån här tändgrej VISAR MED ATT DRA HÄNDERNA MOT VARANDRA

167. Ga: Vi måste ha eld eld

168. Ol: Det finns sån här man kan [(xx)]

169. In: [Ni sa] ju nyss att det ingick i paketet

170. Ol: Nej det sa vi bara för att vi skulle behöva byta grej

171. Zi: Nej [vi]

172. Ol: [De]t tar vi ju / det är [inte med]

173. ga: [Ja med]

174. In: Ja vill ha nåt att roa mig med

175. Zi: Ja nåt kul

176. Ol: Men vi HAN SLÅR SEDAN BÄGGE HÄNDERNA I BORDET OCH SKRIKER
HÖGT ÅHHHH
177. Zi: Ja nåt kul en bärbar teve
178. Ol: Ja men
179. [---] OLLE TRÖTTNAR OCH SLÄNGER UR SIG FLERA SKÄMTSAMMA
FÖRSLAG. ALLA SKRATTAR. DE DISKUTERAR ÄVEN ATT TA MED SIG EN
BOLL OCH GABBE BLIR LITE TRÖTT OCH PÅPEKAR ATT DET VAR DET
DUMMASTE HAN HÖRT.
180. In: Vad ska vi roa oss med ska vi ha sex i en vecka
181. Ol: Ja men jo HAN GÖMMER SEDAN HUVUDET I HÄNDERNA
182. Zi: Nej
183. In: Men jag vill inte dö av tristess
184. Zi: TAR TAG I OLLES HUVUD OCH SKRIKER WHOOOO ILLUSTRERAT
LJUD
185. Ga: Tristess
186. In. Tristess
187. Ol: Du dör inte du ska vara där en vecka
188. in: Ok vi gör så här vi tar med alla läxor [som vi har]
189. Zi: [SKRATTAR]
190. Ga: Nä men eyyy ILLUSTRERAT ORD vi måste ha eld
191. In: Ok men vi har ju fan [eld]
192. Zi: [Men]
193. ga: [Nej] vad har vi elden [ifrån då]
stormkök har ju inge eld
194. In: [Stormköket]
195. Zi: Men ni sa ju det
196. In: Ok då tar vi tändstickor
197. Ol: Nej men så [här
198. Ga: [Nej men tändstickor det är ju bara en vecka
vi kan ta det
199. Ol: Ta en storm[tändare]
200. Zi: [Ne:::j]
201. In: Nej för tändare för [tändstickor]
202. Zi: [För tändsti]ckor blir blöta då blir
203. Ol: Ja stormtändare sån där som även om det blåser så blåser
den inte ut blåses [inte ut]
204. Zi: [Fsssscc]hhh ILLUSTRERAT BLÅSLJUD
205. Ol: En sån har ja [hemma]
206. Zi: [En så]n här eldkastare
207. [---] DE SLÄNGER UR SIG FLERA ANDRA SKÄMTSAMMA FÖRSLAG OM HUR
DE SKULLE KUNNA FÅ LJUS UTE I SKOGEN INNAN DE BESLUTAR SIG
FÖR ATT TA MED STORMTÄNDARE.

Kvantitativa resultat tvärgrupp aktiv

Tabell 12. Tvärgrupp aktiv, deltagare Olle.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	3	4	1
Skämt	1	0	0
Totalt	4	4	1

Antal inlägg/Yttranden: 97

Antal stödsignaler: 4

Förslag: knivvässare, kratta, säng, 2 liters coca-cola, data, schack, fotboll, stormtändare

Tabell 13. Tvärgrupp aktiv, deltagare Zia.

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	2	3	1
Skämt	2	0	0
Totalt	4	3	1

Antal inlägg/Yttranden: 109

Antal stödsignaler: 11

Förslag: tält, havregryn, fiskespö, pincett, fällkniv, eldkastare, tändare, bärbar teve

Tabell 14. Tvärgrupp aktiv, deltagare Ingrid

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	Expanderade	Problemformulering
Allvar	5	4	1
Skämt	0	1	0
Totalt	5	5	1

Antal inlägg/Yttranden: 108

Antal stödsignaler: 9

Förslag: gröt, kortlek, tändstickor, yxa, ficklampa, duntäcke, toapapper, sexleksaker, tändstickor, storlampa

Tabell 15. Tvärgrupp aktiv, deltagare Gabbe

Kategorisering av den muntliga aktiviteten.

	Enkla	expanderade	problemformulering
Allvar	3	5	1
Skämt	0	0	0
Totalt	3	5	1

Antal inlägg/Yttranden: 83

Antal stödsignaler: 13

Förslag: stormkök, kastrull, kniv, gitarr, tandpetare, mobil, kondom, salt